

Publicatieblad

van de Europese Unie

C 9

Uitgave
in de Nederlandse taal

Mededelingen en bekendmakingen

55e jaargang
11 januari 2012

<u>Nummer</u>	Inhoud	Bladzijde
	I <i>Resoluties, aanbevelingen en adviezen</i>	
	RESOLUTIES	
	Comité van de Regio's	
	92e plenaire zitting van 11 en 12 oktober 2011	
2012/C 9/01	Resolutie van het Comité van de Regio's — De weg naar Durban: naar de 17e conferentie van de Verenigde Naties over klimaatverandering	1
	ADVIEZEN	
	Comité van de Regio's	
	92e plenaire zitting van 11 en 12 oktober 2011	
2012/C 9/02	Advies van het Comité van de Regio's — „Naar een Europese agenda voor sociale huisvesting”	4
2012/C 9/03	Advies van het Comité van de Regio's — Territoriale samenwerking in het Middellandse Zeegebied via de Adriatisch-Ionische macroregio	8
2012/C 9/04	Advies van het Comité van de Regio's — Slimme regelgeving	14
2012/C 9/05	Advies van het Comité van de Regio's — Evaluatie van de „Small Business Act” voor Europa	18

Prijs:
4 EUR

(Vervolg z.o.z.)

<u>Nummer</u>	Inhoud (vervolg)	Bladzijde
2012/C 9/06	Advies van het Comité van de Regio's — De complementariteit van het nationale en Europese beleid ter vermindering van de ongelijkheid op het vlak van economische en sociale ontwikkeling	23
2012/C 9/07	Advies van het Comité van de Regio's — Een geïntegreerd industriebeleid in een tijd van mondialisering — Concurrentievermogen en duurzaamheid centraal stellen	29
2012/C 9/08	Advies van het Comité van de Regio's — Efficiënt gebruik van hulpbronnen — Vlaggenschipinitiatief in het kader van de Europa 2020-strategie	37
2012/C 9/09	Herzien advies van het Comité van de Regio's — „Hervorming van de EU-staatssteunregels voor diensten van algemeen economisch belang”	45
2012/C 9/10	Advies van het Comité van de Regio's — De bijdrage van lokale en regionale overheden aan de verwezenlijking van de doelstellingen van de Europa 2020-strategie	53
2012/C 9/11	Advies van het Comité van de Regio's — Strategie voor een doeltreffende tenuitvoerlegging van het Handvest van de grondrechten door de Europese Unie	61
2012/C 9/12	Advies van het Comité van de Regio's — Het Europese actieplan inzake e-overheid 2011-2015	65
2012/C 9/13	Advies van het Comité van de Regio's — Europese en internationale mobiliteit van ambtenaren en functionarissen van lokale en regionale overheden in de Europese Unie	71
2012/C 9/14	Advies van het Comité van de Regio's — Ontwikkeling van de Europese dimensie van de sport	74

I

(Resoluties, aanbevelingen en adviezen)

RESOLUTIES

COMITÉ VAN DE REGIO'S

92E PLENAIRE ZITTING VAN 11 EN 12 OKTOBER 2011

Resolutie van het Comité van de Regio's — De weg naar Durban: naar de 17e conferentie van de Verenigde Naties over klimaatverandering

(2012/C 9/01)

HET COMITÉ VAN DE REGIO'S

Subnationale overheden nog steeds op de bres voor bestrijding aanhoudende klimaatverandering

1. wijst erop dat de wetenschappelijke bewijzen voor de klimaatverandering en de consequenties ervan onweerlegbaar zijn, hetgeen het absoluut noodzakelijk en onontkoombaar maakt om tijdig gecoördineerde, ambitieuze en bindende maatregelen te treffen op internationaal niveau om deze wereldwijde uitdaging het hoofd te bieden;

2. dringt er bij de Europese en internationale leiders op aan om zich te blijven inzetten voor de beperking van en aanpassing aan de klimaatverandering en om hiervoor, ondanks de staatschuldcrisis, de nodige middelen te blijven uittrekken; benadrukt in dit verband dat investeringen in infrastructuur om de klimaatverandering te beperken en zich hieraan aan te passen, evenals een meer algemene overgang naar een groenere economie wellicht de enige manieren zijn om de huidige problemen te overwinnen;

3. houdt vast aan de ambitieuze doelstellingen en maatregelen om de opwarming van de aarde tot ten hoogste 2°C te beperken, zoals aangegeven in zijn resolutie uit 2010 voor de klimaatop in Cancún alsook in een advies uit 2010 over het internationale klimaatbeleid; verwijst in deze context naar de conclusies van de Raad;⁽¹⁾

4. benadrukt dat het dringend noodzakelijk is dat, in lijn met de Europese inspanningen, de Verenigde Naties in Durban tot een internationaal juridisch bindende overeenkomst als opvolger

van het Protocol van Kyoto komen die voortbouwt op de vooruitgang die is geboekt in Cancún, waar de cruciale rol van subnationale overheden werd erkend en waar steun werd uitgesproken voor en werd aangespoord tot maatregelen op lokaal en regionaal niveau om een groene, koolstofarme economie tot stand te brengen;

5. wijst erop dat de vereiste investeringen niet alleen de klimaatverandering zullen helpen tegengaan, maar er ook aanzienlijk toe zullen bijdragen om in Europa voor duurzame economische groei te zorgen, banen te scheppen, de nodige inkomsten te genereren en aldus de overheidsschuld te verminderen;

6. is daarom ingenomen met het op het juiste moment verschenen verslag van het Gemeenschappelijk Centrum voor onderzoek van de Europese Commissie⁽²⁾, waarin wordt gepleit voor duurzame beleidsmaatregelen en langetermijnprogramma's voor investeringen in koolstofarme elektriciteitsproductie om de uitstoot van broeikasgassen flink terug te dringen;

7. roept de partijen in dit verband op om - zoals op de top van Cancún is afgesproken - werk te maken van het Groene Klimaatfonds en het aanpassingscomité en ervoor te zorgen dat maatschappelijke organisaties en lokale en regionale overheden gemakkelijk gebruik kunnen maken van deze instrumenten;

8. onderschrijft het streven om het aandeel van klimaatgerelateerde uitgaven in het financiële meerjarenkader van de EU voor de periode na 2013 te verhogen tot minstens 20 % en spoort de wereldleiders aan om soortgelijke maatregelen te nemen;

⁽¹⁾ Conclusies van de Raad van 14 maart 2011 over de follow-up van de conferentie van Cancún, en het speciale IPCC-verslag van 9 mei 2011 over hernieuwbare energiebronnen en het tegengaan van de klimaatverandering

⁽²⁾ *Long-term trend in global CO₂ emissions – 2011 report*: gezamenlijk verslag van het Gemeenschappelijk Centrum voor onderzoek van de Europese Commissie en het Nederlandse milieubeoordelingsinstituut PBL

De kracht van partnerschap

9. erkent dat mondiale klimaatdoelstellingen alleen haalbaar zijn als toekomstige emissiereducties eerlijk worden verdeeld over de hele internationale gemeenschap, dus met inachtneming van de verschillende mogelijkheden en uitgangspunten van landen en regio's, en als er wereldwijde afspraken worden gemaakt over een kordaat optreden geschraagd door gemeenschappelijke basisvereisten voor regelmatige monitoring, rapportage en verificatie (MRV); is ingenomen met het *Mexico City Pact* en het *carbons@ Cities Climate Registry* waarmee subnationale overheden wereldwijd bijdragen tot MRV-klimaatactie;

10. is verheugd dat tijdens de COP16 in Cancún is erkend dat lokale en regionale overheden een essentiële rol spelen in de strijd tegen de klimaatverandering, en zou graag zien dat deze erkenning ook blijkt uit de overeenkomst die als opvolger van het Protocol van Kyoto moet gaan dienen; dringt er dan ook op aan dat de subnationale overheden de nodige middelen en toegang tot financiering krijgen;

11. vindt dat klimaatdoelstellingen van meet af aan moeten worden ingepast in het streven naar sociale ontwikkeling, door te zorgen voor financiële steun, klimaatpartnerschappen, ontwikkeling van menselijk kapitaal en knowhow, met het oog op het genereren van koolstofarme economische groei, het tegengaan van woestijnvorming en de ontwikkeling van duurzaam bosbeheer; dringt in dit verband aan op verdere maatregelen voor de tenuitvoerlegging van het programma om de uitstoot ten gevolge van ontbossing en aantasting van bossen te verminderen (REDD+);

12. merkt op dat stedelijke gebieden 75 % van de CO₂-uitstoot veroorzaken en beklemtoont dat mondiale klimaatmaatregelen pas zoden aan de dijk zetten als wordt uitgegaan van een benadering op verschillende bestuursniveaus, waarbij de inspanningen van lokale, regionale, nationale en supranationale overheden op elkaar worden afgestemd op basis van het subsidiariteitsbeginsel; wijst er in dit verband op dat het door het Comité van de Regio's van de EU voorgestelde „Territoriale pact van regionale en lokale overheden met betrekking tot de Europa 2020-Strategie” een zeer belangrijk instrument is om de klimaatverandering aan te pakken;

13. dringt er daarom bij alle subnationale overheden in de wereld op aan om in de bestrijding van klimaatverandering te investeren, mensen bewust te maken van de klimaatproblematiek, het publieke draagvlak voor klimaatmaatregelen te verbreden, de betrokkenheid bij het beleidsproces te vergroten, bedrijfsinvesteringen en nieuwe bedrijfsmodellen te stimuleren, financieringsbronnen aan te boren en producenten en consumenten over te halen hun gedrag zo te veranderen dat er een hulpbronnenefficiënte samenleving en een klimaatvriendelijkere economie tot stand worden gebracht;

14. onderstreept dat diverse Europese steden en regio's over een eigen klimaat- en energiestrategie met specifieke doelstellingen voor het tegengaan van klimaatverandering beschikken en het burgemeestersconvenant hebben ondertekend, met behulp waarvan de CO₂-uitstoot in 2020 met ten minste 20 % omlaag moet zijn gebracht;

15. wijst ook op de inspanningen van eilandregio's die in het kader van het „Convenant van eilanden” hebben afgesproken

om een energieactieplan op te stellen waarmee ze de EU-doelstellingen op het gebied van duurzame energie en bestrijding van de klimaatverandering willen waarmaken of zelfs overtreffen;

16. vindt dat subnationale overheden elders in de wereld toegang zouden moeten hebben tot de deskundigheid op klimaatgebied waarover lokale en regionale overheden in de EU beschikken;

17. wijst op het Memorandum van overeenstemming dat met de Amerikaanse *Conference of Mayors* is getekend; herhaalt dat het streeft naar verdere ontwikkeling van deze specifieke vorm van trans-Atlantische samenwerking en verklaart zich bereid om met tegenhangers elders in de wereld tot soortgelijke vormen van samenwerking te komen;

18. acht het absoluut noodzakelijk om de burgers meer bewust te maken van de problematiek rond de opwarming van de aarde en om hen te betrekken bij programma's ter bevordering van hernieuwbare energie; om deze programma's tot een succes te maken is bewustwording en participatie van de burgers vereist en moeten zij op grote schaal worden voorgelicht, zodat zij zelf ook zo veel mogelijk in actie komen; betrokkenheid van de burgers in een vroeg stadium bij programma's voor hernieuwbare energie kan in dit verband een goed voorbeeld zijn;

Naar een duurzame wereld

19. benadrukt dat het streven naar een hulpbronnenefficiënte, koolstofarme economie vraagt om een nieuwe industriële revolutie waaraan door alle bestuurslagen, burgers, bedrijven, universiteiten en onderzoekscentra moet worden deelgenomen en moedigt deze actoren aan om hun ideeën en ervaringen over de grenzen heen te delen teneinde een aanpak van onderop te stimuleren;

20. vindt dat de prioriteiten op het gebied van milieu en klimaatverandering ook zouden moeten doorklinken in het beleid op andere terreinen teneinde voor zo veel mogelijk synergie te zorgen, vanuit het besef dat met één en dezelfde soort maatregelen verschillende, elkaar aanvullende doelstellingen kunnen en moeten worden nagestreefd;

21. wijst erop dat bij de klimaatbeperkings- en aanpassingsmaatregelen dient te worden uitgegaan van een totaalaanpak, waarbij veranderingen moeten worden doorgevoerd op tal van terreinen (mobiliteit, gebouwen, voedsel, afvalbeheer, recycling en hergebruik van producten, ruimtelijke ordening in landelijke en stedelijke gebieden, financiële prikkels voor koolstofarme investeringen, enz.), waarbij de milieu-impact van producten en diensten tijdens hun gehele levensduur in de gaten moet worden gehouden, en waarbij in onderwijs- en opleidingsprogramma's aandacht moet worden besteed aan gedrag dat duurzame ontwikkeling ten goede komt;

22. dringt er bij de partijen op aan om meer belang te hechten aan onderzoeks- en innovatieactiviteiten en -programma's die met het klimaat verband houden, en verzoekt de lidstaten met aandring ertoe te zorgen dat alle subnationale overheden voldoende financiële middelen krijgen om deze uitdaging aan te gaan;

23. stelt daarom voor passende randvoorwaarden te creëren om de energie-infrastructuur snel te kunnen wijzigen om slimme netwerken mogelijk te maken, zodat bijvoorbeeld, afhankelijk van de plaatselijke situatie, individuele huishoudens, kleine en middelgrote ondernemingen, lokale overheden en coöperaties hun eigen groene energie kunnen opwekken en deze kunnen delen met tegenhangers in andere regio's; verzoekt de Europese Commissie een speciale conferentie met lokale en regionale overheden en belanghebbende partijen te organiseren om deze transformatie van energieproductie en -distributie in Europa een impuls te verschaffen en zo het goede voorbeeld te geven;

24. is voorstander van emissiehandelsregelingen als middel om de klimaatverandering te bestrijden; zou graag zien dat de EU-lidstaten de inkomsten van de EU-regeling volledig gebruiken om onderzoek naar koolstofarme technologie en groene investeringen te steunen;

Het CvdR in Durban

25. herinnert eraan dat de EU, wil ze geloofwaardig blijven als mogendheid die verandering kan brengen, het goede voorbeeld moet geven, mede door ambitieuze en bindende doelstellingen goed te keuren en uit te voeren, zoals m.b.t. de terugdringing van de CO₂-uitstoot, hernieuwbare energiebronnen en energie-efficiency;

26. beschouwt de resultaten van Cancún tevens als een opdracht voor het regionale en lokale bestuur en neemt hier zijn verantwoordelijkheid;

27. stelt zijn specialistische kennis en deskundigheid ter beschikking van de in Durban onderhandelende partijen en biedt aan om actief bij te dragen tot het onderhandelingsproces;

28. wenst regelmatig te worden geraadpleegd over Europese en internationale klimaatonderhandelingen en wil in dit verband nauw samenwerken met de Europese Commissie, het Europees Parlement en de Raad;

29. verzoekt de betrokken partijen met klem om te zorgen voor samenhang tussen de besluiten die tijdens de klimaatconferentie van Durban en tijdens de conferentie Rio+ 20 zullen worden genomen;

30. draagt de voorzitter van het CvdR op om deze resolutie te doen toekomen aan de voorzitter van de Europese Raad, het Europees Parlement, de Europese Commissie, het Poolse voorzitterschap van de Raad van de EU en het UNFCCC.

Brussel, 12 oktober 2011

*De voorzitter
van het Comité van de Regio's*
Mercedes BRESSO

ADVIEZEN

COMITÉ VAN DE REGIO'S

92E PLENAIRE ZITTING VAN 11 EN 12 OKTOBER 2011

Advies van het Comité van de Regio's — „Naar een Europese agenda voor sociale huisvesting”

(2012/C 9/02)

HET COMITÉ VAN DE REGIO'S

- vraagt de lidstaten om erop toe te zien dat alle burgers zich een woning kunnen veroorloven, en wel doordat huurverhogingen op de objectivering van de huurprijzen worden gebaseerd (een methode die ervoor zorgt dat verhogingen van de prijzen voor woningen gematigd blijven) en doordat het belastingbeleid zodanig wordt aangepast dat speculatie wordt ingetoomd;
- juicht toe dat de Commissie, in navolging van een al eerder door het CvDR gedane aanbeveling, op 19 september 2011 een nieuwe aanpak heeft voorgesteld, die erin bestaat om het toepassingsgebied voor de vrijstelling van de aanmeldingsplicht voor lokale en sociale diensten van algemeen economisch belang (DAEB), waaronder sociale woningbouw, te verruimen. Het herinnert er in dit verband aan dat het aan de lidstaten en de lokale en regionale overheden is om in het kader van hun socialehuisvestingsbeleid diensten van algemeen belang – en hoe deze geleverd en besteld moeten worden – te definiëren, en dat de Commissie niet bevoegd is om de voorwaarden voor de toewijzing van sociale woningen vast te stellen, noch om te bepalen van welke categorieën huishoudens de sociale basisbehoeften onvoldoende vervuld worden door de marktwerking;
- dringt er dan ook op aan dat het mogelijk blijft om voor het energiezuiniger maken van woningen in het kader van de sociale samenhang steun uit de structuurfondsen van de Europese Unie te ontvangen, waarbij de afzonderlijke regio's wel meer flexibiliteit t.a.v. de hoogte van de beschikbare middelen zouden moeten krijgen. Wat de structuurfondsen betreft moet het partnerschapsbeginsel efficiënt worden toegepast en dienen de lidstaten te worden aangezet tot samenwerking met lokale en regionale overheden om prioriteiten te stellen en te besluiten hoe de middelen moeten worden besteed;
- benadrukt dat inadequate woonomstandigheden van grote invloed is zijn op de gezondheid. Door de kwaliteit van woningen te verbeteren kunnen de negatieve gevolgen van een overbevolkte, te vochtige, te koude of slecht geventileerde woning voor de gezondheid van de bewoners worden voorkomen. Dakloosheid is een vorm van armoede die met stress gepaard gaat en van negatieve invloed is op de kwaliteit van het leven, de gezondheid en het welzijn van individuen, gezinnen en de samenleving.

Rapporteur Alain HUTCHINSON (BE/PSE), lid van het parlement van het Brussels hoofdstedelijk gewest

I. BELEIDSAANBEVELINGEN

HET COMITÉ VAN DE REGIO'S,

1. spreekt opnieuw zijn steun uit voor de Europa 2020-strategie in het streven naar een slimme, inclusieve en duurzame groei.

2. Het CvdR stelt met belangstelling vast dat het evenwicht op de woningmarkt, gezien het belang daarvan voor de financiële en economische stabiliteit op Europees niveau, mogelijk wordt opgenomen als een van de indicatoren op het scorebord dat in het kader van het macro-economisch toezicht in het nieuwe Europese semester wordt ingevoerd.

3. Het CvdR herinnert er voorts aan dat een betaalbare, goede huisvesting een basisbehoefte is van iedere burger van de Europese Unie en dat de lokale en regionale overheden dikwijls degenen zijn tot wie mensen zich wenden om in deze behoefte te voorzien.

4. Het CvdR benadrukt dat de Europese Unie weliswaar geen expliciete bevoegdheid op het gebied van het huisvestingsbeleid heeft, maar dat het gezien het belang van huisvesting voor de verwezenlijking van bovengenoemde politieke hoofddoelstellingen van de Europese Unie (economische stabiliteit, bestrijding van de klimaatverandering en van sociale uitsluiting), de in artikel 9 van het Verdrag betreffende de Werking van de Europese Unie opgenomen horizontale sociale clausule en artikel 34 van het Handvest van de grondrechten noodzakelijk is dat wordt belicht welke uitwerking het Europese beleid heeft op het vlak van huisvesting.

5. Op grond van artikel 14 van het Verdrag van Lissabon en Protocol nr. 26 bij dit verdrag moeten de lokale, regionale en landelijke overheden zelf hun eigen huisvestingsbeleid, waarvoor zo veel mogelijk financiële middelen moeten worden uitgetrokken, en met name het beleid inzake huisvesting van algemeen belang, kunnen blijven bepalen, opdat het huisvestingsbeleid afgestemd kan blijven worden op de behoeften van de bevolking. Op deze manier moeten de lokale en regionale overheden in staat worden gesteld om zo goed mogelijk het hoofd te bieden aan de grote uitdagingen die zich in heel de Europese Unie voordoen.

6. De lidstaten hebben een belangrijke verantwoordelijkheid op het gebied van huisvestingsbeleid. Het CvdR zou graag zien dat de lidstaten van de EU de ruimte krijgen voor dit beleid.

7. Het CvdR dringt er dan ook op aan dat er via de structuurfondsen van de Europese Unie ook na 2014 nog steun kan worden gegeven voor energiebesparende renovaties van sociale woningen en voor verbetering van de woonomstandigheden van achterstandsgroepen.

8. Het CvdR juicht toe dat de Commissie, in navolging van een al eerder door het CvdR gedane aanbeveling⁽¹⁾, op

19 september 2011⁽²⁾ een nieuwe aanpak heeft voorgesteld, die erin bestaat om het toepassingsgebied voor de vrijstelling van de aanmeldingsplicht voor lokale en sociale diensten van algemeen economisch belang (DAEB), waaronder sociale woningbouw, te verruimen. Het herinnert er in dit verband aan dat het aan de lidstaten en de lokale en regionale overheden is om in het kader van hun socialehuisvestingsbeleid diensten van algemeen belang – en hoe deze geleverd en besteld moeten worden – te definiëren, en dat de Commissie niet bevoegd is om de voorwaarden voor de toewijzing van sociale woningen vast te stellen, noch om te bepalen van welke categorieën huishoudens de sociale basisbehoeften onvoldoende vervuld worden door de marktwerking.

De behoefte aan een voor iedereen toegankelijk en betaalbaar woningaanbod t.b.v. de economische stabiliteit

9. Het CvdR is het met de Commissie eens dat zeepbellen op de vastgoedmarkt voortaan voorkomen moeten worden vanwege de impact ervan op de sociale en financiële stabiliteit. De nieuwe regels die de Commissie heeft voorgesteld om een gemeenschappelijke markt voor hypothecaire leningen tot stand te brengen – nieuwe regels die enerzijds gelden voor de periode vóór de ondertekening van de overeenkomst en anderzijds bedoeld zijn om voor de bij de kredietverlening betrokken marktactoren aangepaste randvoorwaarden te creëren – moeten leiden tot een betere bescherming van de consumenten, met name van arme huishoudens, waarbij echter moet worden voorkomen dat zij geen woning meer kunnen krijgen. Er bestaan modellen voor de toegang tot sociale koopwoningen, onder begeleiding en toezicht, die onlosmakelijk deel uitmaken van het sociale huisvestingsbeleid; de nieuwe richtlijn mag hier geen afbreuk aan doen⁽³⁾.

10. Het CvdR onderstreept dat de economische verstoringen waartoe de torenhoge huizenprijzen hebben geleid, zich niet beperken tot financiële aspecten, maar ook aanzienlijke gevolgen hebben voor het consumptiepatroon van huishoudens. Arme huishoudens geven gemiddeld 40 % van hun inkomen⁽⁴⁾ uit aan huisvesting en verwarming; dit percentage blijft maar toenemen.

11. Het CvdR vraagt de lidstaten om erop toe te zien dat alle burgers zich een woning kunnen veroorloven, en wel doordat huurverhogingen op de objectivering van de huurprijzen worden gebaseerd (een methode die ervoor zorgt dat verhogingen van de prijzen voor woningen gematigd blijven) en doordat het belastingbeleid zodanig wordt aangepast dat speculatie wordt ingetoomd.

12. Het CvdR dringt erop aan dat de investeringen in sociale huisvesting gehandhaafd worden, en dat bij de risicobeoordeling van woninginvesteringen daarom rekening wordt gehouden met het specifieke karakter van sociale huisvesting, die niet dezelfde risico's oplevert als de rest van de onroerendgoedsector.

⁽²⁾ http://ec.europa.eu/competition/index_en.html

⁽³⁾ Voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad inzake woningkredietovereenkomsten (2011/0062 (COD)).

⁽⁴⁾ EUSILC 2009, Eurostat.

⁽¹⁾ CdR 150/2011

13. Het CvdR vindt dat de Europese Investeringsbank (EIB) haar investeringen in deze sector aanzienlijk moet verhogen, aangezien goede, energiezuinige en betaalbare woningen deel uitmaken van de infrastructuur voor lokale economische ontwikkeling, met name in die lidstaten waar geen overheidsbank voor woningen bestaat. Daarnaast dienen de voorwaarden van de verstrekte leningen verbeterd te worden, rekening houdend met het feit dat er in bepaalde regio's grote behoefte is aan een bank voor huurwoningen, dit met het oog op de armste bevolkingsgroepen die zich geen koopwoning kunnen veroorloven.

Een ambitieus beleid ter ondersteuning van de energie-efficiëntie in woningen i.v.m. de Europa 2020-doelstellingen inzake beperking van het energieverbruik

14. Het CvdR herinnert eraan dat de woningsector 40 % van de broeikasgasemissies produceert. Bij de bestrijding van de klimaatverandering dient dan ook prioriteit aan deze sector te worden gegeven. Om de doelstellingen te bereiken is het cruciaal dat gebouwen van meer dan 30 jaar oud, die in sommige regio's meer dan 70 % van het totaal vertegenwoordigen, worden gerenoveerd. Daarnaast is het zo dat het energiezuiniger maken van vier woningen één arbeidsplaats oplevert; de sector oefent dus een belangrijk positief en structurerend effect uit op de werkgelegenheid, de economische groei en het milieu op lokaal niveau.

15. Het CvdR dringt er dan ook op aan dat het mogelijk blijft om voor het energiezuiniger maken van woningen in het kader van de sociale samenhang steun uit de structuurfondsen van de Europese Unie te ontvangen, waarbij de afzonderlijke regio's wel meer flexibiliteit t.a.v. de hoogte van de beschikbare middelen zouden moeten krijgen. Wat de structuurfondsen betreft moet het partnerschapsbeginsel efficiënt worden toegepast en dienen de lidstaten te worden aangezet tot samenwerking met lokale en regionale overheden om prioriteiten te stellen en te besluiten hoe de middelen moeten worden besteed.

16. Het is een goede zaak dat de Commissie prioriteit toekent aan energiebesparing en een efficiënter energiegebruik. De EU-richtlijn inzake energie-efficiëntie⁽⁵⁾ moet met inachtneming van het subsidiariteitsbeginsel geconsolideerd. Het CvdR roept het Europees Parlement en de Raad op te waarborgen dat de verplichtingen om het energieverbruik en de brandstofarmoede terug te dringen een positief effect hebben op kwetsbare huishoudens en dat maatregelen om energiebesparende renovatie te ondersteunen, er vooral op gericht zijn om energiearmoede terug te dringen. Dit laatste kan door de oprichting van speciale nationale of regionale fondsen.

17. Het CvdR benadrukt voorts dat de programma's voor technische bijstand, zoals Elena (uitwerking van lokale plannen voor energie-efficiëntie) en specifieke fondsen zoals Jessica (fonds voor geïntegreerde stadsontwikkeling, loopt via de structuurfondsen) – twee belangrijke instrumenten voor de implementatie van het Burgemeestersconvenant, dat mede op initiatief van het Comité van de Regio's tot stand is gekomen – verlengd en in de volgende programmeringsperiode uitgebreid dienen te worden.

18. Het CvdR steunt de benadering van de Commissie om het effect van onze levenswijze en de inrichting van onze economie op het milieu te beperken, zoals uiteengezet in haar

document „Een Efficiënt gebruik van hulpbronnen - Vlaggen-schipinitiatief in het kader van de Europa 2020-strategie” (COM(2011) 21 definitief). Het beleid op het gebied van huisvesting, ruimtelijke ordening en stadsvernieuwing dient actiever ingezet te worden om dit doel te realiseren.

Een slimme groei om het hoofd te kunnen bieden aan de grote sociale uitdagingen door aanpassing van de huidige steden en woningen

19. Het CvdR is verheugd dat de Commissie wil investeren om de economie te moderniseren en alle burgers toegang te bieden tot informatie- en communicatietechnologie (ICT), een belangrijk instrument om actief aan de samenleving deel te kunnen nemen.

20. Het CvdR wijst erop dat er onder alle leeftijds- en demografische groepen een toenemende vraag is naar sociale woningen en dat de lokale en regionale overheden onder druk staan om aan de behoeften van de verschillende bevolkingsgroepen tegemoet te komen. Het pleit ervoor om de diensten die worden ontwikkeld om in de behoeften van de vergrijzende bevolking te nauw af te stemmen op deze behoeften door ze niet te duur of in technisch opzicht te ingewikkeld te maken. Het CvdR stelt vast dat de armoede onder ouderen in alle Europese landen in hoog tempo toeneemt. Binnen het nieuwe Europese innovatiepartnerschap „actief en gezond ouder worden”, dat de onderzoeksinspanningen op dit vlak coördineert, zou daarom een apart onderdeel gewijd moeten worden aan het uitwerken van betaalbare oplossingen om ouderen in staat te stellen in hun eigen huis te blijven wonen. Daarbij mag niet worden vergeten dat het verbeteren van de toegankelijkheid van bestaande woningen een redelijke en haalbare oplossing is om deze mensen minder afhankelijk te maken van hulp. Als zij zelfstandig kunnen functioneren, wordt het voor ouderen gemakkelijker om thuis te blijven wonen en deel te nemen aan het sociale leven.

21. Het CvdR herhaalt dat de burgers centraal moeten komen te staan in de proefprogramma's voor de ontwikkeling van de steden van de toekomst („smart cities”), door binnen deze programma's een apart gedeelte aan „sociale inclusie” te wijden en door de deelname van gebruikers aan de projecten te bevorderen en zo te erkennen dat zij een belangrijke rol spelen bij de transformatie van steden, die alleen duurzaam kunnen zijn als de sociale samenhang wordt gewaarborgd.

22. Het CvdR is van mening dat er uitgebreidere programma's moeten komen om gebruikers meer te betrekken bij passiefbouwtechnologieën en dat de EU niet alleen steun dient te geven aan technologisch onderzoek, maar ook aan dit soort maatregelen om meer aandacht te trekken en rekening te houden met de gebruikers of consumenten.

23. Het CvdR is ingenomen met de vooruitgang op het gebied van informatietechnologie en telezorg waarmee ouderen en gehandicapten thuis kunnen worden geholpen.

Toegang voor iedereen tot behoorlijke levens- en woonomstandigheden om een volwaardige deelname aan de samenleving mogelijk te maken en de grondrechten van alle burgers te garanderen

24. Het CvdR steunt de armoededoelstelling van de Europese Unie voor 2020, die van de lidstaten en de lokale en regionale overheden ambitieuze uitvoeringsprogramma's vergt.

⁽⁵⁾ Voorstel van de Europese Commissie van 22 juni 2011.

25. Het CvdR benadrukt dat inadequate woonomstandigheden van grote invloed is zijn op de gezondheid. Door de kwaliteit van woningen te verbeteren kunnen de negatieve gevolgen van een overbevolkte, te vochtige, te koude of slecht geventileerde woning voor de gezondheid van de bewoners worden voorkomen. Dakloosheid is een vorm van armoede die met stress gepaard gaat en van negatieve invloed is op de kwaliteit van het leven, de gezondheid en het welzijn van individuen, gezinnen en de samenleving.

26. Het CvdR pleit ervoor om huisvesting tot een kernonderdeel van deze programma's te maken en te combineren met investeringen en maatregelen die erop gericht zijn het aanbod aan behoorlijke, betaalbare koop- én huurwoningen te vergroten.

27. Het CvdR acht het beslist van belang dat de Eurostat-indicatoren m.b.t. de woningaspecten (prijs, kwaliteit) van de sociale inclusie regelmatig worden gepubliceerd, zodat kan worden nagegaan welke vorderingen zijn gemaakt, en dat zij worden aangevuld met lokale en regionale statistieken.

28. Het CvdR is van mening dat de dakloosheid een belangrijk vraagstuk is dat aangepakt moet worden⁽⁶⁾. Het is noodzakelijk dat alle beleidsmaatregelen die van invloed zijn op dakloosheid, op gecoördineerde wijze worden ingezet. Daarom is het CvdR ingenomen met de resolutie van het Europees Parlement inzake een EU-strategie voor de bestrijding van dakloosheid⁽⁷⁾ en vraagt het de Commissie om hier onmiddellijk werk van te maken.

29. Het CvdR pleit ervoor dat de sociale innovatie wordt gesteund door het Platform tegen armoede, alsook door het kaderprogramma voor onderzoek, om in het beleid nieuwe governance-vormen uit te proberen om de toegang tot huisvesting te verbeteren en dakloosheid te bestrijden⁽⁸⁾.

30. Het CvdR neemt met belangstelling kennis van de aanbevelingen van de jury van de consensusconferentie over dakloosheid, die tijdens het Belgische voorzitterschap van de Europese Unie is georganiseerd, en herinnert aan de cruciale rol die de lokale en regionale overheden vervullen bij de vorming van een partnerschap met de betrokken actoren en bij de inspanningen om het aanbod aan betaalbare woningen te vergroten, hetgeen noodzakelijk is – maar op zichzelf niet volstaat – om dakloosheid daadwerkelijk te bestrijden.

31. Het CvdR is het ermeê eens dat er gedifferentieerde oplossingen op huisvestingsgebied ontwikkeld moeten worden om tegemoet te komen aan steeds meer uiteenlopende behoeften en een oplossing voor te stellen die tussen huren en kopen in ligt, zoals corporaties, *shared equity*, *land trust communities*, enz. Het

roept de lidstaten eveneens op om de lokale en regionale overheden te steunen bij de instandhouding en uitbreiding van de verscheidenheid van het aanbod, rekening houdend met de mechanismen om de bestaande woningen te renoveren, zonder de toegang tot koopwoningen te begunstigen ten koste van de toegang tot andere vormen van huisvesting.

32. Het CvdR dringt erop aan dat in de mededeling van de Commissie over sociaal ondernemerschap, die eind 2011 wordt verwacht, de mogelijkheden in kaart worden gebracht die sociale ondernemingen bieden om het aanbod aan betaalbare woningen te vergroten.

33. Het CvdR benadrukt dat het belangrijk is om met behulp van stedenbouwkundige en sociale beleidsmaatregelen het schadelijke verschijnsel van segregatie tegen te gaan en te verminderen.

34. Het CvdR merkt op dat het naast de mogelijkheid om de EU-structuurfondsen in te zetten ten behoeve van woningen voor achterstandsgroepen – een maatregel die in de volgende programmeringsperiode gehandhaafd moet worden aangezien zo wordt tegemoet gekomen aan de noodzaak om een einde te maken aan mensonwaardige huisvesting – ook noodzakelijk is de structuurfondsen beter te integreren (ESF/EFRO) ter ondersteuning van de duurzame ontwikkeling van achterstandswijken⁽⁹⁾. Het CvdR wijst er echter op dat de renovatie van wijken niet mag leiden tot gentrificatie en dat er programma's moeten komen ter bevordering van gemengde wijken, om de sociale samenhang te waarborgen.

Beter bestuur voor een constructieve interactie tussen EU-beleid en huisvestingsbeleid

35. Het CvdR roept de lidstaten op om de informele bijeenkomsten van de ministers van huisvesting voort te zetten; tijdens deze bijeenkomsten wordt informatie uitgewisseld over en een beter begrip gekweekt voor de beleidsmaatregelen en omstandigheden van de lidstaten. Daarnaast kunnen deze informele bijeenkomsten van de ministers van huisvesting blijven dienen als forum voor standpuntvorming over vraagstukken die van doorslaggevende invloed zijn op het huisvestingsbeleid van de lidstaten, en dan vooral op de financiering daarvan.

36. Gezien de belangrijke rol van huisvesting voor het dagelijkse leven van de EU-burgers stelt het CvdR voor dat Eurostat belast wordt met het opstellen van een specifieke eurobarometer m.b.t. woonsituatie en woningprijzen.

37. Het CvdR stelt voor dat de Interfractiewerkgroep stadsbeleid en huisvesting (URBAN-housing) van het Europees Parlement regelmatig met het Comité van de Regio's bijeenkomt om de huisvestingsdimensie van het EU-beleid, vooral wat steden betreft, te bespreken.

Brussel, 11 oktober 2011

De voorzitter
van het Comité van de Regio's
Mercedes BRESSO

⁽⁶⁾ CdR 18/2010

⁽⁷⁾ B7-0475/2011

⁽⁸⁾ CdR 402/2010.

⁽⁹⁾ CdR 129/2011.

Advies van het Comité van de Regio's — Territoriale samenwerking in het Middellandse Zeegebied via de Adriatisch-Ionische macroregio

(2012/C 9/03)

HET COMITÉ VAN DE REGIO'S

- benadrukt dat de macroregionale strategie niet op alle beleidsterreinen kan worden ingezet, maar vooral is bedoeld voor problemen en uitdagingen van de betrokken macroregio die in overleg met de betrokken partners moeten worden vastgesteld, en dat de macroregio als „functionele ruimte” geen vastomlijnde grenzen heeft, maar moet worden gedefinieerd op basis van de soort en omvang van de gemeenschappelijke uitdagingen die moeten worden aangegaan;
- denkt dat deze aanpak handen en voeten kan geven aan de doelstelling van territoriale samenhang;
- beschouwt het als een belangrijke meerwaarde van de Adriatisch-Ionische macroregionale strategie dat daarmee de aandacht van de EU op de Westelijke Balkan kan worden gevestigd; ze vormt een belangrijke factor voor de verzoening tussen de verschillende gebieden en draagt op die manier bij tot de Europese integratie;
- wijst erop dat het geografische gebied in kwestie bestaat uit drie lidstaten (Italië met vooral de Adriatisch-Ionische regio's, Griekenland en Slovenië), twee kandidaat-lidstaten (Kroatië en Montenegro) en drie potentiële kandidaat-lidstaten (Albanië, Bosnië-Herzegovina en Servië); vindt dat bij de macroregionale aanpak niet alleen rekening dient te worden gehouden met de mariene dimensie, maar met alle belangrijke vraagstukken die in dit gebied spelen (milieubescherming en -behoud, energie, klimaatverandering, onderzoek en innovatie, enz.);
- herinnert eraan dat er tegenover het „driewerf nee” van de Commissie (geen nieuwe regelgeving, geen nieuwe instellingen en geen nieuw geld) een „driewerf ja” dient te staan: de toepassing en controle van bestaande regels in de macroregio; de opbouw van een platform, netwerk of EGTS en een gerichte besteding van de financiële middelen.

Rapporteur De heer SPACCA (IT/ALDE), voorzitter van de regioraad van Marche

I. BELEIDSAANBEVELINGEN

HET COMITÉ VAN DE REGIO'S

Algemene opmerkingen

1. stelt met voldoening vast dat met de goedkeuring door de Europese Raad van de Europese strategie voor het Oostzeegebied in oktober 2009 een proces in gang is gezet dat bepaalde regio's in staat stelt of heeft gesteld om met behulp van macroregionale strategieën oplossingen te vinden voor problemen in verband met een evenwichtige en duurzame ontwikkeling.

2. Het wijst erop dat het van begin af aan de ontwikkeling van Europese macroregionale strategieën heeft ondersteund, omdat daarmee, als die tenminste blijken te geven van een EU-meerwaarde, de betrokkenheid van lokale en regionale overheden kan worden vergroot.

3. Het is een goede zaak dat tijdens het forum „De macroregio's van Europa: integratie door territoriale samenwerking” van 13 april 2010 talrijke regio's hun belangstelling voor deze kwestie kenbaar hebben gemaakt en dat uit de discussies en diepgaande gesprekken tijdens het forum naar voren is gekomen dat macroregio's een innovatieve oplossing kunnen vormen voor territoriale samenwerking op interregionaal en transnationaal niveau, waarmee kan worden gezorgd voor meer samenhang en een betere coördinatie van beleidsmaatregelen in de verschillende sectoren, een betere besteding van financiële middelen, meer zeggenschap voor lokale en regionale overheden (overeenkomstig de beginselen van multilevel governance) en een ruime betrokkenheid van maatschappelijke organisaties.

4. De macroregionale strategie sluit vanwege de gekozen aanpak en beleidsterreinen nauw aan bij andere strategieën van de Unie, zoals de Europa 2020-strategie, het cohesiebeleid en het geïntegreerde maritieme beleid.

5. De macroregionale strategie kan vanwege de daaraan ten grondslag liggende kenmerken niet op alle beleidsterreinen worden ingezet, maar is vooral bedoeld voor problemen en uitdagingen van de betrokken macroregio die in overleg met de betrokken partners moeten worden vastgesteld, waarbij de beginselen van samenwerking op het subsidiariteitsbeginsel moeten worden afgestemd.

6. Als „functionele ruimte” heeft de macroregio geen vastomlijnde grenzen en moet zij worden gedefinieerd op basis van de soort en omvang van de gemeenschappelijke uitdagingen die moeten worden aangegaan. De vorming daarvan moet daarom gebaseerd zijn op concrete criteria (uitgaande van geografische verbondenheid) voor samenwerking bij oplosbare problemen. Op die manier moet er worden gezorgd voor een betere samenwerking met andere gebieden, zoals het Centraal-Europese gebied, het Alpengebied en het Donaugebied.

7. Vanuit dat licht bezien kan de macroregionale strategie uitgroeien tot een belangrijk instrument dat handen en voeten

geeft aan de doelstelling van territoriale samenhang (zoals die expliciet in het Verdrag van Lissabon wordt bepleit), en het toetredingsproces van de kandidaat-lidstaten en de potentiële kandidaat-lidstaten versterkt door in te spelen op de gemeenschappelijke belangen van regio's in de „oude” en „nieuwe” lidstaten alsook in derde landen, iets wat bijvoorbeeld al gebeurt met de EU-strategieën voor het Oostzee- en het Donaugebied.

8. Een belangrijke meerwaarde van de Adriatisch-Ionische macroregionale strategie is dat daarmee de aandacht van de EU op de Westelijke Balkan wordt gevestigd, zoals dat in het verleden ook is gebeurd met de integratie van Centraal- en Oost-Europa.

9. De Adriatisch-Ionische macroregionale strategie is een belangrijke factor voor de verzoening tussen de gebieden ten oosten van de Adriatische en Ionische Zee en zorgt tegelijkertijd voor erkenning en herontdekking van de gemeenschappelijke waarden die beide kustgebieden al eeuwenlang verenigen.

10. Een ander voordeel van de macroregionale strategie is dat de regionale samenwerking in deze gebieden, die ook tot het grotere Middellandse Zeegebied behoren, kan worden opgevoerd en er kan worden bijgedragen tot een snellere Europese integratie daarvan.

11. De macroregio is niet de zoveelste bestuurslaag binnen de Europese Unie, maar een netwerk, een werkwijze of, beter gezegd, een gemeenschappelijk plan van aanpak waarin verschillende Europese, nationale, regionale en lokale actoren, verschillende beleidsmaatregelen en verschillende financieringsprogramma's samenkomen. De vorming van een soepel functionerend netwerk van alle betrokken partijen, instrumenten en initiatieven zonder bureaucratische rompslomp is dan ook gewenst.

Een EU-strategie voor de Adriatisch-Ionische regio: achtergrond

12. Het gebied rondom de Adriatische en Ionische zee staat voor een internationaal zeebekken en een regio die zich over meerdere landen uitstrekt. Zowel vanuit historisch, geografisch, economisch, maatschappelijk als milieuoogpunt hebben de landen in deze regio altijd nauwe contacten met elkaar onderhouden. De Adriatische en Ionische Zee vormen een belangrijke maritieme en mariene (eco)regio in Europa, die uitmondt in het aangrenzende centrale gedeelte van de Middellandse Zee, een halfopen zee met een lage waterverversingsgraad.

13. De kuststaten van de Adriatische en Ionische macroregio bestaan uit EU-lidstaten, kandidaat-lidstaten en potentiële kandidaat-lidstaten. In economisch, cultureel en milieuoogpunt is dit een zeer heterogeen gebied. Het gebied rondom de Adriatische en de Ionische Zee zal binnen het lopende toetredingsproces van de Westelijke Balkanlanden niet alleen worden gekenmerkt door een gemeenschappelijke erfenis, maar ook door een vrij verkeer van mensen, goederen en diensten.

14. Het geografische gebied in kwestie bestaat uit drie lidstaten (Italië met vooral de Adriatisch-Ionische regio's, Griekenland en Slovenië), twee kandidaat-lidstaten (Kroatië en Montenegro) en drie potentiële kandidaat-lidstaten (Albanië, Bosnië-Herzegovina en Servië). Het beslaat vrijwel 450 000 vierkante kilometer (het zeeoppervlak niet meegerekend) en telt circa 60 miljoen inwoners. Het gebied, dat verder reikt dan het eigenlijke zeebekken en door zijn karakter diverse regio's, volkeren en instellingen met elkaar verbindt, komt als geen ander in aanmerking voor een gemeenschappelijke strategie waarmee kansen kunnen worden gecreëerd voor een duurzame ontwikkeling, een betere uitwisseling van ideeën en een vlotter verkeer van mensen, goederen en diensten.

15. Het Adriatisch-Ionische zeebekken vormt een „halfopen zee” en in een bepaald opzicht ook steeds meer een binnenzee in de Europese Unie. Er zijn duidelijk overeenkomsten met het Oostzeegebied. In beide gevallen gaat het om zeeën die vergelijkbare problemen en uitdagingen kennen, en beide gebieden vervullen een „scharnierfunctie” tussen de lidstaten en de derde landen. Tegelijkertijd vormt het Adriatisch-Ionische bekken de natuurlijke zeemonding van het Donaugebied.

16. Alle Europese gebieden hangen onderling op functionele wijze met elkaar samen. De na te streven verbinding van het Oostzeegebied en het Donaugebied met de Adriatisch-Ionische regio vormt de natuurlijke aanvulling op en versterking van het Europese beleid inzake territoriale samenwerking.

17. Sinds het einde van de jaren zeventig zijn er diverse organisaties en initiatieven in het leven geroepen die zich met de Adriatisch-Ionische regio bezighouden. De belangrijkste zijn:

- het Forum van steden in het Adriatisch en Ionisch gebied (circa 50), dat vooral ijvert voor een gemeenschappelijk bestuursmodel en daarmee voor een evenwichtiger ontwikkeling van de administratieve gebieden;
- het Forum van Kamers van Koophandel (circa 30), dat zich vooral richt op sociaaleconomische vraagstukken en de bescherming van hulpbronnen;
- het universitair forum „Unadrión”, dat zich inzet voor een permanent contactpunt tussen universiteiten en onderzoekscentra (circa 32) in verband met een gemeenschappelijke multimediaproductie;
- het Adriatisch-Ionisch initiatief (AII), dat na de oorlog in het voormalige Joegoslavië in mei 2000 in Ancona door Albanië, Bosnië-Herzegovina, Kroatië, Griekenland, Italië, Montenegro, Slovenië en Servië is gelanceerd ter waarborging van de veiligheid en samenwerking in het gebied rondom de Adriatische en Ionische Zee;
- de Adriatische Euregio, waarin in principe de subnationale instanties van alle kuststreken aan beide kanten van de

Adriatische Zee zijn verenigd en waarin via een dialoog de diverse speerpunten van de programma's onderling worden afgestemd.

Daarnaast zijn er nog talrijke netwerken op het gebied van infrastructuur (zoals de *North Adriatic Port Association* (N.A.P.A.)), cultuur, onderwijs en opleiding.

18. De regio profiteert bovendien van verregaande steunmaatregelen van de Europese Unie. Deze worden vanuit thematische programma's (vervoer, energie, milieu enz.), de nationale en regionale cohesieprogramma's van de EU (doelstellingen 1 en 2) en de Europese territoriale samenwerkingsprogramma's, zoals het IPA-CBC-programma voor de Adriatische Zee en de daarbij behorende programma's voor grensoverschrijdende samenwerking (bijv. Italië-Slovenië, Griekenland-Italië) en transnationale samenwerking (het programma Centraal-Europa (CENTRAL EUROPE - CE), het programma Zuidoost-Europa (SOUTH EAST EUROPE - SEE), het programma Middellandse Zeegebied (MED), het programma Alpengebied (ALPINE SPACE)), door het EFRO en het pretoetredingsinstrument (IPA) gefinancierd. De noodzaak en meerwaarde van een Europese macroregionale strategie stoelen juist op de voordelen die kunnen worden gehaald uit een sterke integratie van deze programma's en de op nationaal, regionaal en lokaal niveau uitgevoerde programma's alsook uit de investeringen van de Europese Investeringsbank, lokale kredietinstellingen en particulieren. Daarbij moet worden benadrukt dat een dergelijk proces niet slechts een intergouvernementele aangelegenheid dient te blijven, maar een directe politiek-institutionele aanzwengeling en de technische expertise van de EU-instellingen vergt.

19. Dit uitgebreide netwerk van contacten vormt een belangrijk uitgangspunt en een noodzakelijke basis voor de ontwikkeling van de Europese dimensie van het lokale en regionale beleid. De steun voor grensoverschrijdende, transnationale en interregionale partnerschapsstructuren krijgt daarmee op territoriaal niveau een strategische dimensie en draagt bij tot een gestructureerde samenwerking en dialoog tussen lokale overheden, regio's en het centrale bestuur, overeenkomstig het Verdrag van Lissabon.

20. Vanwege zijn specifieke kenmerken en vooral de belangstelling van de daarbij aangesloten landen voor vraagstukken in verband met de bescherming van maritieme wateren en kuststreken kan het Adriatisch-Ionische initiatief (AII) zich ontwikkelen tot een meer mediterrane dimensie. Doordat het AII zich richt op een specifiek geografisch gebied en de problemen die daar spelen, is het in staat om voor meerwaarde te zorgen bij de stabilisering van de regio en met name de integratie in de Europese ruimte, zonder dat het daarmee de activiteiten van instellingen van een andere orde en grootte overlapt.

21. Op 5 mei 2010 heeft de Adriatisch-Ionische Raad, bestaande uit de ministers van Buitenlandse Zaken van de aangesloten landen (AII), in Ancona een verklaring aangenomen waarin steun wordt uitgesproken voor het voorstel voor een macroregionale strategie voor de Adriatisch-Ionische regio en waarin de EU-lidstaten uit de regio (Italië, Griekenland en Slovenië) wordt verzocht om zich in te zetten voor de goedkeuring daarvan door de EU-instellingen.

22. Het Comité wijst erop dat de Adriatisch-Ionische Raad op 23 mei 2011 in Brussel opnieuw een verklaring heeft uitgebracht waarin deze, na instemming met het besluit van de Europese Raad van 23 april 2011 om de lidstaten op te roepen hun werkzaamheden voor de toekomstige macroregio's voort te zetten, bevestigt zich te zullen inzetten voor de Adriatisch-Ionische macroregionale strategie die in samenwerking met de Europese Commissie en de nationale, regionale en lokale instellingen moet worden verwezenlijkt.

23. Tijdens hun 8^e en 9^e conferentie, die respectievelijk op 29 april 2010 in Bari (Italië) en op 11 april in Budva (Montenegro) werd gehouden, hebben de voorzitters van de nationale parlementen van de bij het Adriatisch-Ionische Initiatief (AII) aangesloten landen speciale slotverklaringen aangenomen waarin staat dat de parlementen er alles aan zullen doen om bij te dragen tot de toetreding van alle bij het initiatief betrokken Westelijke Balkanlanden. Tevens hebben ze de EU-instellingen opgeroepen om voor Zuidoost-Europa een macroregionale strategie voor het Adriatisch-Ionische zeebekken op te stellen.

24. Het functionele zwaartepunt van de bij de strategie betrokken regio's zijn de gebieden aan de Adriatische of Ionische Zee. Deze twee kuststroken en de achtergelegen gebieden aan beide zijden van het Adriatische Zeebekken hebben hun eigen geomorfologische kenmerken en bevolkingsopbouw en gaan zwaar gebukt onder de oprukkende verstedelijking, waardoor de verschillen qua landschap en milieu aanzienlijk zijn. Het gebied onderhoudt bovendien nauwe banden met en is sterk beïnvloed door gebieden in Oostenrijk en het centrale en zuidelijke gedeelte van het Middellandse Zeegebied.

25. Sommige kustregio's zijn zeer verstedelijkt; dit geldt met name voor de industrie- en vooral ook de toeristengebieden. De kusthabitats zijn door een te sterke nadruk op productie, de lokale vraag en de daarmee gepaard gaande veranderingen op diverse plaatsen dichtgeslibd en geven het natuurlijk milieu steeds meer prijs. Toch zijn er nog altijd schitterende natuurgebieden en nationale en regionale natuurreservaten.

26. Sommige kustgebieden koesteren met zorg hun eeuwenoude landschappen en natuurlijk erfgoed, ondanks de toenemende dreiging van de vooruitgang. Dergelijke regio's moeten het soms stellen zonder riolering en hebben geen systeem voor afvalverwerking. De urbanisering van de kust neemt hand over hand toe, terwijl de lucht steeds meer wordt vervuild door de uitstoot van verkeer en fabrieken en ten gevolge van de energieproductie.

27. De strategie van de Europese Unie voor de Adriatisch-Ionische macroregio is bedoeld als een waardevolle troef voor niet alleen de betrokken gebieden, maar ook voor de hele EU. Ze zal volledig aansluiten bij de strategische oriëntaties van de EU op het gebied van slimme, duurzame en inclusieve groei en meer in het bijzonder bij de EU 2020-strategie. De lancering van de strategie staat gepland voor 2012-2013, zodat er nog voldoende tijd over is om deze aansluiting te garanderen, voor zo veel mogelijk samenhang te zorgen met de prioriteiten van het komende meerjarig financieel kader, de betrokken gemeenschappelijke strategische kaders en de operationele programma's.

28. De belangrijkste doelstelling van de Adriatisch-Ionische strategie zou als „verbinding en bescherming” kunnen worden gedefinieerd. De strategie verbindt de gebieden van de macroregio om de duurzame ontwikkeling daarvan te bevorderen, en beschermt tegelijkertijd het kwetsbare zee- en kustmilieu en het binnenland. Zoals in punt 18 van de conclusies van de Raad Algemene Zaken van 13 april 2011 wordt voorgesteld, kunnen er dwarsverbanden, synergieën en ook infrastructuurverbindingen worden gecreëerd tussen de twee bestaande macrostrategieën van de EU voor het Oostzee- en het Donaugebied en de EU-strategie voor de Adriatisch-Ionische macroregio en toekomstige EU-strategieën⁽¹⁾. Deze zouden een ideale noord-zuidas van Europa moeten vormen. De Adriatisch Ionische macroregio zou daarbij, via verlenging van de Baltisch-Adriatische corridor (zoals voorzien in de Mededeling van de Commissie COM(2011) 500 van 29 juni 2011) en de aansluiting daarvan op de intermodale netwerken, Europa's zuidoostelijke toegang tot de rest van de wereld, en daarmee ook tot het centrale en zuidelijke Middellandse Zeegebied, kunnen verbeteren en ontlasten. Aangezien de Adriatisch-Ionische strategie en de strategie voor het Donaugebied elkaar in sterke mate kunnen overlappen, zou de Europese Commissie moeten zorgen voor passende coördinatiemechanismen.

Zee, kust en binnenland: een macroregio die moet worden verbonden, beschermd en ontwikkeld

29. Een zeebekken is per definitie een gemeenschappelijke bron die de daaraan grenzende landen en regio's met elkaar verbindt, maar ook een gemeenschappelijke troef die moet worden gekoesterd. Een zee vraagt bovendien om gemeenschappelijke maatregelen om welvaart en ontwikkeling te kunnen genereren. Zeeën zijn kwetsbaar en dat geldt met name voor de Adriatische en de Ionische Zee. Deze halfopen zeeën hebben een lage waterverversingsgraad en zijn verbonden met de Middellandse Zee, die op haar beurt ook weer een binnenzee is. Om het Adriatische en Ionische milieu te beschermen dienen passende maritieme strategieën te worden ingebed in de Adriatisch-Ionische strategie.

30. Vanuit dat oogpunt bezien kan de Adriatisch-Ionische macroregio als een maritieme gemeenschap worden opgevat. De strategie zal daarom niet alleen resulteren in planningsdocumenten, maar ook in maatregelen – concrete en zichtbare maatregelen voor de problemen in de regio. Landen, regio's en andere betrokken partijen zullen als initiator hun verantwoordelijkheid moeten nemen op bepaalde prioritaire beleidsterreinen en bij vlaggenschipprojecten die zijn opgezet vanuit een geïntegreerde aanpak van het maritieme beleid en het op de pan-Europese corridors gerichte vervoer- en havenbeleid.

31. In de macroregionale aanpak dient niet alleen rekening te worden gehouden met de maritieme dimensie, maar met alle belangrijke vraagstukken die momenteel in de Adriatisch-Ionische macroregio spelen, zoals milieubescherming en -behoud, energie, klimaatverandering, onderzoek en innovatie, behoud van het onderwatermilieu en culturele hulpbronnen, concurrentie en het creëren van werkgelegenheid, handel, logistiek en de opleiding van leidinggevenden voor de overheden in dit gebied.

⁽¹⁾ Strategieën die momenteel worden ontwikkeld, zijn onder meer de strategie voor de regio Noordzee/Het Kanaal, de strategie voor het Alpengebied, de strategie voor de Atlantische boog en de strategie voor de Zwarte Zee.

32. Het Comité herinnert aan het standpunt van de Commissie dat voor de ontwikkeling van macroregionale strategieën momenteel „driewerf nee” geldt: geen nieuwe regelgeving, geen nieuwe instellingen en geen nieuw geld. Voor het Comité moet daar een „driewerf ja” tegenover staan: de toepassing en controle, in onderlinge overeenstemming, van bestaande regels in de macroregio; de opbouw van een platform, netwerk of territoriale cluster van lokale en regionale overheden en belanghebbenden, onder verantwoordelijkheid van de EU-organen, en een gerichte besteding van de financiële EU-middelen voor de ontwikkeling en uitvoering van macroregionale strategieën.

33. Het Comité pleit ervoor dat de Europese Raad de Europese Commissie voor 2012-2013 opdracht geeft om een Adriatisch-Ionische macroregionale strategie uit te werken. De EU-instellingen zullen daarmee na rijp beraad een verantwoorde keuze doen op Europees niveau, aangezien er op die manier kan worden ingestemd met en tegelijkertijd praktische uitvoering kan worden gegeven aan de drie pijlers van de macroregionale strategie via de nieuwe programmeringsperiode 2014-2020.

34. Wat het subsidiariteits- en evenredigheidsbeginsel betreft, kan er voor de Adriatisch-Ionische regio, net als voor het Oostzeegebied en het Donaugebied, een Europese strategie worden geformuleerd, die, gebruikmakend van de talrijke reeds bestaande samenwerkingsverbanden, meerwaarde verleent aan de diverse reeds gelanceerde initiatieven, programma's en projecten, de instrumenten van de verschillende actoren aanpast en coördineert en, via een grotere betrokkenheid van het maatschappelijk middenveld bij de besluitvorming en de tenuitvoerlegging van concrete maatregelen, bijdraagt tot een verdere onderlinge en interne integratie van de betrokken landen.

35. De strategie voor de Adriatisch-Ionische macroregio kan op die manier een toonvoorbeeld worden van de praktische toepassing van multilevel governance, doordat er mogelijkheden worden geschapen voor een betere en efficiëntere samenwerking en interactie tussen alle partijen die zich geconfronteerd zien met de grote uitdagingen in dit gebied.

36. De Commissie zou in deze fase, waarin de meeste maatregelen qua rechtsgrondslag betrekking hebben op terreinen die onder de bevoegdheid van de Unie en de lidstaten vallen, alleen bepaalde voorstellen moeten formuleren die vervolgens via samenwerking tussen alle betrokken bestuursniveaus, overeenkomstig hun bevoegdheden en verantwoordelijkheden, worden uitgewerkt. Pas daarna zou ze een coördinerende en controlerende rol moeten spelen en zorg moeten dragen voor de facilitering van de tenuitvoerlegging van de strategie en voor de follow-up daarvan. Daartoe zou ze zo veel mogelijk moeten terugrijpen op de geschikte bestaande structuren.

Conclusies

37. Gezien de verklaringen van de Adriatisch-Ionische Raad (de ministers van Buitenlandse Zaken van de bij het AII aangesloten landen) en de urgentie van de bestaande problemen en opgaven zou er onmiddellijk moeten worden begonnen met de

formulering van een Europese strategie voor de Adriatisch-Ionische regio. Het Comité roept de Europese Raad dan ook op om de Commissie met deze taak te belasten.

38. Het spoort het Europees Parlement aan om op basis van de verklaringen die zijn afgelegd tijdens de conferenties van de voorzitters van de nationale parlementen van de bij het AII aangesloten landen, en in verband met het strategische belang van de voltooiing van het EU-toetredingsproces, een krachtig politiek initiatief op te zetten voor de lancering van een EU-strategie voor de Adriatisch-Ionische regio.

39. Het Europees Parlement, dat druk doende is met het opstellen van belangrijke documenten inzake de tenuitvoerlegging van het geïntegreerd maritiem beleid, het beheer van de territoriale wateren en het vervoersbeleid, wordt tevens verzocht om rekening te houden met de Adriatisch-Ionische macroregionale dimensie.

40. Het Comité onderstreept dat de Adriatisch-Ionische macroregionale strategie perfect compatibel is met de ontwikkeling van euroregio's, die zijn gericht op samenwerking tussen grensregio's, en met de ontwikkeling van Europese structuren in het kader van grensoverschrijdende, transnationale en interregionale projecten in de vorm van een Europese groepering voor territoriale samenwerking (EGTS).

41. De macroregionale strategieën zouden volledig moeten worden geïntegreerd in het onderdeel territoriale samenwerking van het EU-beleid en met name het cohesiebeleid voor de periode na 2013 (vooral wat betreft de grensoverschrijdende en transnationale samenwerking), zodat de regionale operationele programma's van de volgende programmeringsperiode (2014-2020) kunnen bijdragen aan de daadwerkelijke tenuitvoerlegging van de macroregionale strategieën.

42. Overeenkomstig punt 21 van de conclusies van de Raad Algemene Zaken van 13 april 2011, de conclusies van de Europese Raad van 23 en 24 juni 2011 en mede gezien het feit dat nationale en lokale instellingen al lange tijd werken aan het plan voor een macroregionale strategie, zou de Commissie direct moet overgaan tot een gericht toezicht op alle lopende strategische projecten voor de Adriatisch-Ionische regio die reeds zijn goedgekeurd of nog in behandeling zijn. Zoals in paragraaf 32 van onderhavig advies reeds is bepleit, roept het Comité de Commissie op tot een „driewerf ja”.

43. Het is dringend noodzakelijk dat de rol en functie van de macroregio's in een speciaal groenboek nader worden onderzocht en gedefinieerd. Het Comité heeft daar al eens om gevraagd in zijn resolutie over het wetgevings- en werkprogramma van de Commissie voor 2010.

44. De strategie voor de Adriatisch-Ionische regio gaat uit van naleving van het subsidiariteitsbeginsel en is bedoeld voor vraagstukken en problemen die niet uitsluitend op lokaal, regionaal en nationaal niveau kunnen worden aangepakt.

45. Voor de uitwerking van de strategie dient, uitgaande van de ervaringen met de EU-strategieën voor het Oostzee- en het Donaugebied, een brede openbare raadpleging te worden gehouden in nauwe samenwerking met de bestaande netwerken en organisaties in de regio, met het Comité van de Regio's, als vertegenwoordiger van de lokale en regionale overheden, en met andere belangrijke partners in het gebied.

46. Overeenkomstig de aanbeveling van de Raad Algemene Zaken van 13 april 2011 inzake transparantie, zichtbaarheid en de uitwisseling van goede praktijken tussen de verschillende macroregionale strategieën heeft het partnerschap „Adriatisch-Ionische macroregio” tijdens de Open Days 2011 een

analytische beschouwing georganiseerd over de macroregionale vraagstukken. Daarbij is via een *debat* met vertegenwoordigers van de dertien bij het partnerschap betrokken steden en regio's, alsook via een *workshop* van publiek-private partnerschappen met presentaties over specifieke lopende projecten vooral dieper ingegaan op het voorstel voor een macroregionale strategie voor de Adriatisch-Ionische regio.

47. Het Comité gelast zijn voorzitter om dit initiatiefadvies te doen toekomen aan de Europese Commissie, het Europees Parlement, het fungerend voorzitterschap van de Raad en de andere partners van het voorzitterschapstrio.

Brussel, 11 oktober 2011

De voorzitter
van het Comité van de Regio's
Mercedes BRESSO

Advies van het Comité van de Regio's — Slimme regelgeving

(2012/C 9/04)

HET COMITÉ VAN DE REGIO'S

- denkt dat slimme regelgeving moet uitmonden in minder regels en vermindering van bureaucratie en administratieve lasten voor niet alleen de burgers en stakeholders maar ook voor de lokale en regionale autoriteiten (LRA). Het Comité verwerpt echter een puur kwantitatieve benadering van de regelgeving;
- constateert dat er steeds vaker wordt verwezen naar de lokale en regionale dimensie van slimme regelgeving en de daarmee verband houdende activiteiten en vaardigheden van het CvdR. Zulks als erkenning van de rol die de Europese lokale autoriteiten en regio's vervullen in de beleidsvorming van de Unie en bij de tenuitvoerlegging van wetgeving;
- verzoekt de Commissie en de andere Europese instellingen om meer aandacht te schenken aan het lokaal en regionaal bestuur bij het ontwerpen van wetgeving, effectbeoordeling en het uitwerken van manieren om EU-beleid en doelstellingen in de praktijk te brengen;
- is van mening dat naast de EU-doelstelling territoriale cohesie (artikel 3 VEU) ook de horizontale bepalingen van het Verdrag van Lissabon over de eisen inzake sociale en milieubescherming (artikel 9 resp. artikel 11 VWEU) als de drie prioriteiten van de Europa 2020-strategie een effectbeoordeling vergen waarin de gevolgen van de regelgeving op economisch, sociaal en milieugebied op evenwichtige wijze worden geanalyseerd;
- is bereid om de EU-instellingen bij hun inspanningen ter zake te ondersteunen wanneer zij gegevens van de LRA nodig hebben, maar wijst daarbij wel op zijn beperkte middelen en zijn kerntaak;
- vindt dat de Europese instellingen een gemeenschappelijke aanpak van effectbeoordeling moeten vinden; het Comité zou bij ieder ontwerp daarvan moeten worden betrokken;
- steunt de plannen om het Samenwerkingsprotocol tussen CvdR en de Commissie in het licht van de bij het Verdrag van Lissabon ingevoerde institutionele wijzigingen te herzien, multi-level governance te concretiseren, en de politieke rol van het Comité uit te bouwen. Daarbij moet de samenwerking aangaande effectbeoordeling worden verbeterd en uitgebouwd en een mechanisme worden in gevoerd om bij te dragen aan het jaarverslag „De wetgeving verbeteren”.

Rapporteur	Lord Graham TOPE (VK/ALDE), Raadslid van de gemeente Sutton (graafschap Groot-Londen)
Referentiedocumenten	Mededeling van de Commissie over Slimme regelgeving in de Europese Unie [COM (2010) 543 definitief] Verslag van de Commissie over subsidiariteit en evenredigheid – (Zeven-tiende verslag „De wetgeving verbeteren” 2009) [COM (2010) 547 definitief]

I. BELEIDSAANBEVELINGEN

HET COMITE VAN DE REGIO'S

A. *Slimme regelgeving*

1. kan zich vinden in het nieuwe concept van slimme regelgeving waarmee het idee wordt bevestigd en verder uitgewerkt van een EU -beleidscyclus waarin de EU -wetgeving constant wordt herzien en aangepast aan nieuwe uitdagingen en omstandigheden en zulks op basis van een grondige evaluatie en de concrete ervaringen op het gebied van implementatie;

2. denkt dat slimme regelgeving moet uitmonden in minder regels en vermindering van bureaucratie en administratieve lasten voor niet alleen de burgers en stakeholders maar ook voor de lokale en regionale autoriteiten (LRA). Het Comité verwerpt echter een puur kwantitatieve benadering van de regelgeving en vindt dat beleidsprioriteiten niet ondergeschikt mogen worden gemaakt aan argumenten betreffende de totale hoeveelheid regels. Het verzoekt derhalve om in effectbeoordelingen voortaan ook aandacht te besteden aan de kosten van het ontbreken van Europese regelgeving;

3. betreurt dat de instrumenten van slimme regelgeving geen toepassing lijken te vinden op gedelegeerde en uitvoeringshandelingen („comitologie”). Er bestaat onvoldoende overzicht over en transparantie betreffende procedures dienaangaande;

De rol van de lokale en regionale autoriteiten

4. constateert dat er steeds vaker wordt verwezen naar de lokale en regionale dimensie van slimme regelgeving en de daarmee verband houdende activiteiten en vaardigheden van het CvDR. Zulks als erkenning van de rol die de Europese lokale autoriteiten en regio's vervullen in de beleidsvorming van de Unie en bij de tenuitvoerlegging van wetgeving;

Raadpleging

5. herinnert eraan dat het in veel adviezen zijn bezorgdheid heeft geuit over de mate waarin de LRA bij de voorbereiding van EU-initiatieven worden betrokken, en het pleitte veelvuldig voor meer betrokkenheid in de aanloop naar nieuw beleid en nieuwe wetgeving, en bij effectbeoordeling en uitvoering;

6. verzoekt de Commissie en de andere Europese instellingen om meer aandacht te schenken aan het lokaal en regionaal bestuur bij het ontwerpen van wetgeving, effectbeoordeling en het uitwerken van manieren om EU-beleid en doelstellingen in de praktijk te brengen;

7. is daarom ingenomen met het voornemen om de huidige raadplegingprocedures te herzien en de reactietermijnen te verlengen;

8. is van mening dat de resultaten van raadplegingen moeten worden gepubliceerd en geanalyseerd. Daarbij kan bijv. worden gekeken naar hoe de respons werd gebruikt bij het opstellen of wijzigen van een voorstel, van welke reacties geen gebruik werd gemaakt, enz.;

9. herhaalt zijn bezorgdheid over het feit dat open raadplegingen gunstig zijn voor goed georganiseerde respondenten met veel middelen of minderheden met speciale belangen. Blijft daarom, naast individuele reacties, veel waarde hechten aan de respons van representatieve organisaties van lokaal en regionaal bestuur en de reacties van anderen;

Administratieve en financiële lasten

10. neemt nota van de activiteiten van de Groep van onafhankelijke belanghebbenden op hoog niveau inzake administratieve lasten („Groep Stoiber”);

11. acht het nog altijd zorgelijk dat deze groep en de Commissie zich nagenoeg uitsluitend richten op de uit de Unie -wetgeving voortvloeiende directe lasten voor het kleinbedrijf. Het Comité erkent dat die lasten een belangrijke hindernis voor economische groei vormen, maar herinnert eraan dat de zware rapportageverplichtingen voor de nationale, regionale en lokale autoriteiten op nationaal of subnationaal niveau uiteindelijk neerkomen op administratieve rompslomp voor burgers en bedrijven. Ook moeten de lokale en regionale organen worden ontlast;

12. verwelkomt het huidige initiatief om goede praktijken betreffende minder omslachtige uitvoering van nieuwe wetten in kaart te brengen en herinnert aan de actieve bijdrage van het CvDR, in de vorm van een specifiek rapport en zijn vaste waarnemer in de Stoiber- groep, aan het verzamelen van lokale en regionale best practices ter zake, maar benadrukt wel dat de EU zich er in de eerste plaats op moet richten om dergelijke buitensporige administratieve lasten te voorkomen;

13. neemt nota van het jaarverslag 2010 van de Commissie over subsidiariteit en evenredigheid (het 18e verslag „De wetgeving verbeteren”) en constateert dat uit het document blijkt dat de Commissie de subsidiariteitstoetsing door het Comité serieus neemt;

Effectbeoordeling

14. herinnert eraan dat sinds de inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon ieder ontwerp van EU-wetgeving van een effectbeoordeling moet zijn voorzien, en daarmee ook van een evaluatie van de impact op lokaal en regionaal niveau;

15. wijst andermaal op het belang van zowel ex ante als ex post beoordeling bij beleidsvorming en wetgeving en pleit vooral voor meer ex post beoordeling;

16. erkent dat de inspanningen om de Europese wetgeving te vereenvoudigen en te verbeteren inhouden dat er enerzijds effectbeoordelingen ex ante en evaluaties ex post moeten worden uitgevoerd en er anderzijds voor moet worden gezorgd dat deze beoordelingen en evaluaties niet leiden tot grotere administratieve lasten voor de verschillende bestuurslagen;

17. neemt nota van het Verslag voor 2010 van de Raad voor effectbeoordeling. Die raad vervult een belangrijke rol maar zou onafhankelijker van de Commissie tewerk moeten kunnen gaan;

18. denkt dat de effectbeoordeling en de rol van genoemde raad een nauwgezet toezicht op het subsidiariteitsbeginsel door de diensten van de Commissie teweegbrengen en verduurzamen. Een duidelijke indicatie daarvoor is dat in Verslag van de Raad gevallen worden genoemd waarin een DG van de Commissie naar aanleiding van gegevens die uit de effectbeoordeling naar voren kwamen, van gedachten veranderde over de noodzaak en eventuele meerwaarde van wetgeving;

19. constateert dat in het Verslag een tendens wordt vastgesteld om effectbeoordelingen ten aanzien van de eindversie van een wetgevingsvoorstel uit te voeren en te publiceren en niet met betrekking tot in een vroeg stadium uitgebrachte beleidsmededelingen. Beleidsinitiatieven die veel losmaken en veel potentiële impact zouden kunnen hebben zouden echter vroegtijdig van een beoordeling vergezeld moeten gaan. Dat geldt met name wanneer die initiatieven zijn bedoeld om de besluitvormers te informeren over specifieke latere beleidsopties;

20. constateert ook dat in het Verslag wordt opgemerkt dat de door de respectieve DG's voorbereide effectbeoordelingen een evaluatie van de maatschappelijke impact en de administratieve kosten zouden moeten bevatten. Niet genoemd worden evenwel de beoordeling van specifiek territoriale effecten en de bijstand die het CvdR de Commissie eventueel bij effectbeoordeling kan verlenen. De Commissie wordt verzocht om hier iets aan te doen en de Raad wordt verzocht om in zijn verslag voor 2011 daarover te rapporteren;

21. het zou een goede zaak zijn indien DG REGIO volledig zou kunnen worden betrokken bij de Raad voor effectbeoordeling omdat dit directoraat-generaal het meest bekend is met regionale aangelegenheden;

22. is van mening dat naast de EU-doelstelling territoriale cohesie (artikel 3 VEU) ook de horizontale bepalingen van het Verdrag van Lissabon over de eisen inzake sociale en milieu-bescherming (artikel 9 resp. artikel 11 VWEU) als de drie prioriteiten van de Europa 2020-strategie een effectbeoordeling

vergen waarin de gevolgen van de regelgeving op economisch, sociaal en milieugebied op evenwichtige wijze worden geanalyseerd;

23. is van oordeel dat een goede effectbeoordeling en follow-up van de uitvoering van de wetgeving veel tijd en mankracht vergen om zowel een deskundig oordeel als een algemene visie te kunnen waarborgen;

24. heeft zijn bedenkingen bij de tendens om de uitvoering van effectbeoordelingen toe te vertrouwen aan „onafhankelijke” organen, d.w.z. deze taak uit te besteden aan speciale onderzoeksbureaus of aan ad-hoccommissies. Het valt te betwijfelen of dit echt tot meer transparantie of onafhankelijkheid leidt. Ook wordt hiermee voorbijgegaan aan de taak van de Commissie om het communautair algemeen belang te vertegenwoordigen. Bovendien bestaat het risico dat degenen die over voldoende middelen beschikken om een dergelijk onderzoek te laten uitvoeren, beoordeeld worden ten opzichte van de minder kapitaalkrachtige lokale en regionale overheden, ngo's en vertegenwoordigers van het maatschappelijk middenveld of werknemers;

25. is bereid om de EU-instellingen bij hun inspanningen ter zake te ondersteunen wanneer zij gegevens van de LRA nodig hebben, maar wijst daarbij wel op zijn beperkte middelen en zijn kerntaak;

Interinstitutionele regelingen

26. herinnert eraan dat de impact van nieuwe EU-wetten op de lokale en regionale lichamen kan voortvloeien uit zowel amendementen van EP en Raad als uit het oorspronkelijke Commissievoorstel. Het Comité doet een beroep op eerstgenoemde twee instellingen om tijdens het hele wetgevingsproces dan ook meer aandacht te besteden aan de territoriale gevolgen van hun besluiten en biedt hun in deze zijn deskundigheid aan. Verder zou men kunnen bekijken hoe dergelijke samenwerking tussen het CvdR en het EP en tussen het CvdR en de Raad concreet invulling gegeven zou kunnen worden op het gebied van effectbeoordelingen, controle op de toepassing van het subsidiariteitsbeginsel, en op de uitvoering van EU-wetgeving, zowel ex ante als ex post;

27. verzoekt zijn rapporteurs om aandacht te schenken aan het effect van hun aanbevelingen in termen van financiële en administratieve lasten, milieu, sociale structuur, kleine en middelgrote bedrijven en het maatschappelijk middenveld;

28. vindt dat de Europese instellingen een gemeenschappelijke aanpak van effectbeoordeling moeten vinden; het Comité zou bij ieder ontwerp daarvan moeten worden betrokken;

29. is ermee ingenomen dat de Commissie in het kader van het vroege-waarschuwingssysteem van het Verdrag van Lissabon voldoende aandacht schenkt aan de gemotiveerde adviezen van de nationale parlementen. Zulks zelfs in gevallen waarin de drempel voor de „gele kaart” nog niet is overschreden. Gegeven zijn rol en verantwoordelijkheden bij het subsidiariteitstoezicht, verzoekt het Comité de Commissie dat zij die adviezen, de vertaling ervan en de reactie van de Commissie aan het CvdR doet toekomen.

30. steunt de plannen om het Samenwerkingsprotocol tussen CvdR en de Commissie in het licht van de bij het Verdrag van Lissabon ingevoerde institutionele wijzigingen te herzien, multi-level governance te concretiseren, en de politieke rol van het Comité uit te bouwen. Daarbij moet de samenwerking aangaande effectbeoordeling worden verbeterd en uitgebouwd en een mechanisme worden in gevoerd om bij te dragen aan het jaarverslag „De wetgeving verbeteren”;

Groep op hoog niveau inzake governance

31. is van opvatting dat deze intergouvernementele groep een waardevol forum op ambtelijk niveau belichaamt om praktische governancekwesties en uitwisseling van goede praktijken te bespreken. De lidstaten en de Europese instellingen, waaronder het CvdR, zijn erin vertegenwoordigd;

32. betreurt daarom dat noch het Hongaarse noch het Poolse voorzitterschap in 2011 een officiële vergadering van de groep organiseert, hopelijk zal dat in 2012 wel het geval zijn;

B. Subsidiariteit

33. herinnert eraan dat in het Verdrag van Lissabon expliciet wordt verwezen naar lokaal en regionaal zelfbestuur en de lokale en regionale dimensie van het subsidiariteitsbeginsel. Dit betekent dat de Unie de bevoegdheden van de LRA moet respecteren wanneer op basis van gedeelde bevoegdheden nieuwe wetgeving wordt voorgesteld en goedgekeurd. Ook wordt in dat Verdrag aan het CvdR een belangrijke rol op het gebied van subsidiariteit toebedeeld. Dat impliceert niet alleen dat het Comité erop moet toezien dat de bevoegdheden van de LRA worden geëerbiedigd, maar ook het respect voor subsidiariteit op alle bestuursniveaus moet promoten;

34. herhaalt dat het vastbesloten is om samen met de Commissie *multilevel governance* in de belangrijkste Europese

strategieën en gemeenschappelijke beleidsgebieden te integreren en denkt daarbij met name aan de uitvoering van de strategie Europ 2020;

35. vestigt de aandacht op het „Jaarverslag subsidiariteit 2010”, dat het bureau van het Comité op 4 maart 2011 heeft goedgekeurd, samen met onderwerpen die het werkprogramma van het Netwerk voor subsidiariteitstoezicht zullen structureren. In het verslag wordt ingegaan op versterking van het toezicht en de bijdrage tot het kweken van een subsidiariteitscultuur in het gehele besluitvormingsproces van de Unie als topprioriteiten van het CvdR;

36. is ermeê ingenomen dat er in geen enkel advies een directe schending van het subsidiariteitsbeginsel werd vastgesteld. Dat illustreert dat de Commissie het beginsel daadwerkelijk respecteert en de waarde van de controletaak van het Comité;

37. acht het een goede zaak dat het Netwerk voor subsidiariteitstoezicht steeds vaker wordt geraadpleegd. Via dit netwerk kunnen allerlei lokale en regionale lichamen gedetailleerd praktisch commentaar leveren. Het Comité verzoekt de netwerkpartners om zich nog actiever met de raadplegings- en andere activiteiten bezig te houden om de representativiteit van de raadplegingsresultaten te verhogen;

38. begrijpt dat EU -wetgeving tijdig, nauwgezet en efficiënt moet worden omgezet en door alle bestuurniveaus in de lidstaten correct moet worden uitgevoerd en beseft dat er soms inbreukprocedures moeten worden geopend om niet-naleving te bestraffen of ter wille van afschrikking. Het stemt evenwel tot zorg dat de Commissie steeds vaker tracht voor te schrijven wanneer en hoe de lidstaten naleving door de LRA moeten afdwingen. Krachtens het subsidiariteitsbeginsel zou handhaving van de EU -wetgeving een nationale, of eventueel, regionale zaak moeten zijn, zolang de algemene doelstellingen van die wetgeving maar worden verwezenlijkt.

Brussel, 11 oktober 2011

De voorzitter
van het Comité van de Regio's
Mercedes BRESSO

Advies van het Comité van de Regio's — Evaluatie van de „Small Business Act” voor Europa
(2012/C 9/05)

HET COMITÉ VAN DE REGIO'S

- erkent dat de aan de hand van de SBA ontplooidde activiteiten al resultaten hebben opgeleverd, maar is van mening dat, als de Commissie en met name de lidstaten de doelstellingen ervan beter willen verwezenlijken, de SBA een meer politiek bindende werking moet krijgen, zodat de SBA beter en op grotere schaal wordt geïmplementeerd en de obstakels die een volledige acceptatie van de SBA thans in de weg staan, worden overwonnen;
- is van mening dat de SBA politiek leiderschap vereist en dat in de Europa 2020-strategie een meer prominente plaats voor de SBA moet worden ingeruimd om dit beleid van een stabielere governance-structuur te voorzien; hiertoe moet een stappenplan worden opgesteld waarin wordt aangegeven welke mijlpalen door alle lidstaten moeten worden gehaald. Dit stappenplan moet worden opgenomen in de nationale hervormingsprogramma's;
- verwacht dat de lokale en regionale overheden meer kansen zullen krijgen om de doelstellingen van de SBA te helpen verwezenlijken en dringt dan ook aan op een meer expliciete erkenning van de lokale en regionale dimensie om zowel een bottom-up- als een top-downbenadering aan te moedigen en de zichtbaarheid van de SBA in de EU te vergroten. Met het oog hierop moet in de hele EU, op nationaal, regionaal en lokaal niveau, beter worden gecommuniceerd over de SBA en moet ook meer prioriteit worden toegekend aan deze Act;
- benadrukt dat de toegang tot financiële middelen de grootste uitdaging is die het mkb te wachten staat en dat met het oog hierop gezamenlijke maatregelen moeten worden genomen in de volgende stadia van de SBA. Daarnaast zijn inspanningen nodig om het mkb vlotter toegang tot de markten te verlenen en de administratieve lasten aanzienlijk te verminderen;
- betreurt ten eerste dat de bereidheid om de SBA in de Lissabonstrategie en later in de Europa 2020-strategie op te nemen, niet aanwezig is geweest. Hierdoor is de kans gemist om de SBA met name via de nationale hervormingsprogramma's te implementeren. Het CvDR verzoekt derhalve nogmaals, en met klem, om bij de tenuitvoerlegging van de Europa 2020-strategie en de nationale hervormingsprogramma's ogenblikkelijk rekening te houden met de beginselen en doelstellingen van de SBA.

Rapporteur	Constance HANNIFFY (IE/EVP), lid van Offaly County Council, Midland Regional Authority en Border, Midland and Western Regional Assembly
Referentiedocument	Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's – Evaluatie van de „Small Business Act” voor Europa COM(2011) 78 definitief

I. BELEIDSAANBEVELINGEN

HET COMITÉ VAN DE REGIO'S

1. is ingenomen met de Evaluatie van de „Small Business Act” (SBA) voor Europa door de Commissie en staat vierkant achter de voortdurende aandacht voor dit cruciale beleidsinstrument dat de ontwikkeling, groei en duurzaamheid van het mkb in de hele EU moet helpen bevorderen.

2. Het is absoluut noodzakelijk dat de belangrijkste factoren die de tenuitvoerlegging van de SBA op alle bestuursniveaus in de EU belemmeren, worden aangepakt en dat de lidstaten meer prioriteit toekennen aan de kernonderdelen van de SBA; het verlies van 3,5 miljoen banen ⁽¹⁾ in het mkb in Europa als gevolg van de financiële, economische en sociale crisis bewijst helaas dat dit onderwerp bovenaan de beleidsagenda moet staan.

3. Feit is dat de activiteiten die aan de hand van de SBA zijn ontplooid al resultaten hebben opgeleverd, maar willen de Commissie en met name de lidstaten de doelstellingen ervan beter verwezenlijken, dan moet de SBA een meer *politiek bindende werking* krijgen, zodat de SBA beter en op grotere schaal wordt geïmplementeerd en de obstakels die een volledige acceptatie van de SBA thans in de weg staan, worden overwonnen.

4. Het is een goede zaak dat de Commissie de *governance* van de SBA wil versterken, met name via nationale mkb-gezanten (*SME Envoys*) in de lidstaten, die samen met de speciale gezant van de Commissie voor het mkb moeten toezien op de implementatie van de SBA in de gehele EU.

5. De SBA vereist politiek leiderschap en in de Europa 2020-strategie moet een meer prominente plaats voor de SBA worden ingeruimd om dit beleid van een stabielere governancestructuur te voorzien; hiertoe moet een stappenplan worden opgesteld waarin wordt aangegeven welke mijlpalen door alle lidstaten moeten worden gehaald. Dit stappenplan moet worden opgenomen in de nationale hervormingsprogramma's.

6. Het CvDR verwacht dat de lokale en regionale overheden meer kansen zullen krijgen om de doelstellingen van de SBA te helpen verwezenlijken en dringt dan ook aan op een meer

expliciete erkenning van de lokale en regionale dimensie om zowel een bottom-up- als een top-downbenadering aan te moedigen en de zichtbaarheid van de SBA in de EU te vergroten.

7. De grootste uitdaging die het mkb te wachten staat, is de toegang tot financiële middelen en met het oog hierop moeten in de volgende stadia van de SBA gezamenlijke maatregelen worden genomen. Daarnaast zijn inspanningen nodig om het mkb vlotter toegang tot de markten te verlenen en de administratieve lasten aanzienlijk te verminderen.

8. Om de overlevingskansen van allerlei soorten ondernemingen op lange termijn te vergroten, blijft het verstrekken van gepaste steun aan het mkb van groot belang. Naast de nadruk die moet worden gelegd op starters met een hoog potentieel, op nieuwe en op export gerichte kleine en middelgrote ondernemingen, dient er ook aandacht te gaan naar de gevestigde bedrijven en ondernemingen die zich in een ontwikkelings- en reorganisatiefase bevinden. Ook het lokale mkb dat zich op de binnenlandse markt richt, en dat uiteindelijk de kurk is waarop de lokale en regionale economie drijft, wordt geconfronteerd met uitdagingen.

9. Voorts moet het beleid ten aanzien van de SBA en het mkb op alle niveaus rekening houden met verschillende bedrijfsmodellen, waaronder ook die van bedrijven zonder winstoogmerk, de culturele en creatieve sector (precommercieel en commercieel), coöperaties en soortgelijke rechtspersonen, teneinde zo veel mogelijk werkgelegenheid te scheppen en duurzame economische groei tot stand te brengen.

Waarborging van een hoge implementatiegraad en betere governance

10. Het CvDR betreurt ten eerste dat de bereidheid om de SBA in de Lissabonstrategie en later in de Europa 2020-strategie op te nemen, niet aanwezig is geweest. Hierdoor is de kans gemist om de SBA met name via de nationale hervormingsprogramma's te implementeren. Het CvDR verzoekt derhalve nogmaals, en met klem, om bij de tenuitvoerlegging van de Europa 2020-strategie en de nationale hervormingsprogramma's openblikkelijk rekening te houden met de beginselen en doelstellingen van de SBA.

11. Er bestaan helaas grote verschillen tussen de lidstaten qua implementatie van de SBA. Hoewel de Commissie dit in haar Mededeling erkent, komen de factoren die ten grondslag liggen aan deze verschillen niet volledig aan bod. De lidstaten moeten meer verantwoording afleggen over hun tenuitvoerlegging van de SBA. Met het oog hierop moet in de hele EU, op nationaal, regionaal en lokaal niveau, beter worden gecommuniceerd over de SBA en moet ook meer prioriteit worden toegekend aan deze Act.

⁽¹⁾ Schatting volgens het jaarverslag over het Europees mkb in 2010, dat als onderdeel van de *SME Performance Review* wordt gepubliceerd (http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/facts-figures-analysis/performance-review/index_en.htm).

12. Het CvdR juicht de benoeming van nationale mkb-gezanten door de lidstaten toe en verzoekt alle gezanten om hun taak serieus te nemen en ervoor te zorgen dat bestuursorganen „eerst klein denken” en bij het opstellen van wetten, regelingen en procedures die een positieve impact kunnen hebben op de bedrijfsomstandigheden van het mkb terdege rekening houden met de uitdagingen waarvoor deze bedrijven zich gesteld zien.

13. Het CvdR constateert dat de mkb-gezanten soms politieke figuren en soms mensen met een bestuurlijke achtergrond zijn en vindt dat meer lidstaten zouden moeten overgaan tot politieke benoemingen om sterker te benadrukken dat prioriteit moet worden toegekend aan en bereidheid moet worden getoond voor de tenuitvoerlegging van de SBA en het aanpakken van de uitdagingen van het mkb.

14. Voor de verwezenlijking van de doelstellingen van de SBA is het buitengewoon onverstandig om af te gaan op de bestaande en zeer ongelijksoortige programma's en financiële instrumenten en geen aanvullende of doelgerichte financieringsinstrumenten ter beschikking te stellen.

15. In de Mededeling wordt gesproken over een nieuwe vertegenwoordiger voor het mkb maar wordt onvoldoende uit de doeken gedaan wat de rol is van die mkb-gezag, die over voldoende politieke steun en financiële middelen zou moeten beschikken om een succesvolle implementatie van de SBA-doelstellingen te kunnen bewerkstelligen en om de zichtbaarheid en het bewustzijn van de beleidsmaatregelen voor het mkb te vergroten.

16. Het CvdR constateert met voldoening dat de Commissie van plan is een SBA-adviesgroep in het leven te roepen, bestaande uit vertegenwoordigers van regeringen, van het mkb en van bedrijfsorganisaties. Aangezien de wens bestaat dat de SBA niet alleen op Europees en nationaal niveau maar op alle bestuursniveaus impact heeft, zou het ook zelf graag lid worden van deze adviesgroep.

17. De lokale en regionale autoriteiten zouden ertoe aangemoedigd moeten worden om de SBA-beginselen te omarmen en de maatregelen aan te passen aan lokale/regionale omstandigheden. Het keurmerk voor ondernemende regio's in Europa kan hierbij als inspiratiebron dienen.

18. De meeste wetgevingsvoorstellen van de SBA zijn inmiddels aangenomen en het zou een goede zaak zijn als de lidstaten hun goedkeuring zouden hechten aan het Statuut van de Europese besloten vennootschap, dat een optimale benutting van de interne markt dichterbij brengt door de oprichtingskosten voor bedrijven te verlagen en de regelgeving te verminderen zodat grensoverschrijdende handel gemakkelijker wordt.

19. Het CvdR dringt erop aan dat de lidstaten de Richtlijn betreffende betalingsachterstand goedkeuren en uitvoeren, en onderstreept dat de handhaving van deze Richtlijn cruciaal is en dat de lidstaten hun best moeten doen om de betalingscultuur in bedrijven en overheden te verbeteren.

20. Het voorstel om wetgevingsonthefingen voor bepaalde soorten bedrijven, startende bedrijven of micro-ondernemingen in te voeren dient, in voorkomend geval, ten uitvoer te worden gelegd op een manier die geen tweedeling tussen bedrijven veroorzaakt en niet tot verwarring op de markt leidt.

21. De *SME Performance Review* (EU-beoordeling van mkb-prestaties) zou moeten worden uitgebreid om de prestaties van de lidstaten inzake de tenuitvoerlegging van de SBA te controleren, te beoordelen en te vergelijken. Bovendien zou alle informatie uit de *Performance Review* openbaar moeten worden gemaakt, niet alleen vanuit communicatie-oogpunt maar ook om de lidstaten ertoe aan te zetten nog beter hun best te doen.

Naar een toegankelijker financiering

22. De economische achteruitgang en de aanhoudende crisis in de internationale banksector hebben ertoe geleid dat financiële instellingen strengere voorwaarden voor kredietverstrekking hanteren⁽²⁾, waardoor het mkb met heel wat moeilijkheden te maken krijgt. Aangezien het kredietrisico bij kleine en middelgrote ondernemingen hoger wordt geacht, worden zij door strengere voorwaarden immers onevenredig zwaar getroffen, wat uiteindelijk hun functioneren en overlevingskansen op korte en middellange termijn ernstig in gevaar brengt.

23. De Commissie en de lidstaten worden aangemoedigd om voort te bouwen op de conclusies van de tweede bijeenkomst van het permanente *SME Finance Forum* in maart 2011. Het CvdR is ingenomen met de initiatieven die de Commissie genomen heeft om het probleem van de toegang tot kredietfaciliteiten aan te pakken, zoals de Progress-microfinancieringsfaciliteit en de belofte om een actieplan op te stellen om de toegang van het mkb tot financiering op een gezonde commerciële basis te verbeteren.

24. Het CvdR is voorstander van het SBA-actieplan, waarin vooral aandacht moet worden besteed aan de moeilijke bedrijfsomstandigheden waarin het mkb financiering dient te vinden. Aandachtspunten zijn met name: (i) meer transparantie in de relatie tussen banken en andere financiële instellingen en mkb; (ii) combinatie van vreemd en eigen kapitaal; (iii) hoger kredietvolume met effectisering; (iv) vereenvoudiging van grensoverschrijdende investeringen in risicokapitaal; en (v) betere regelingen voor microkredieten.

25. Er valt iets te zeggen voor het voorgestelde éénloketsysteem voor mkb-financiering, maar verder onderzoek hiernaar is geboden. Daartoe raadt het CvdR aan om in een eerste fase alle ondersteuning in kaart te brengen waarop het mkb een beroep kan doen (m.n. alle Europese, nationale, regionale en lokale steunprogramma's en ondersteunende agentschappen). Dit dient op nationaal of regionaal niveau te gebeuren, naargelang van het geval. Daarnaast zou de Commissie moeten kijken naar andere succesvolle modellen waarbij het mkb extra steun krijgt via een netwerk van geïntegreerde en onderling doorverwijzende bedrijfs ondersteunende diensten en zou ze deze modellen op lokaal en regionaal niveau meer moeten stimuleren.

26. Het CvdR verwelkomt het Commissievoorstel om de efficiënte implementatie van de SBA in het gemeenschappelijk strategisch kader op te nemen als een voorafgaande thematische voorwaarde voor het gebruik van EU-fondsen. Het CvdR juicht ook toe dat investeringen in het mkb een thematische prioriteit vormen binnen de ontwerpverordening over het EFRO. Dit zou ertoe moeten bijdragen dat de doelstellingen van de SBA in elke lidstaat concreet op lokaal/regionaal niveau gerealiseerd worden.

⁽²⁾ Zo is in Ierland het percentage ingewilligde kredietaanvragen door bedrijven gedaald van 90 % in 2007 tot 50 % in 2010 (bron: Central Statistics Office, 2011. *Access to Finance 2007 and 2010*.)

27. Een hinderpaal bij de toegang tot financiering wordt gevormd door de verscheidenheid en de verschillende voorschriften van de EU-programma's waarop het mkb een beroep kan doen. Het CvdR pleit ervoor de gemeenschapsinstrumenten en financiële middelen voor het mkb in de EU-begroting beter te bundelen en dringt erop aan in het volgende MFK de steun te verhogen voor alle programma's en instrumenten die op de ondersteuning van het mkb gericht zijn. In dit opzicht verwelkomt het CvdR veelal de voorstellen betreffende het mkb in het Commissievoorstel voor 2014-2020, maar het zal pas een oordeel vellen wanneer de definitieve middelen, specifieke omvang van de mkb-steun en concrete uitvoeringsbepalingen zijn vastgelegd.

28. Het CvdR is bezorgd dat het programma Concurrentievermogen en innovatie (CIP) na 2013, als onderdeel van het gemeenschappelijk strategisch kader voor onderzoek en innovatie, niet op een gepaste manier tegemoet zal komen aan de behoeften van het mkb; het is dan ook voorstander van een afzonderlijke mkb-pijler in dit programma. Daarnaast moet het mkb betere toegang krijgen tot financieringsinstrumenten en moeten deze instrumenten beter aan hun specifieke behoeften beantwoorden, onder andere door meer nadruk te leggen op instrumenten voor micro- en mezzaninefinanciering en door de RSFF en de garantie-instrumenten van het CIP binnen het kaderprogramma voor onderzoek uit te breiden. Daarnaast moeten de instrumenten van de Europese Investeringsbank, bijvoorbeeld Jasmine en Jeremie, intelligenter worden benut.

29. Het CvdR staat achter de beslissing van de Commissie om de tijdelijke kaderregeling voor extra staatssteun aan het mkb tot eind 2011 te verlengen. Ook na 2011 zou de Commissie deze regeling moeten aanhouden, onder voorbehoud van een analyse waarin nagegaan wordt of de doelstellingen van de kaderregeling bereikt zijn.

30. Het CvdR verzoekt de nationale regeringen fiscale stimulans voor innovatieve kleine starters in hun beginjaren te overwegen.

31. Het CvdR is ingenomen met het voorstel van de Commissie om ervoor te zorgen dat meer kleine en middelgrote ondernemingen steun kunnen genieten, via verbeterde regelingen voor leninggaranties die gericht zijn op ondersteuning voor investeringen, groei, innovatie en onderzoek. Het neemt ook kennis van de ontwerpvoorstellen om via het invoeren van wetgeving de risicokapitaalmarkt beter te laten functioneren.

Betere regelgeving ten behoeve van het mkb

32. Voor het mkb is een eenvoudiger, duidelijker en samenhangend regelgevend en administratief kader belangrijk. Een intensievere toepassing van de „mkb-toets” is in dit verband van fundamenteel belang.

33. Het CvdR vraagt dat de „mkb-toets” in effectbeoordelingen ook systematischer wordt toegepast in mededelingen in de beginfase van beleidsvorming en in wetgevingsvoorstellen. Dit zou sneller het geval kunnen zijn als de Raad voor effectbeoordeling minder afhankelijk zou zijn van de Commissie.

34. Het CvdR verzoekt alle lidstaten met klem om de „mkb-toets” en het „denk eerst klein”-principe toe te passen, niet enkel

in hun nationale wetgeving maar ook in beleidsstrategieën en administratieve procedures die van belang zijn voor het mkb. Het CvdR stelt voor dat de Commissie in het kader van de *SME Performance Review* nagaat hoe deze toets in de lidstaten wordt toegepast.

35. Positief is dat de Commissie bereid is om lidstaten te helpen bij het vermijden van *goldplating* („opsmukken”) van EU-wetgeving, zoals het Comité heeft bepleit in zijn vorige advies over de SBA. Daarin had het er duidelijk op gewezen dat het opsmukken van EU-wetgeving tot ernstige belemmeringen leidt voor kleine en middelgrote ondernemingen die van start willen gaan of willen uitbreiden.

36. Het CvdR staat volledig achter het *only once*-beginsel en moedigt lokale en regionale overheden aan dit beginsel toe te passen telkens wanneer kleine en middelgrote ondernemingen informatie vragen over regelgeving en administratieve procedures. Het is echter al gebleken dat overheden die het *only once*-beginsel in de praktijk willen brengen door bijgehouden gegevens uit te wisselen, op bezwaren stuiten inzake gegevensbescherming en -bewaring.

37. Het CvdR steunt het voornemen van de Commissie om in 2011 een reeks beleidsaanbevelingen te doen om verder te vereenvoudigen en de belemmeringen aan te pakken die de overdracht van bedrijven in de weg staan. Er dient nogmaals benadrukt te worden dat deze kwestie bijzonder nijpend is wat de overdracht tussen gezinsleden betreft, aangezien veel eigenaren in het mkb niet meer zo heel jong zijn en zich de komende tien jaar uit hun bedrijf zullen terugtrekken. Iets dergelijks geldt ook voor eigenaren-exploitanten in het mkb.

38. Jammer genoeg is er tot nog toe weinig vooruitgang geboekt bij de vereenvoudiging van de faillissementsprocedures. Het CvdR roept de lidstaten en de Commissie dan ook op om hiervan een prioriteit te maken en herhaalt zijn oproep aan de Commissie om aandacht te besteden aan de tot op zekere hoogte vergelijkbare problemen waarmee gefailleerde, maar niet officieel failliet verklaarde ondernemers worden geconfronteerd.

39. Het CvdR wijst op de problemen waarmee onsuccesvolle ondernemers van wie de bedrijven failliet gaan, te maken krijgen als ze toegang willen tot de sociale voorzieningen van hun lidstaat, dit in tegenstelling tot hun werknemers, die hun rechten wél kunnen laten gelden.

Bevordering van markttoegang

40. Het CvdR steunt de totstandbrenging van de Europese betalingsruimte (SEPA) voor alle ondernemingen in Europa en schaaft zich volledig achter de mededeling van de SEPA-raad in mei 2011⁽³⁾, waarin deze oproept om dringend een verordening vast te stellen met de einddata voor de migratie van zowel overschrijvingen als automatische afschrijvingen in de SEPA. Zodra dit is gebeurd, vervangt de nieuwe verordening de bestaande regelingen van de lidstaten voor overschrijvingen en automatische afschrijvingen, wat uiteindelijk zal leiden tot een snellere en efficiëntere invoering van de SEPA.

⁽³⁾ http://www.ecb.int/paym/sepa/pdf/SEPA_Council_statement_3rd_meeting.pdf

41. Het CvdR is ingenomen met de belofte van de Commissie om de Europese gedragscode ter bevordering van de toegang van het mkb tot overheidsopdrachten volledig toe te passen. Wel zouden de Commissie en de lidstaten meer gehoor moeten geven aan eerdere verzoeken om de deelname van het mkb aan overheidsopdrachten te vergroten door waar mogelijk innovatieve maatregelen te stimuleren, bijvoorbeeld door meer aanbestedingen in percelen te verdelen of samenwerking bij openbare inschrijvingen te bevorderen.

42. Het CvdR verzoekt de Commissie tevens om te stimuleren dat inschrijvers op nationaal niveau zogenaamde aanbestedingspaspoorten kunnen aanvragen (bij voorkeur via een elektronisch registratiesysteem). Het paspoort bewijst dat een klein of middelgroot bedrijf verklaringen en bewijsstukken bezit die aanbestedende diensten bij aanbestedingen vaak opgevraagd. Door eenmaal een paspoort aan te vragen hoeft het bedrijf niet steeds dezelfde verklaringen en bewijsstukken aan te leveren. Dit bespaart veel tijd en geld als een bedrijf vaak aan aanbestedingsprocedures deelneemt. Dit aanbestedingspaspoort zou beperkt geldig zijn, aangezien de bijbehorende bewijsstukken slechts een beperkte geldigheidsduur hebben. Er zijn al dergelijke systemen in gebruik en de ervaringen zijn tot nog toe positief.

43. Het CvdR wijst er nogmaals op dat het potentieel van elektronische aanbestedingen (*e-procurement*) grotendeels onbenut blijft, en verzoekt de Commissie en de lidstaten om tegen 2012 te zorgen voor wederzijdse erkenning van e-identificatie en e-authenticatie in de gehele EU. Met het oog hierop moedigt het CvdR de Commissie aan om in 2011 de vorderingen op dit vlak te evalueren. Dit moet verzekeren dat de juiste stappen worden ondernomen en dat eventuele praktische problemen in kaart worden gebracht.

44. Aangezien ICT-oplossingen aanzienlijke kostenbesparingen kunnen opleveren, moeten ze veel meer worden benut. Momenteel wordt slechts een derde van alle overheidsopdrachten in de EU volledig in elektronische vorm geaccepteerd. Het is aan de Commissie en de lidstaten om hier werk van te maken in het kader van de SBA en de tenuitvoerlegging ervan.

45. Het CvdR wijst er nogmaals op dat de zwarte markt een steeds grotere bedreiging vormt voor het voortbestaan van de legale kleine en middelgrote ondernemingen. Het verzoekt de Commissie om de strijd aan te binden met de oneerlijke concurrentie en niet-gereguleerde handel die deze illegale bedrijvigheid met zich meebrengt, met name door maatregelen te treffen die intellectueel eigendom beter beschermen en door de strijd tegen vervalsing op te voeren.

Bevordering van ondernemerschap

46. Het CvdR is overtuigd van het belang van het bevorderen en ontwikkelen van een ondernemerscultuur en roept de lidstaten op tot het stimuleren van onderwijs in ondernemerschap en het aanwakkeren van ondernemingszin bij studenten en in lerarenopleidingen.

47. Het CvdR pleit voor de consolidering van het keurmerk „Meest ondernemende regio van Europa” als onderdeel van de tenuitvoerlegging van de SBA, omdat ondernemerschap daardoor wordt gepromoot en er een middel in moet worden gezien om netwerkvorming onder regio's te bevorderen en geslaagde lokale en regionale methoden voor steun aan het mkb (*best practices*) overal ingang te doen vinden.

48. Het CvdR is zeer te spreken over de evaluatie van het programma „Erasmus voor jonge ondernemers”. Tijdens de testfase werden heel wat doelstellingen van het programma bereikt en was er sprake van een duidelijke meerwaarde op EU-niveau. Het CvdR steunt de verlenging van dit programma mits de belangrijkste, tijdens de testfase vastgestelde tekortkomingen worden verholpen. Het betreft met name: (a) betere communicatie over het initiatief in het algemeen en betere promotie van de voordelen voor deelnemers en gastheren; (b) de oprichting van lokale/nationale contactpunten om communicatie- en promotieproblemen op te lossen; (c) een beter geografisch evenwicht bij de deelnemers; (d) de organisatie van een nazorgprogramma voor deelnemers om de opgedane ervaring te consolideren; en (e) een stevigere financieringsbasis voor het programma.

49. Het CvdR neemt nota van en staat achter de introductie van mentoringprogramma's voor vrouwelijke ondernemers. Daarnaast vestigt het opnieuw de aandacht op de belangen van allochtone ondernemers. Die leggen vanwege hun situatie meestal meer ondernemingszin aan de dag en zijn sneller bereid tot het nemen van risico's. Ook zou aandacht moeten uitgaan naar de behoeften van jongeren, minderheden en oudere ondernemers, en moet een onderscheid worden gemaakt tussen de problemen en behoeften van migrantenondernemers uit de EU en hun collega's uit derde landen.

50. Het CvdR staat positief tegenover het Europa 2020-kerninitiatief „Een agenda voor nieuwe vaardigheden en banen”, waarin rekening wordt gehouden met de specifieke kenmerken en uitdagingen van het mkb. De Commissie en de lidstaten moeten zorgen dat het beleid voor nieuwe vaardigheden en banen aansluit bij de SBA om het werkgelegenheids- en opleidingspotentieel voor het mkb te optimaliseren.

Brussel, 12 oktober 2011

De voorzitter
van het Comité van de Regio's
Mercedes BRESSO

Advies van het Comité van de Regio's — De complementariteit van het nationale en Europese beleid ter vermindering van de ongelijkheid op het vlak van economische en sociale ontwikkeling

(2012/C 9/06)

HET COMITÉ VAN DE REGIO'S

- is van mening dat er naast het bbp aanvullende indicatoren ontwikkeld moeten worden om eenvoudiger zicht te krijgen op de reeds geboekte vooruitgang bij het terugbrengen van de verschillen die tussen en in de EU-regio's bestaan;
- zou, in gevallen waar er verschillende structuren bestaan om het nationale en Europese beleid ten uitvoer te leggen, graag meer samenwerking zien tussen de verschillende bestuursniveaus, zodat overlappingsen vermeden worden. Daarom zou het ook nuttig kunnen zijn de dialoog – en dus de samenwerking – tussen de verschillende bestuursniveaus te versterken en zo meer coherentie en complementariteit tussen de verschillende beleidsmaatregelen te bewerkstelligen;
- is bijgevolg van oordeel dat, overeenkomstig het partnerschapsbeginsel, maatregelen op nationaal en Europees niveau alleen maar vruchten zullen afwerpen als er een deelname is van de bevoegde lokale en regionale besluitvormingsorganen;
- steunt het idee van een benadering die via meer resultaatgerichtheid efficiëntere samenhang tot stand brengt. Het CvdR staat niet negatief tegenover het principe van voorafgaande voorwaarden, maar deze mogen niet tot gevolg hebben dat programma's vertraagd van start gaan. Met de voorwaarden inzake het stabiliteits- en groeipact kan het CvdR niet instemmen;
- acht het belangrijk dat de complementariteit van de programma's wordt nagegaan om te garanderen dat de middelen effectief gebruikt worden ter aanvulling van het nationale beleid, waardoor het optreden van de Europese Unie een echte toegevoegde waarde krijgt;
- onderschrijft het voorstel om een gemeenschappelijk strategisch kader vast te stellen en beschouwt het als noodzakelijk dat partnerschapsovereenkomsten voor ontwikkeling en investering kunnen uitgroeien tot een instrument waarmee complementariteit tot stand wordt gebracht tussen het nationale en het EU-beleid. Dergelijke overeenkomsten moeten ontworpen worden in volledige samenwerking met de regionale en lokale overheden.

Rapporteur Francesco MUSOTTO (IT/AE), lid van het regionale parlement van Sicilië

I. BELEIDSAANBEVELINGEN

HET COMITÉ VAN DE REGIO'S

Algemene opmerkingen

1. verwijst naar artikel 174 van het VWEU (ex-artikel 158 van het VEG), dat als volgt luidt: „Teneinde de harmonische ontwikkeling van de Unie in haar geheel te bevorderen, ontwikkelt en vervolgt de Unie haar optreden gericht op de **versterking van de economische, sociale en territoriale samenhang**. De Unie stelt zich in het bijzonder ten doel, de verschillen tussen de ontwikkelingsniveaus van de onderscheiden regio's en de achterstand van de minst begunstigde regio's te verkleinen.”

2. Daarbij wordt bijzondere aandacht besteed aan de **platte-landsgebieden, de regio's die een industriële overgang door- maken en de regio's die kampen met ernstige en per- manente natuurlijke of demografische belemmeringen**, zoals de meest noordelijke regio's met een zeer geringe bevolkings- dichtheid, alsmede insulaire, grensoverschrijdende en berggebie- den. Ook de overige Europese regio's moeten worden onder- steund bij de handhaving en versterking van hun concurrentie- vermogen.

3. Het CvdR legt verder nadruk op stedelijke gebieden en regio's, en hoofdsteden en hun omliggend gebied, als groeimo- toren om de economische, sociale en milieudoelstellingen van Europa 2020 te verwezenlijken. Verder moeten er ook in de toekomst, met voldoende regionale handelingsvrijheid en op een geïntegreerde basis, maatregelen kunnen worden genomen om de sociale en economische problemen in de steden en hun probleemwijken op te lossen. Daarbij moet ervan uitgegaan worden dat de stedelijke dimensie volkomen in Europa 2020 past. Ook moet met het oog op functionele ruimten de samen- werking tussen de stad en het randgebied worden verbeterd en daarop moet met betrekking tot de toekomstige structuurfond- sen worden geanticipeerd.

4. Het voorstel dat de Europese Commissie doet in haar Mededeling *Een begroting voor Europa 2020* ⁽¹⁾ inzake een nieuwe categorie „overgangsregio's”, verdient bijval. Regio's die tijdens de lopende begrotingsperiode de drempel van 75 % van het gemiddelde bbp per capita in de EU hebben overschreden, moeten de mogelijkheid hebben om ook middelen te besteden aan investeringen in infrastructuur, zodat ze de toegevoegde waarde die ze tijdens de lopende programmeringsperiode hebben ver- kregen, kunnen continueren. Evenzo zal de doelstelling van energie-efficiëntie betrekking moeten hebben op efficiënte ver- voerswijzen, zoals het spoorvervoer met de bijbehorende infra- structuur.

5. Artikel 349 van het VWEU erkent de specifieke realiteit van ultraperifere regio's en rechtvaardigt aanpassingen van het

Gemeenschapsrecht dat in deze regio's wordt toegepast, evenals de goedkeuring van specifieke maatregelen waar nodig, met name op het gebied van het cohesiebeleid.

6. Positief is het principe dat de Europese Commissie naar voren schuift in haar vijfde verslag over de economische, sociale en territoriale samenhang ⁽²⁾, waarbij ze het **cohesiebeleid** ook in de toekomst ziet **als een ontwikkelingsbeleid dat in de volledige Europese Unie, dus in al haar regio's, ten uitvoer wordt gelegd**.

7. Bijgevolg moet het Europees cohesiebeleid, gekoppeld aan het beleid van de lokale en regionale overheden, een fundamen- tele rol blijven spelen bij de bevordering van de harmonische ontwikkeling van het volledige grondgebied van de Europese Unie. Daarbij is het nodig de **relatief minder ontwikkelde regio's te helpen hun achterstand in te halen** – met name door voor hen de meeste middelen uit te trekken – en het **concurrentievermogen van alle regio's aan te zwengelen en te verhogen**.

Het belang van de complementariteit van het nationale en Europese beleid om de ongelijkheid inzake economische, sociale en territoriale groei te verminderen

8. De economische, sociale en territoriale verschillen die nog steeds bestaan op het grondgebied van de Europese Unie kun- nen enkel overbrugd worden door de op concrete solidariteit gebaseerde **beleidsmaatregelen van nationale en Europese instanties te integreren** en tussen deze maatregelen **syn- ergieën en complementariteit** tot stand te brengen.

9. Integratie, synergie en complementariteit kunnen immers op verschillende manieren beslissend zijn, in het bijzonder als het erop aankomt:

- de lidstaten aan te moedigen hun interne **institutionele en administratieve capaciteit te versterken**;
- **inefficiënte overlappingsen** tussen maatregelen in eenzelfde regio te **vermijden**;
- de **doelstellingen en prioriteiten** van elk bestuursniveau op elkaar **af te stemmen**;
- de **kwaliteit van het overheidsoptreden** op alle niveaus te **verbeteren**;
- het **Europees cohesiebeleid efficiënter te maken**.

⁽¹⁾ Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's – Een begroting voor Europa 2020 (COM(2011) 500 definitief).

⁽²⁾ Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité, het Comité van de Regio's en de Europese Investeringsbank – Conclusies van het vijfde verslag over de economische, sociale en territoriale samenhang: de toekomst van het cohesiebeleid (COM(2010) 642 definitief).

10. Het cohesiebeleid, gekoppeld aan het beleid van de lokale en regionale overheden, is het meest efficiënte instrument om solidair te zijn via steun aan de meest kansarme regio's; tegelijkertijd draagt het bij tot groei en welvaart in de hele Europese Unie. Het cohesiebeleid heeft immers gezorgd voor een grotere **groei van het bbp**, de **totstandbrenging van nieuwe infrastructuur** die de Europese regio's beter **toegankelijk maakt** en betere **milieubescherming**. Door investeringen in nieuwe werkgelegenheidsstrategieën en aandacht voor de arbeidsmarktvereisten zijn nieuwe beroepsprofielen ontstaan, werden de oude gewijzigd en verdwenen de traditionele. Creatie van kwalitatief hoogwaardige arbeidsplaatsen betekent meer tevredenheid onder de mensen, een passend loon, gezondheidsbevordering in het bedrijf en oog voor de combinatie beroep/gezinsleven. Door deze kwaliteitsverhoging van het arbeidsleven wordt werk aantrekkelijker gemaakt, met voor de vestigingsplaats alle positieve effecten van dien; hiermee kan ook worden bijgedragen tot de verhoging van het **concurrentievermogen** van de Europese regio's.

11. Hoewel er duidelijk vooruitgang geboekt is bij het dichtten van de ontwikkelingskloof, zouden de onevenwichtigheden tussen en binnen de Europese regio's door de recente **economische en financiële crisis** scherper kunnen worden. De situatie is nog ernstiger in landen die hulp krijgen via het EFSM en het betalingsbalansmechanisme en waar regionale ongelijkheden in de praktijk op de tweede plaats komen ten opzichte van de voorwaarden en vereisten die enkel op nationaal niveau geformuleerd zijn.

12. Kansarme gebieden hebben, in vergelijking met rijkere gebieden, minder mogelijkheden om eigen middelen in te zetten. Hierdoor worden ze kwetsbaarder voor **schokken van buitenaf** en komt de geboekte vooruitgang op de helling te staan wanneer er zich – zoals nu – een crisis voordoet waarvan men niet weet hoe lang ze zal duren. Voor deze gebieden is EU-financiering bovenop nationale maatregelen een sleutelement om min of meer stabiele openbare investeringen, en dus in belangrijke mate ook economische heropleving, te garanderen.

13. Het Europees cohesiebeleid wordt gekenmerkt door een **brede invalshoek** en behelst als dusdanig de economische ontwikkeling van de achtergebleven regio's, de steun aan sociaal kwetsbare groepen, duurzame ontwikkeling op milieu- en sociaal gebied en het respect voor de territoriale en culturele eigenheid. In deze zin geeft het ook richting aan de nationale maatregelen die dezelfde cohesiedoelstellingen voor ogen hebben.

14. Voor het nieuwe Europees cohesiebeleid moeten dus absoluut de **nodige middelen** uitgetrokken blijven worden om de Europese regio's op economisch en sociaal gebied daadwerkelijk opnieuw in evenwicht te brengen en de maatregelen op nationaal, regionaal en lokaal niveau te versterken en aan te vullen. Ook in de toekomst zou een voldoende groot deel van het EU-budget bestemd moeten blijven voor de financiering van passende steunmaatregelen ten behoeve van EU-regio's met een relatieve ontwikkelingsachterstand.

15. In het nieuwe cohesiebeleid moet aandacht worden geschonken aan grensoverschrijdende samenwerking. In de grensregio's van de EU-lidstaten moet steun worden gegeven voor de

uitbouw van de samenwerking met de gebieden langs de buitengrenzen van de EU, in het bijzonder om de samenwerking te bevorderen tussen landen en regio's die grote verschillen in economische ontwikkeling kennen. Daarnaast is stelselmatige en specifieke EU-steun vereist voor de totstandbrenging van een gemeenschappelijke territoriale ruimte in grensgebieden, zowel voor de versterking van het ruimtelijkeordeningsbeleid als voor de uitvoering van gezamenlijke ontwikkelingsprojecten.

16. Het bbp per inwoner is op regionaal niveau belangrijk om de economische groei te meten, maar er zouden in samenwerking met de lokale en regionale niveaus **aanvullende indicatoren** ontwikkeld moeten worden om de uitgangspositie (*baseline*) van de verschillende regio's in kaart te brengen en eenvoudiger zicht te krijgen op de reeds geboekte vooruitgang bij het terugbrengen van de verschillen die tussen en in de EU-regio's bestaan ⁽³⁾. Deze indicatoren moeten dus een betrouwbaardere afspiegeling zijn van het ontwikkelingsniveau van de regio's, alsook van de specifieke problemen waarmee elke regio te kampen heeft op het vlak van sociale en territoriale cohesie.

17. De verwachte referentieperiode om te bepalen of een regio in aanmerking komt voor het nieuwe cohesiebeleid van de EU na 2014 (wellicht het bbp per inwoner op regionaal niveau tijdens de periode 2007-2009) zal geen volledig beeld geven van de impact van de economische crisis en de daaruit voortvloeiende bezuinigingsmaatregelen op de regio's in de EU. Volgens het CvDR moet al het mogelijke gedaan worden om zich bij het toekennen van middelen te baseren op tendensen in het bbp en recentere gegevens over het regionale bbp, alsook om tijdens de programmeringsperiode progressievere beoordelingsmechanismen te gebruiken.

Complementariteit naargelang van de institutionele en administratieve context

18. Zowel het Europees cohesiebeleid als het regionale ontwikkelingsbeleid van de lidstaten moeten kunnen steunen op een **aangepast institutioneel kader, efficiënt openbaar bestuur** en **efficiënt partnerschap tussen de verschillende bestuursniveaus**, om zo coherente en geïntegreerde ontwikkelingsstrategieën op middellange en lange termijn uit te stippelen en meerjarige programmeringskaders vast te leggen waarin deze strategieën verankerd kunnen worden.

19. Het Europees cohesiebeleid, gekoppeld aan het beleid van de verschillende openbare bestuursniveaus, kan – met inachtneming van alle nationale regelgeving – de lidstaten aanmoedigen om hun **institutionele en administratieve capaciteit te versterken**, aangezien dit nodig is om de financiële middelen doeltreffender en efficiënter te gebruiken en zo het grootst mogelijke effect te sorteren met de investeringen die erop gericht zijn de verschillen in groei weg te werken.

⁽³⁾ Conclusies van het seminar dat de regio Umbrië en de commissie Territoriale samenhang (COTER) van het Comité van de Regio's op 29 april 2011 in Perugia (Italië) georganiseerd hebben over het thema *Nieuwe indicatoren: vooruitgang van cohesiebeleid meten*.

20. De concrete tenuitvoerlegging van het Europees cohesiebeleid en het nationale beleid inzake regionale ontwikkeling hangt af van specifieke kenmerken binnen elke lidstaat en wordt bepaald door de **institutionele context**, de **verdeling van bevoegdheden** en, meer in het bijzonder, door het niveau van decentralisatie, de mate waarin *multilevel governance* wordt toegepast, de regionale en lokale ervaring op het vlak van territoriale ontwikkeling en het belang en de geografische reikwijdte van de betrokken programma's⁽⁴⁾.

21. In gevallen waar er verschillende structuren bestaan om het nationale en Europese beleid ten uitvoer te leggen zou het CvdR graag meer samenwerking zien tussen de verschillende bestuursniveaus, zodat inefficiënte overlappingsen vermeden worden. Het is immers mogelijk gaandeweg een optimale synergie te bereiken dankzij een geïntegreerde planning van alle ontwikkelingsmaatregelen binnen een bepaald gebied, maar ook via een hoge mate van beleidscoördinatie. Daarom zou het ook nuttig kunnen zijn de dialoog – en dus de samenwerking – tussen de verschillende bestuursniveaus te versterken en zo meer coherentie en complementariteit tussen de verschillende nationale en Europese beleidsmaatregelen te bewerkstelligen.

Naar meer geïntegreerde territoriale ontwikkeling

22. Om meer effect te hebben op zowel de samenhang als het concurrentievermogen van de regio's is het belangrijk dat maatregelen ter inperking van de economische, sociale en regionale ongelijkheden op **geïntegreerde** en meer resultaatgerichte **initiatieven** gebaseerd zijn. Bij het vastleggen van deze initiatieven moet rekening worden gehouden met de territoriale dimensie van de problemen.

23. Territoriale samenhang is een nieuwe beleidsdoelstelling die in het Verdrag van Lissabon verankerd is, en is net als economische en sociale samenhang een prioriteit geworden. Daarom dient de territoriale dimensie beter geïntegreerd te worden in alle beleidsmaatregelen die duidelijke gevolgen hebben op regionaal en lokaal niveau, onder andere door systematisch te verifiëren wat hun **impact op deze niveaus** is. Het zou dus nuttig zijn om **controlesystemen** in te voeren waarmee te allen tijde nagegaan kan worden hoe de openbare middelen voor het behalen van de cohesiedoelstellingen in EU-regio's worden verdeeld.

24. Door alle bestuursniveaus te betrekken bij de strategische planning en uitvoering van de maatregelen ter beperking van onevenwichtigheden in economische en sociale ontwikkeling kan gegarandeerd worden dat er maatregelen worden uitgewerkt die teruggaan op lokaal en regionaal aanwezige ideeën en kennis, die noodzakelijk zijn om het **potentieel op die niveaus te benutten**, de **middelen te concentreren** en het **overheids-optreden zo efficiënt mogelijk te maken**.

25. De strijd tegen de klimaatverandering, de energievoorziening, de globalisering, de verbanden tussen stedelijke en

landelijke gebieden, de demografische veranderingen en de migratiestromen zijn uitdagingen waarvan de impact op regionaal of lokaal niveau erg verschillend kan zijn. Daarom dienen de **oplossingen ook op lokaal en regionaal niveau uitgedacht en toegepast** te worden, met inachtneming van het subsidiariteitsbeginsel.

26. Overeenkomstig het **partnerschapsbeginsel** zullen maatregelen op nationaal en Europees niveau bijgevolg alleen maar vruchten afwerpen als er een deelname is van de naar nationaal recht bevoegde lokale en regionale besluitvormingsorganen en als de economische en sociale partners bij deze maatregelen betrokken worden, zowel wat de planning als wat de programmering, tenuitvoerlegging en begeleiding betreft.

Naar efficiëntere samenhang

27. De territoriale ontwikkeling in Europa moet noodgedwongen bevorderd worden in een context van strakke overheidsfinanciën, die vereisen dat naar de grootst mogelijke doeltreffendheid en efficiëntie wordt gestreefd. Het CvdR onderschrijft in dit verband het voorstel van de Commissie om **zich meer op resultaten te richten**, via het vastleggen van duidelijke en kwantificeerbare doelstellingen, alsook van meetbare en voldoende flexibele resultaatindicatoren die op de beleidsmaatregelen afgestemd worden. Dit zou ook een evaluatie tijdens de programmeringsperiode mogelijk kunnen maken.

28. Het CvdR staat niet negatief tegenover het principe van **voorafgaande voorwaarden** voor het gebruik van de structuurfondsen. Een en ander leidt immers duidelijk en rechtstreeks tot een grotere doeltreffendheid van het cohesiebeleid van de EU en kan een positieve invloed hebben op de haalbaarheid en werking van de programma's, net als op de integratie van het op ontwikkeling gerichte beleid.

29. De hierboven bedoelde **voorwaarden** mogen echter niet tot gevolg hebben dat de met de structuurfondsen verbonden programma's vertraagd van start zouden gaan, wat er ook toe zou leiden dat er minder resultaten dan verwacht worden geboekt bij het inzetten van nationale middelen voor maatregelen die het Europees beleid moeten aanvullen.

30. Het CvdR behoudt zich voor hierover een definitief standpunt in te nemen wanneer de Commissie in dit verband haar voorstel geformuleerd heeft.

31. Het CvdR is het echter niet eens met de **voorwaarden inzake het stabiliteits- en groeipact** die de Commissie voorstelt en die ertoe dreigen te leiden dat de regionale en lokale overheden benadeeld worden, hoewel ze niet verantwoordelijk zijn voor het niet-nakomen van de verplichtingen door lidstaten⁽⁵⁾. Hierdoor dreigt ook de regionale of lokale ontwikkeling geblokkeerd of vertraagd te worden en komen de reeds behaalde resultaten op de helling te staan.

⁽⁴⁾ Rona MICHIE – John BACHTLER. 1996. *Managing Structural Funds – Institutionalising Good Practice*. European Policies Research Centre – University of Strathclyde.

⁽⁵⁾ Zie het CvdR-advies over *Het vijfde cohesieverslag* (CdR 369/2010 fin, rapporteur: Michel Delebarre (FR/PSE)).

32. Het CvdR stelt vast dat verschillende factoren een optimaal gebruik van Europese middelen kunnen ondermijnen op de gebieden en beleidsterreinen waar de meeste groei mogelijk is; hierdoor vermindert ook het effect dat ze op regionaal of lokaal niveau kunnen sorteren⁽⁶⁾. In dit verband is het belangrijk de **complementariteit** van de programma's na te gaan om te garanderen dat de middelen effectief gebruikt worden ter aanvulling van het nationale beleid, waardoor het optreden van de Europese Unie een echte toegevoegde waarde krijgt.

33. Het is dus nodig doeltreffender toe te zien op de aanvullende functie van de structuurfondsen, zodat het Europese beleid zich beperkt tot aanvullende en complementaire maatregelen die gewoonlijk niet of niet voldoende op nationaal niveau worden genomen.

34. Om het Europees cohesiebeleid doeltreffender en efficiënter te maken is het ook nodig de **procedures te vereenvoudigen** teneinde de juridische en administratieve lasten voor de begunstigen zo veel mogelijk te verlichten. Afgeslankte procedures zijn immers zeer belangrijk voor een efficiënt gebruik van middelen. Daarom roept het CvdR de Commissie op de lidstaten aan te bevelen samen met de lokale en regionale overheden voorstellen te onderzoeken en naar voren te schuiven om de EU- en nationale regels (principes, termijnen en procedures) beter op elkaar te laten aansluiten, waarbij in eerste instantie de resultaten en bereikte effecten beoordeeld worden en tegelijkertijd wordt vermeden dat er voor de verschillende lidstaten ongelijke voorwaarden m.b.t. het gebruik van de middelen worden gecreëerd.

Naar meer integratie en complementariteit van het beleid na 2013

35. Het CvdR erkent het belang van de **Europa 2020-strategie** voor een slimme, duurzame en inclusieve groei en is ingenomen met de Commissiemededeling *Bijdrage van het regionaal beleid aan duurzame groei in het kader van de Europa 2020-strategie*⁽⁷⁾, waarin betoogd wordt dat de verwezenlijking van de doelstellingen van de strategie grotendeels zal afhangen van regionaal en lokaal te nemen maatregelen.

36. Het **cohesiebeleid** kan een belangrijke bijdrage leveren tot de Europa 2020-strategie, maar **mag er niet volledig in opgenomen worden**. In dit verband benadrukt het CvdR dat het cohesiebeleid de harmonieuze ontwikkeling van de Europese Unie dient te ondersteunen via de vermindering van de economische en sociale onevenwichtigheden tussen de verschillende gebieden, zoals bepaald in art. 174 van het VWEU. De twee uitvoeringsprocessen moeten dus ook in de toekomst gescheiden blijven, aangezien ze specifieke doelstellingen hebben die niet volledig samenvallen, zelfs al ontstaat er in een context van integratie en complementariteit wisselwerking tussen hen.

⁽⁶⁾ Chiara DEL BO – Massimo FLORIO – Emanuela SIRTORI – Silvia VIGNETTI. 2009. *Additionality and regional development: are EU structural funds complements or substitutes of National public finance?* CISL – Centre of Industrial Studies. Deze studie werd verricht in opdracht van DG Regionaal beleid van de Commissie.

⁽⁷⁾ COM(2011) 17 definitief.

37. Het CvdR onderschrijft het voorstel dat in het vijfde verslag over de economische, sociale en territoriale samenhang gedaan wordt om een **gemeenschappelijk strategisch kader** vast te stellen dat de structuurfondsen en de andere Europese fondsen voor territoriale ontwikkeling zou omvatten, met name het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO), het Europees Sociaal Fonds (ESF), het Cohesiefonds, het Europees Landbouwfonds voor Plattelandontwikkeling (ELFPO) en het Europees Visserijfonds (EVF), zelfs al hebben deze fondsen elk hun eigen middelen en specifieke regels. Het is immers positief dat de Europese fondsen die ten dienste staan van het structuurbeleid geïntegreerd worden binnen één strategisch ontwikkelingskader dat het mogelijk maakt deze fondsen beter te coördineren.

38. In het licht van de huidige discussie over de komende verordeningen inzake de structuurfondsen dienen de **partnerschapsovereenkomsten voor ontwikkeling en investering**, gebaseerd op het gemeenschappelijk strategisch kader, uit te groeien tot een instrument waarmee effectief complementariteit tot stand wordt gebracht tussen het nationale en het EU-beleid dat tot doel heeft de economische, sociale en territoriale onevenwichtigheden te verminderen. De volgende zaken moeten daarbij vastgelegd worden: de investeringsprioriteiten, de bestemming van nationale en Europese middelen, de afgesproken voorwaarden en de te bereiken doelstellingen.

39. Er dient echter nogmaals benadrukt te worden dat, in overeenstemming met de beginselen van *multilevel governance*, dergelijke overeenkomsten ontworpen en ontwikkeld moeten worden in **volledige samenwerking met de regionale en lokale overheden** (die verantwoordelijk zijn voor de uitvoering en het beheer van de maatregelen op hun grondgebied), en niet enkel door de lidstaten en de Commissie. De bedoeling hiervan is de verschillende beleidsagenda's beter te coördineren en op elkaar af te stemmen, alsook de *governance* niet enkel op operationeel, maar ook op strategisch niveau, te versterken.

40. De partnerschapsovereenkomsten voor ontwikkeling en investering, gebaseerd op de bestaande verhoudingen in de respectieve lidstaten, kunnen passend vorm geven aan de **territoriale pacts** die het CvdR voorstaat bij het opstellen van de nationale hervormingsprogramma's.

41. Als het nationale beleid inzake regionale ontwikkeling en het Europees cohesiebeleid op de hierboven beschreven manier op elkaar afgestemd worden, zou dit een concrete toepassing zijn van het **beginsel van concentratie van maatregelen**, waarbij zo veel mogelijk synergie gecreëerd wordt tussen verschillende instrumenten die in eenzelfde gebied aangewend worden en waarbij ook rekening gehouden wordt met de bestaande onderlinge verbanden. Zo wordt er niet alleen meer coördinatie tot stand gebracht tussen de toepassingsgebieden van het EFRO, het ESF, het Cohesiefonds, het ELFPO en het EVF, maar ook met nationale beleidsmaatregelen met dezelfde ontwikkelingsdoelstellingen.

42. Het is bovendien van strategisch belang dat het nationale beleid voor regionale ontwikkeling en het Europees cohesiebeleid niet los van het sectoraal beleid gezien worden, aangezien het absoluut noodzakelijk is dat er meer samenhang, koppeling en synergie tussen de beleidsmaatregelen bewerkstelligd worden. In veel sectoren zijn de **gevolgen** van overheidsmaatregelen immers **met elkaar verweven** en kan de impact ervan verhoogd worden als zij op een goed gecoördineerde wijze ten uitvoer worden gelegd ⁽⁸⁾.

43. Aldus worden de programma's nog **concreter** op de vastgestelde doelstellingen **afgestemd**, concentreert men zich op de reeds functionerende beleidsinstrumenten en de bestaande financiële middelen om de gegeven doelstellingen te bereiken en bepaalt men prioriteiten voor steunverlening, investeringen en de beschikbaarstelling van EU-middelen op basis van een analyse van de hulpbronnen van iedere regio. Dankzij deze aanpak zullen het potentieel en de kennis van de eigen prioriteiten van elke regio optimaal worden benut.

Brussel, 11 oktober 2011

*De voorzitter
van het Comité van de Regio's*
Mercedes BRESSO

⁽⁸⁾ Laura POLVERARI – Rona MICHIE. 2011. *Complementarity or conflict? The (in)coherence of Cohesion Policy*. European Policies Research Centre – University of Strathclyde.

Advies van het Comité van de Regio's — Een geïntegreerd industriebeleid in een tijd van mondialisering — Concurrentievermogen en duurzaamheid centraal stellen

(2012/C 9/07)

HET COMITÉ VAN DE REGIO'S

- **wijst** erop dat het succes van een nieuw Europees industriebeleid afhangt van een doeltreffend beleid op gebieden als economische randvoorwaarden en governance, concurrentievermogen, investeringen en de architectuur van de financiële sector, innovatie en onderzoek, energie en hulpbronnen, digitale agenda, nieuwe vaardigheden en banen, enz.;
- **benadrukt** dat de transformatie van de Europese industrie gepaard moet gaan met een grotere flexibiliteit in de werkgelegenheidsstrategieën van bedrijven, in ruil voor een adequate bescherming (lees: inkomenszekerheid) van werknemers in potentieel bedreigde sectoren, en voldoende mogelijkheden bieden voor outplacement, omscholing en steun voor startende ondernemers. Permanente bijscholing tijdens de loopbaan is van essentieel belang om een hoge inzetbaarheid van werknemers te garanderen en de periodes van werkloosheid zo kort mogelijk te houden, en om bedrijven een nieuwe „pool” van vaardigheden te bieden waarmee zij snel kunnen inspelen op veranderingen op de markt. De lokale en regionale overheden spelen een belangrijke rol bij de coördinatie van deze acties. Bovendien zou in dit verband meer gebruik moeten worden gemaakt van het Europees Fonds voor aanpassing aan de globalisering (EFG);
- **pleit** voor een grotere rol van de Europese lokale en regionale overheden bij de uitstippeling en tenuitvoerlegging van de Europa 2020-strategie en bij de verwezenlijking van de doelstellingen uit de Mededeling, en wijst er nog eens op dat lokale en regionale overheden in de EU een sleutelrol spelen bij het stimuleren van het industriebeleid en het beleid voor economische ontwikkeling, omdat zij dicht bij het bedrijfsleven staan en weten wat er leeft en met welke problemen ondernemingen geconfronteerd worden;
- **dringt** er bij de lidstaten en de lokale en regionale overheden op **aan** dat zij op nationaal niveau territoriale pacts sluiten voor de vaststelling en uitvoering van nationale hervormingsprogramma's (NHP's) en dat zij de resultaten gezamenlijk evalueren, teneinde de krachten te bundelen en de politieke agenda's te richten op de doelstellingen van de Europa 2020-strategie, wat ongetwijfeld ten goede komt aan hun verwezenlijking.

Rapporteur	de heer Patxi LÓPEZ (ES/PSE), minister-president van Baskenland
Referentiedocument	Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's - Een geïntegreerd industriebeleid in een tijd van mondialisering: Concurrentievermogen en duurzaamheid centraal stellen
	COM(2010) 614 definitief

I. BELEIDSAANBEVELINGEN

HET COMITÉ VAN DE REGIO'S,

1. is ingenomen met de toezegging van de Europese Commissie om een sterke, concurrerende en op duurzame groei gerichte Europese industrie tot stand te brengen ten behoeve van het economisch herstel. Zij doet deze toezegging in de Mededeling „Een geïntegreerd industriebeleid in een tijd van mondialisering: Concurrentievermogen en duurzaamheid centraal stellen”⁽¹⁾, een van de zeven kerninitiatieven van de Europa 2020-strategie.

2. Het succes van een nieuw Europees industriebeleid hangt af van een doeltreffend beleid op gebieden als economische randvoorwaarden en governance, concurrentievermogen, investeringen en de architectuur van de financiële sector, innovatie en onderzoek, energie en hulpbronnen, digitale agenda, nieuwe vaardigheden en banen, enz.

3. Het CvdR dringt er derhalve op aan dat de kerninitiatieven van de Europa 2020-strategie beter met elkaar worden geïntegreerd en gecoördineerd.

4. Het CvdR betreurt dat de zeven kerninitiatieven zijn voorgesteld zonder rekening te houden met de gevolgen voor de begroting en de uitvoeringsvereisten.

5. Benutting van de meerwaarde van Europees optreden is belangrijk om mondiale uitdagingen aan te pakken en om de doelstellingen van de Europa 2020-strategie te verwezenlijken door de krachten en inspanningen te bundelen in een gecoördineerd beleid.

6. Uit de structurele veranderingen die zich in de wereld voltrekken blijkt dat er sprake is van mondiale problemen en uitdagingen die zich snel uitbreiden en die - gezien de toemende openheid en onderlinge afhankelijkheid - landen en lokale en regionale overheden treffen. Er moeten dan ook instrumenten voor strategische en technologische prognoses in het leven worden geroepen om hier snel en gecoördineerd op te reageren.

7. De nieuwe parameters voor het concurrentievermogen hebben de rol van de economie van de Europese Unie in de wereld op het spel gezet; de Europa 2020-strategie moet een

sterke impuls worden gegeven wil de economie van de Europese Unie haar positie heroveren, waarbij de industrie de belangrijke rol van motor van de groei op zich moet nemen.

8. Het CvdR pleit ervoor om duurzaamheid op te vatten als een totaalconcept waarin economische, sociale en milieuaspecten op evenwichtige wijze in aanmerking worden genomen. Bescherming en herstel van het milieu, energie, efficiënt beheer van hulpbronnen, en maatschappelijke behoeften die voortvloeien uit de vergrijzing en de zorg voor hulpbehoevende personen, bieden heel wat mogelijkheden om de economie te stimuleren. Maatregelen om te bevorderen dat Europese bedrijven mondiaal kunnen concurreren, moeten wel het milieu in acht nemen en verenigbaar zijn met de economische en sociale ontwikkeling.

9. De Europese Commissie zou meer nadruk moeten leggen op de verschillen in ontwikkelingsniveau en het wegwerken van de onevenwichtigheden die binnen de EU hardnekkig blijven bestaan. Het industriebeleid is een van de instrumenten die hiervoor kunnen worden gebruikt. De standpunten van de lidstaten en van de lokale en regionale overheden ten aanzien van de vijf doelstellingen van de Europa 2020-strategie lopen sterk uiteen; zij worden dan ook in verschillende mate getroffen door de crisis.

10. De transformatie van de Europese industrie moet gepaard gaan met een grotere flexibiliteit in de werkgelegenheidsstrategieën van bedrijven, in ruil voor een adequate bescherming (lees: inkomenszekerheid) van werknemers in potentieel bedreigde sectoren, en voldoende mogelijkheden bieden voor outplacement, omscholing en steun voor startende ondernemers. Permanente bijscholing tijdens de loopbaan is van essentieel belang om een hoge inzetbaarheid van werknemers te garanderen en de periodes van werkloosheid zo kort mogelijk te houden, en om bedrijven een nieuwe „pool” van vaardigheden te bieden waarmee zij snel kunnen inspelen op veranderingen op de markt. De lokale en regionale overheden spelen een belangrijke rol bij de coördinatie van deze acties. Bovendien zou in dit verband meer gebruik moeten worden gemaakt van het Europees Fonds voor aanpassing aan de globalisering (EFG).

11. De Europese lokale en regionale overheden zouden een grotere rol moeten spelen bij de uitstippeling en tenuitvoerlegging van de Europa 2020-strategie en bij de verwezenlijking van de doelstellingen uit de Mededeling. Er bestaan lokale en regionale overheden met vergaande bevoegdheden en ruime ervaring op het gebied van economische en industriële ontwikkeling en op andere gebieden die rechtstreeks aan het concurrentievermogen zijn gerelateerd. Hun positie dicht bij de beleidsmakers en de hoofdrolspelers van de economische bedrijvigheid maakt een efficiënter overheidsbeleid mogelijk.

⁽¹⁾ COM(2010) 614 definitief

12. Het CvdR steunt in dat verband de oprichting van territoriale pacts tussen regio's en lidstaten, teneinde verbintenissen aan te gaan om de doelstellingen van de Europa 2020-strategie te verwezenlijken. Dankzij gezamenlijke doelstellingen, gemeenschappelijke strategieën en financiering van het industriebeleid wordt positief bijgedragen aan de economische groei.

13. Het CvdR erkent de rol van de aan de regio's en steden gelieerde instanties voor bevordering van de plaatselijke economie⁽²⁾ om de industrie weer op de rails te krijgen. Hun rol is van fundamenteel belang om meer bijval van ondernemingen, sociale actoren en burgers te krijgen voor het industriebeleid van de EU.

14. De Europese Commissie zou voor iedere in de Mededeling genoemde prioriteit een specifiek tijdschema moeten vaststellen, om de uitvoering van het nieuwe industriebeleid gemakkelijker te kunnen toetsen.

15. De Europese Commissie moet, met medewerking van het Comité van de Regio's, een procedure voor periodieke follow-up en beoordeling in het leven roepen met betrekking tot de bij de uitvoering van het industriebeleid geboekte vooruitgang, om synergie tot stand te brengen en middelen die op dezelfde doelstelling zijn gericht te bundelen. Het CvdR dringt er in dat verband op aan om kwalitatieve en kwantitatieve metingen van de ontwikkeling van het industriebeleid uit te voeren aan de hand van aspecten als het scheppen van werkgelegenheid, het concurrentievermogen, duurzame ontwikkeling en de vooruitgang op het gebied van innovatie.

De Europese industrie en de nieuwe uitdagingen voor het concurrentievermogen: een nieuwe economische context, die om structurele veranderingen vraagt

16. Het CvdR is ingenomen met de sleutelrol voor de industrie in het nieuwe Europese groeimodel, als doorslaggevende sector voor de economie die de andere economische activiteiten op sleeptouw kan nemen.

17. Het CvdR erkent dat het begrip industrie zelf is geëvolueerd en dat een economische fase is aangebroken waarin de zogenaamde „diffuse industrie” of nieuwe industrie aan belang wint, die voor haar ontwikkeling diensten met een hoge toegevoegde waarde vraagt.

18. Het industriebeleid moet verder gaan dan de sectorale aanpak, en moet worden omgevormd tot een beleid ten aanzien van het concurrentievermogen, met een bredere aanpak, waarbij bedrijven de actieve steun krijgen die nodig is in de nieuwe context van de industriële transformatie.

19. De EU zou moeten investeren in de gebieden met het grootste sociaaleconomisch potentieel, en er zou meer nadruk moeten worden gelegd op een slimme ontwikkeling van de

kenniseconomie in de EU en op strategische investeringen in onder meer O&O, opleidingen in wetenschap en technologie, en niet-technologische innovatie.

20. De EU-industrie is sterk afhankelijk van grondstoffen en energiebronnen, die almaar duurder en schaarser worden en op hun beurt afhankelijk zijn van de internationale politieke omstandigheden.

21. Een van de hoofddoelstellingen moet zijn de economische groei los te koppelen van het gebruik van extra hulpbronnen.

22. De ontwikkeling van processen voor een efficiënter beheer van hulpbronnen, de vervanging van grondstoffen en de consolidatie en het gebruik van hernieuwbare energie moeten dan ook strategische uitdagingen van het industriebeleid van de EU zijn.

23. Tegelijk met de demografische ontwikkeling zullen er nieuwe consumptiepatronen ontstaan. De vergrijzing in de ontwikkelde landen zal nieuwe behoeften op het gebied van de sociale zekerheid met zich mee brengen, maar zal tegelijkertijd nieuwe kansen inhouden voor de industrie en de dienstverleningssector. De groei van de middenklasse in opkomende landen zal een andere potentiële bron van mogelijkheden voor ontwikkeling en innovatie zijn.

24. Het CvdR erkent de rol van de opkomende landen in de nieuwe geo-economische context die zich momenteel aftekent. De opkomende landen zullen een belangrijke rol gaan spelen als aantrekkelijke markten met een sterke groei, maar zullen tevens een rol spelen in de nieuwe stromen rechtstreekse investeringen en de groeiende vraag naar technologie en O&O.

25. Het CvdR is het ermeê eens dat er dringend behoefte is aan structurele hervormingen om het hoofd te bieden aan de radicale veranderingen die het ondernemingsklimaat ondergaat. Dit vraagt om een nieuw model voor de concurrentie op de wereldmarkt, waarin de opkomst van nieuwe landen, ICT en ICT-vaardigheden en de overgang naar een koolstofarme economie aan betekenis winnen.

26. De obstakels die de groei van ondernemingen in de weg staan moeten worden overwonnen, en de ondernemingen moeten hiervoor gezamenlijke oplossingen en formules uitwerken. De uitdagingen op het gebied van internationalisering, innovatie en duurzaamheid kunnen niet op geïsoleerde of ongecoördineerde wijze worden aangepakt.

27. Bedrijven moeten de kans krijgen om een doeltreffende bedrijfsomvang te vinden in specifieke marktsegmenten. Zo zal het mogelijk zijn dat de EU over multinationale kleine en middelgrote bedrijven beschikt die in een bepaald marktsegment opereren. Specialisatie is een van de strategische aspecten die bepalend zijn voor het concurrentievermogen van ondernemingen, die immers steeds geavanceerdere producten en diensten moeten ontwikkelen en zich meer moeten richten op specifieke marktsegmenten met een grotere toegevoegde waarde.

⁽²⁾ Instanties voor bevordering van de plaatselijke economie: agent-schappen voor regionale ontwikkeling, technologie- en onderzoeks-centra, universiteiten, arbeidsdiensten.

28. Het is dringend zaak dat mensen worden opgeleid en over de juiste vaardigheden beschikken om te kunnen werken in de kennisindustrie, gezien de problemen die er zijn om arbeidsplaatsen in te vullen op voor de toekomst strategische gebieden, zoals onderzoek en wetenschap, engineering, gezondheid en wiskunde. Bovendien moeten de vaardigheden en kennis van werknemers voortdurend op peil worden gehouden en op de behoeften van de nieuwe sectoren en technologieën worden gericht, ten behoeve van zowel het bedrijfsleven als werknemers die hun baan verliezen, opdat zij zich snel aan de nieuwe sectoren en technologieën kunnen aanpassen.

29. Ook moet meer nadruk worden gelegd op veelzijdigheid en multidisciplinariteit, samen met een focus op persoonlijke vaardigheden als teamwork en flexibiliteit, voor een groter aanpassingsvermogen aan de behoeften van de industriesector.

30. Europese ondernemingen moeten een „mondialiseringsreflex” ontwikkelen, door zich aan te passen aan de nieuwe concurrentiecontext, die nu al internationaal is en van nature van steeds wisselende aard is. Door de mondialisering is de concurrentie toegenomen doordat de markten zijn geopend voor nieuwe concurrenten die profiteren van nieuwe mogelijkheden om zich te verplaatsen en informatie te verkrijgen.

31. Internationalisering is een uitdaging voor de hele samenleving, en niet alleen voor het bedrijfsleven. Om ervoor te zorgen dat Europese ondernemingen duidelijk kiezen voor internationalisering en om de internationale concurrentie het hoofd kunnen bieden is het bovendien zaak dat mensen, universiteiten, opleidingscentra en de wetenschappelijke/technologische wereld de internationale cultuur en dimensie in hun strategie opnemen.

32. Er heeft een versnippering van de waardeketen plaatsgevonden, waardoor de verschillende handelingen die bij de fabricage of bewerking van een product of dienst komen kijken over verschillende landen zijn verspreid, afhankelijk van de plaats waar dat het voordeligst is.

33. De toegang tot en de beschikbaarheid van krediet moeten worden verbeterd, en het CvdR steunt de ontwikkeling van het Financieringsforum voor het mkb. Het is zaak dat banken en financiële instellingen hun functie van intermediair op verantwoorde en transparante wijze uitoefenen, en dat er een sterkere koppeling komt tussen de financiële economie en de reële economie.

34. De werking van de financiële markten moet bovendien worden verbeterd door doeltreffende maatregelen te treffen en verder werk te maken van de initiatieven die in de EU op touw zijn gezet om de financiële markten adequaat te reguleren en aldus speculatie te kunnen tegengaan en de kwetsbaarheid van het bancaire systeem aan te pakken, teneinde systeemrisico's te kunnen opvangen en zodoende voor meer evenwicht en stabiliteit te zorgen en het vertrouwen in een gezond ondernemingsklimaat te vergroten.

35. Het CvdR pleit voor meer samenwerking tussen de Europese Investeringsbank en de lokale en regionale overheden van de EU, om op die manier de ondersteuning van investeringen in O&O en innovatie op lokaal en regionaal niveau te verbeteren.

Op weg naar slimme, duurzame en inclusieve groei - Een nieuw, ambitieus industriebeleid om het voortouw te nemen in de economie van de toekomst

36. Het CvdR stelt voor dat op EU-niveau een plan voor het concurrentievermogen wordt opgesteld en uitgevoerd waarin de randvoorwaarden van de EU op het gebied van het industriebeleid worden aangegeven.

37. Het wijst er nogmaals op dat het concurrentievermogen een uitdaging is voor de hele samenleving en voor alle systemen die in wisselwerking bijdragen aan de economische ontwikkeling, en niet alleen voor het bedrijfsleven. Het concurrentievermogen heeft gevolgen voor personen, universiteiten, technologiecentra, gezondheidsdiensten enz., net zo goed als voor alle productiesectoren en -activiteiten.

38. Het CvdR is dan ook voorstander van de ontwikkeling van een stelselmatige benadering van het industriebeleid, waarin verschillende beleidsmaatregelen die bijdragen tot het concurrentievermogen worden geïntegreerd, ook op nationaal, regionaal en lokaal niveau. Om de efficiëntie en productiviteit van de Europese industrie op te voeren, moet ook de positie van de EU op het gebied van vervoer, sociale en consumentenbescherming, financiële bemiddeling, energie, milieu, interne markt en handelsbeleid worden verbeterd en moeten al deze zaken als essentiële onderdelen van de „concurrentieketen” worden gecoördineerd.

39. Het nieuwe industriebeleid moet derhalve een sectoroverschrijdende aanpak bevorderen. De laatste jaren zijn er steeds meer formules gekomen om samenwerking tussen bedrijven te stimuleren via cluster- of interclusterprojecten, die onder meer ten doel hebben alle functies van de waardeketen binnen één soort initiatief te groeperen en op elkaar af te stemmen, d.w.z. dat er voor de gehele waardeketen een efficiënt kader wordt geschapen, zonder zich te mengen in de besluiten van ondernemingen. Gezien de rechtstreekse band van de clusters met het gebied waartoe zij behoren, is het bovendien zaak dat in de configuratie van het nieuwe industriebeleid rekening wordt gehouden met hun duidelijke regionale dimensie.

40. Het herstel van de groei en van de werkgelegenheid hangen grotendeels af van de verbetering van de productiviteit, zowel in de be- en verwerkende industrie als, vooral, in de zakelijke dienstverlening.

41. Het CvdR onderstreept de belangrijke rol van het mkb in de EU, goed voor 2/3 van de werkgelegenheid in de industrie-sector. Vandaar dat het overheidsbeleid in de EU op het „*think small first*”-beginsel (eerst aan de kleintjes denken) moet zijn gebaseerd, om specifiek tegemoet te komen aan de behoeften van kleine en middelgrote bedrijven als fundamentele economische actoren voor de werkgelegenheid en de economische groei. We zullen alleen concurrerend zijn als het mkb dat is.

42. Volgens het CvdR zou er in de Mededeling dan ook meer aandacht moeten zijn voor de sleutelrol van de aan lokale en regionale overheden gelieerde instanties voor bevordering van de economie, die op wijdvertakte schaal fundamentele diensten verlenen zodat het mkb succesvol kan concurreren.

43. Het CvdR beveelt aan gebruik te maken van alle middelen die nodig zijn om een doeltreffende toepassing van de Small Business Act te waarborgen, en onderstreept dat er bij de laatste herziening op is aangedrongen om voorrang te verlenen aan de toegang van het mkb tot financiering en aan slimme regelgeving.

44. Het is zaak de voorwaarden te creëren om ondernemingen toegang te bieden tot de best mogelijke diensten, wat in grote mate bepalend is voor de kwaliteit van hun producten en diensten, en dus voor hun concurrentievermogen. Er moet voorrang worden gegeven aan maatregelen die bijdragen aan de capaciteitsopbouw van zakelijke dienstverleners.

45. Het CvdR steunt de invoering van maatregelen ter bevordering van de innovatie en ter vereenvoudiging van het bedrijfsmanagement, met name in het mkb, door een terugdringing van de wettelijke en administratieve verplichtingen die doorwerken op het concurrentievermogen van het bedrijfsleven, en door bijvoorbeeld de *fitness checks* uit te breiden tot de industriële sector en algemeen toe te passen in andere daarmee verband houdende sectoren.

46. Het CvdR onderstreept het belang van de territoriale impact en dimensie van het Europese industriebeleid, en dat de doelstellingen moeten worden aangepast aan de verschillende uitgangssituaties omdat dit van fundamenteel belang is voor een evenwichtige en samenhangende ontwikkeling. Er moet voor de nodige samenhang worden gezorgd tussen onderhavige Mededeling en de Mededelingen „Bijdrage van het regionaal beleid aan de slimme groei in het kader van de Europa 2020-strategie”⁽³⁾ en „Bijdrage van het regionaal beleid aan duurzame groei in het kader van de Europa 2020-strategie”⁽⁴⁾.

47. Het CvdR onderschrijft dat er verdere stappen nodig zijn op weg naar „slimme specialisatie” om de industrie concurrerder te maken, en pleit ervoor dat de Europese lokale en regionale overheden hun eigen innovatieniches ontwikkelen. Slimme specialisatie is het verbindingsstuk tussen de Mededeling over het industriebeleid en het kerninitiatief „Innovatie-Unie”.

48. De integratie van de instrumenten ter bevordering van clusters in de EU moet worden bevorderd door één enkele benadering te ontwikkelen die is gebaseerd op groei en concurrentievermogen, en waarmee niet alleen ervaringen worden uitgewisseld maar ook concrete samenwerkingsprojecten worden gelanceerd. De EU-context is in dit verband van doorslaggevend belang om de transnationale samenwerking te versterken die de ontwikkeling van clusters op mondiaal niveau vergemakkelijkt.

49. Het CvdR wijst op de noodzaak om voor concrete aspecten strategische projecten te blijven ontwikkelen op het niveau van de EU, om de overdracht van technologie en de opwekking van synergie te stimuleren, zoals projecten voor de industriële ontwikkeling van groene voertuigen, energie-efficiënte gebouwen en fabrieken van de toekomst. Dergelijke initiatieven moeten verder worden uitgewerkt in het kader van een langetermijnvisie: hierin ligt de toegevoegde waarde van de Europese Unie.

50. Ook overheden zouden het concurrentievermogen van bedrijven een belangrijke prikkel kunnen geven via innovatieve aanbestedingen. Zo kan innovatie onder contractanten worden gestimuleerd door in de gunningscriteria te bepalen dat de voorkeur wordt gegeven aan innovatieve en duurzame producten of diensten; dit komt de kwaliteit en de toegankelijkheid van de openbare diensten ten goede. Wel moet hierbij extra rompslomp worden voorkomen, omdat het anders juist voor kleine en middelgrote bedrijven niet meer aantrekkelijk is om aan openbare aanbestedingen deel te nemen.

51. Het CvdR verzoekt de lidstaten en de regionale en lokale overheden om de ondernemingscultuur in de Europese samenleving, met name onder jongeren, aan te moedigen. Binnen de onderwijsstelsels zouden opleidingsprogramma's moeten worden ontwikkeld waarin kerncompetenties als ondernemerschap, risicobereidheid, leiderschap en creativiteit worden bevorderd.

52. Gezien de mondialisering is het uitermate belangrijk om profielen te ontwikkelen waarin talenkennis, de bereidheid tot internationale arbeidsmobiliteit en een open houding ten aanzien van mensen met een andere cultuur een cruciale rol spelen.

53. De Mededeling zou meer aandacht kunnen schenken aan strategieën op het gebied van technologie en internationalisering. Innovatie, technologie en internationalisering vullen elkaar aan en zijn onderling verweven; hiervoor zouden gezamenlijke beleidsmaatregelen moeten worden uitgestippeld.

54. Het is zaak dat de strategie om de internationalisering van het mkb te ondersteunen concreet genoeg wordt geformuleerd en dat hierbij van de nodige ambitie blijkt wordt gegeven. In deze strategie moet speciale aandacht worden geschonken aan de bevordering van samenwerking tussen bedrijven, de ontwikkeling van onderlinge betrekkingen en het smeden van banden tussen verschillende sectoren.

55. De Europese Commissie wordt verzocht om echt werk te maken van de maatregelen uit haar Mededeling „Handel, groei en wereldvraagstukken - Handelsbeleid als kernelement van de Europa 2020-strategie”⁽⁵⁾, met name wat de agenda voor de onderhandelingen binnen internationale instellingen en de verdieping van de strategische samenwerking betreft. Optreden op EU-niveau is in dit geval van fundamenteel belang om de invloed van de Europese industrie in de wereld te vergroten.

56. Het CvdR is het met de Europese Commissie eens dat het concurrentiebeleid van strategisch belang is voor het concurrentievermogen van de industrie in de EU en om concurrentievervalsing op de interne markt te voorkomen. Een context van eerlijke concurrentie, met gelijke voorwaarden, stimuleert ondernemingen zich te verbeteren om de concurrentie het hoofd te bieden en bevordert het particuliere initiatief. Het is van essentieel belang dat de werking en toepassing ervan op adequate wijze door de lidstaten en lokale en regionale overheden wordt gewaarborgd.

⁽³⁾ COM(2010) 553 definitief

⁽⁴⁾ COM(2011) 17 definitief

⁽⁵⁾ COM(2010) 612

57. Het CvdR wijst desalniettemin op de nieuwe rol van de publieke sector, die formules voor publiek-private samenwerking moet zoeken voor de financiering van strategische infrastructuur en grootschalige productie-investeringen. Publiek-private samenwerking moet ook worden gebruikt voor de ontwikkeling van het industriebeleid, waarbij belangen met elkaar in overeenstemming moeten worden gebracht en werk moet worden gemaakt van concrete projecten met een Europese dimensie, teneinde overheidsgeld efficiënter te besteden. Daarnaast zullen vormen van publiek-publieke samenwerking tussen verschillende bestuurslagen en overheidsinstellingen helpen de beleidscoördinatie te verbeteren en ondoeltreffend optreden tegen te gaan.

De toekomst van onze industrie hangt af van de overstap naar een op innovatie en kennis gebaseerde industrie

58. Het CvdR is ermeê ingenomen dat innovatie als een centraal element van de Europa 2020-strategie wordt beschouwd en via het kerninitiatief Innovatie-Unie een strategische rol krijgt toebedeeld. Met het prioritaire streven naar Slimme groei wordt terecht beoogd om tot een op kennis en innovatie gebaseerde groei te komen als een van de drie pijlers van de economische groei in de EU.

59. Het begrip „innovatie” moet worden uitgebreid en verdiept, waarbij het zaak is dat de industrie de op haar eigen ervaringen gebaseerde innovatie, of de DUI-methode (*Doing, Using and Interacting*) combineert met de STI-methode (*Science, Technology and Innovation*), gebaseerd op wetenschappelijke en technologische kennis.

60. Het CvdR betreurt dat in de Mededeling niet méér aandacht wordt besteed aan het belang van niet-technologische innovatie als bron van concurrentievoordeel. Echte veranderingen in ondernemingen zijn vaak het gevolg van innovaties in bedrijfs- en organisatie-management, op gebieden zoals strategie, processen, marketing, bedrijfsorganisatie en betrekkingen met leveranciers. Door in te zetten op niet-technologische innovatie hebben veel regio's en gebieden een concurrentiesprong kunnen maken.

61. Het CvdR stelt derhalve voor om indicatoren van niet-technologische innovatie op te nemen in de evaluaties van het industriebeleid.

62. Innovatie valt of staat met kennis en creativiteit. Bedrijven moeten kennis en creativiteit stelselmatig in al hun werkzaamheden integreren en in goede banen leiden.

63. Wordt met het nieuwe industriebeleid daadwerkelijk beoogd om de grondslag te leggen voor evenwichtige groei op lange termijn, dan is het jammer dat in de Mededeling niet wordt gewezen op het doorslaggevend belang van de menselijke factor. In een kennisindustrie spelen mensen immers de hoofdrol wanneer het gaat om omschakelingen en concurrentievoordelen in het bedrijfsleven.

64. Onderzoek op universiteiten en in technologische en onderzoekscentra moet naast de theoretische onderzoeksactiviteiten een meer open karakter krijgen en meer gericht worden op de marktbehoeften en op het praktische nut van de onderzoeksresultaten.

65. Het is nodig om de coördinatie tussen onderzoek en industrie te verbeteren, om voortgang te boeken met de „slimme specialisatie” van gebieden op het gebied van sleuteltechnologieën (zoals nanotechnologie, micro- en nano-elektronica, industriële biotechnologie, fotonica, geavanceerde materialen en geavanceerde fabricagetechnieken), en om transnationale netwerkvorming aan te moedigen en de samenwerking op regionaal, nationaal en internationaal niveau te intensiveren.

66. De ontwikkeling van een op innovatie en kennis gebaseerde Europese industrie moet erin resulteren dat Europese bedrijven meer octrooien verkrijgen. In dit verband is het van bijzonder belang dat er een doeltreffend systeem voor de bescherming van intellectuele eigendomsrechten voor ondernemingen en ontwerpers komt, dat lagere kosten aanreukt en dat meer rechtsbescherming biedt tegen vervalsing en piraterij. Dit kan alleen indien de procedure voor het verkrijgen van een octrooi wordt vereenvoudigd en goedkoper wordt gemaakt, en indien de automatische validering in alle lidstaten wordt geharmoniseerd, overeenkomstig het voorstel voor één enkel Europees octrooi.

67. ICT is uitgegroeid tot een sleutelfactor voor het verhogen van de productiviteit van ondernemingen. Daarom is het onontbeerlijk om ICT-gebruik in het mkb te stimuleren. De aanpassing en integratie van ICT zal het concurrentiepotentieel van de Europese ondernemingen bepalen ten aanzien van de concurrenten uit derde landen. Deze technologieën bevorderen de samenwerking, de uitwisseling en verwerking van informatie en ideeën en een meer rechtstreekse toegang tot de markt en de klanten.

68. Van wezenlijk belang is dat de onderlinge betrekkingen tussen de verschillende betrokkenen worden verbeterd en dat het begrip „regionale innovatie-ecosystemen” wordt geïntegreerd in de regionale ontwikkelingsstrategieën. De „regionale innovatie-ecosystemen” impliceren de ontwikkeling van netwerken en kanalen voor de uitwisseling van kennis, lokaal gewortelde instanties en flexibele organisatie modellen.

69. Het CvdR dringt erop aan dat bij de vaststelling van de richtsnoeren voor het volgende EU-kaderprogramma voor onderzoek en technologische ontwikkeling sterker de nadruk wordt gelegd op de behoeften van het mkb, om hun deelname aan gezamenlijke Europese projecten te bevorderen.

70. De Europese Commissie zou meer gewicht moeten geven aan de regionale dimensie bij de vaststelling van het gemeenschappelijk strategisch kader voor onderzoek en ontwikkeling waaronder het kaderprogramma voor O&TO en het kaderprogramma voor concurrentievermogen en innovatie (KCI) vallen, en zou de proefactie *Kennisregio's* moeten voortzetten, teneinde het onderzoeksvermogen van Europese regio's via transnationale clusters te versterken.

71. Er moet een klimaat worden geschapen dat stimuleert dat productie-investeringen i.v.m. innovatie en O&O in toenemende mate met particulier kapitaal worden gefinancierd; hiervoor is het absoluut noodzakelijk om financieringsformules zoals risicokapitaalregelingen of *business angels* verder te ontwikkelen.

72. Hoe dan ook is er behoefte aan een nauwkeuriger pakket indicatoren en doelstellingen waarmee naast het percentage dat bedrijven aan O&O spenderen ook aspecten i.v.m. de verbetering van het concurrentievermogen en de productiviteit in aanmerking kunnen worden genomen, d.w.z. waarmee de resultaten van O&O kunnen worden gemeten.

Benutting van de sterke punten van de Europese Unie en nieuwe kansen om tot een duurzamer en meer verantwoord model te komen

73. Het CvdR is van mening dat de EU haar troeven die het concurrentievermogen van de Europese industrie hebben bevorderd meer moet uitspelen. Zo hebben we een stevige technologische en wetenschappelijke basis en gerenommeerde universiteiten, alsook gekwalificeerde en gespecialiseerde vakmensen. We hebben een interne markt tot stand gebracht waarmee belemmeringen voor de handel en het vrije verkeer van werknemers uit de weg worden geruimd. Bovendien zijn er krachtige clusters en samenwerkingsnetwerken ontwikkeld en loopt de EU voorop bij het doorvoeren van groene oplossingen.

74. Ondanks de vooruitgang die is geboekt sinds de totstandkoming van de interne markt, wordt er nog niet volop gebruik gemaakt van alle mogelijkheden voor een duurzame en inclusieve groei. De interne markt is de economische motor van de Europese Unie, en de voltooiing van die markt is van essentieel belang om bij te dragen aan de groei en het concurrentievermogen van onze industrie.

75. Het CvdR verzoekt de Europese Commissie en de lidstaten om de belemmeringen en tekortkomingen weg te werken die het groei potentieel van de interne markt afremmen. Het erkent in dat verband dat de Dienstenrichtlijn ertoe heeft bijgedragen om sommige internemarktbelemmeringen voor dienstverlening en vestiging in een andere lidstaat op te heffen. De Europese Commissie moet op deze weg voortgaan en daarbij de lokale en regionale overheden betrekken, omdat zij cruciale spelers zijn op de dienstenmarkt.

76. Vergrijzing, klimaatverandering en milieubehoud zijn drie van de voornaamste uitdagingen waarvoor de EU zich de komende jaren gesteld ziet.

77. Daarom moet de Europese industrie duurzaamheid beschouwen als een belangrijke sleutel voor de toekomst die ongetwijfeld mede kan leiden tot meer en nieuwe banen en concurrerende bedrijven met een duidelijk innovatief karakter.

78. Het CvdR juicht het toe dat de Europese Commissie streeft naar meer koppeling en consistentie tussen de milieudoelstellingen en de doelstellingen van het industriebeleid, teneinde bij te dragen tot de overgang naar een efficiënter beheer van hulpbronnen in de gehele industrie. Doordat strategische energiebronnen en grondstoffen schaars zijn en duurder worden, is de industrie wel gedwongen er verstandiger mee

om te springen. Dit moet geschraagd worden door efficiënt gebruik, recycling en vervanging door alternatieve materialen.

79. Het CvdR beklemtoont dat de „groene economie” moet worden versterkt, niet alleen omdat het energiegebruik efficiënter moet, maar vooral ook omdat het besef groeit dat meer eco-innovatie noodzakelijk is. Zo zullen er innovatieve economische activiteiten inzake hernieuwbare energie en nieuwe materialen worden ontwikkeld die moeten meehelpen om een koolstofarme economie tot stand te brengen.

80. De lidstaten en de bevoegde regionale of lokale overheden moeten ervoor zorgen dat consumenten zich steeds verantwoordelijker gaan gedragen en een ethisch verantwoord en selectief consumptiegedrag aan de dag leggen terwijl ondernemingen moeten beantwoorden aan vereisten op het stuk van kwaliteit, informatie en transparantie. Zo kunnen consumenten een belangrijke rol spelen om het concurrentiepotentieel van de ondernemingen en de totstandkoming van een verantwoord beleid te stimuleren.

81. Terecht wordt er in de Mededeling op gewezen dat ook maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO) kan helpen om het concurrentievermogen op te voeren en internationaal een leidende rol te spelen.

82. Lokale en regionale overheden kennen de bijzondere omstandigheden van ieder gebied en beschikken over bevoegdheden om nieuwe waarden onder de aandacht te brengen en MVO te promoten. De Europese Commissie moet dit concept blijven aanmoedigen en daarbij uitgaan van de lokale en regionale overheden, want het is hun taak om MVO in de praktijk gestalte te geven. Van kapitaal belang in dit verband is dat het subsidiariteitsbeginsel wordt nageleefd en dat het beleid wordt vormgegeven op het meest doeltreffende bestuursniveau dat het dichtst bij de burgers ligt.

83. Er moeten nieuwe beheersmodellen worden ingevoerd in het bedrijfsleven, waar meer inspraak van werknemers essentieel is om alle industriële processen efficiënter te maken en aldus het concurrentievermogen te verbeteren, en om te voorkomen dat de arbeidsvoorwaarden er als gevolg van de industriële transformatie op achteruitgaan.

84. Tegelijkertijd echter is het noodzakelijk dat de industrie intern flexibeler wordt. De verschillende belangengroepen moeten in het geweer komen en zich aanpassen aan de veranderende economische omstandigheden, wat impliceert dat de organisatie van de productie wordt afgestemd op de schommelingen in de vraag en de technologische ontwikkeling.

85. Het CvdR dringt er in dit verband op aan dat de arbeidsmarkten van de lidstaten flexibeler worden gemaakt aan de hand van een dialoog tussen de sociale partners, gepaard met veilige systemen voor sociale bescherming, die bijdragen aan de economische groei en de sociale samenhang, met meer en betere banen. De arbeidsmarkt wetgeving moet het mogelijk maken dat de overgang tussen perioden van werkloosheid en perioden waarin men wél werkt succesvol verloopt, door economische zekerheid te bieden en mogelijkheden voor opleidingen en beroepsoriëntatie, teneinde de inzetbaarheid te vergroten.

Lokale en regionale overheden als strategische partners om de Europese industrie een impuls te geven

86. Het CvdR wijst er nog eens op dat lokale en regionale overheden in de EU een sleutelrol spelen bij het stimuleren van het industriebeleid en het beleid voor economische ontwikkeling, omdat zij dicht bij het bedrijfsleven staan en weten wat er leeft en met welke problemen ondernemingen geconfronteerd worden.

87. Het CvdR verzoekt de Europese Commissie en de lidstaten, samen met de lokale en regionale overheden, om bij de formulering van een ambitieus en op concurrentievermogen gericht industriebeleid meer werk te maken van coördinatie en een geïntegreerde aanpak, en te profiteren van synergieën met de overige kerninitiatieven van de Europa 2020-strategie.

88. Het CvdR dringt er bij de Europese Commissie op aan om de randvoorwaarden en governance van het industriebeleid te verbeteren door de lokale en regionale overheden in de EU meer bij de uitstippeling en uitvoering van dat beleid te betrekken. Doordat deze overheden van dichtbij zien wat er onder de

bedrijven leeft en doordat sommige van hen wetgevende bevoegdheden hebben op het vlak van industriebeleid, zijn zij sleutelactoren van economische ontwikkeling; dit gebied leent zich dan ook uitstekend voor de ontwikkeling van een bottom-upbeleid.

89. Het CvdR dringt er bij de lidstaten en de lokale en regionale overheden op aan dat zij op nationaal niveau territoriale pacts sluiten voor de vaststelling en uitvoering van nationale hervormingsprogramma's (NHP's), en dat zij de resultaten gezamenlijk evalueren, teneinde de krachten te bundelen en de politieke agenda's te richten op de doelstellingen van de Europa 2020-strategie, wat ongetwijfeld ten goede komt aan hun verwezenlijking.

90. Lokale en regionale overheden spelen een belangrijke rol bij de verbetering van de territoriale samenhang en het terugdringen van de economische en sociale verschillen. Wil men een aanpak ontwikkelen die bijdraagt tot een goede verankering van het industriebeleid op decentraal niveau in de EU, dan kan men niet om deze overheden heen.

Brussel, 11 oktober 2011

*De voorzitter
van het Comité van de Regio's*
Mercedes BRESSO

Advies van het Comité van de Regio's — Efficiënt gebruik van hulpbronnen — Vlaggenschipinitiatief in het kader van de Europa 2020-strategie

(2012/C 9/08)

HET COMITE VAN DE REGIO'S

- dringt erop aan dat in de routekaart voor een efficiënt hulpbronnengebruik een strikt tijdschema wordt opgenomen en dat de indicatoren al in 2012 worden goedgekeurd; pleit ervoor dat over deze indicatoren wordt onderhandeld met de bevoegde lokale en regionale instellingen om te verzekeren dat ze realistisch zijn en dat voldoende capaciteit en financiële middelen voorhanden zijn;
- verzoekt de Commissie te overwegen om een combinatie in te voeren van vier indicatoren voor het gebruik van hulpbronnen: de bodemvoetafdruk, grondstoffengebruik (biodiversiteit, biologische hulpbronnen en mineralen), de watervoetafdruk en de broeikasgassenvoetafdruk; beklemtoont dat de indicatoren integraal deel moeten gaan uitmaken van de nationale verslaglegging in het kader van de Europa 2020-strategie en het desbetreffende vlaggenschipinitiatief, zodat zij richting geven aan de nationale hervormingsprogramma's en de budgettaire voorbereidingen;
- zou graag zien dat de routekaart voorziet in uitbreiding van het Burgemeestersconvenant tot efficiënt hulpbronnengebruik, en stelt voor om samen met de Commissie en het *Convenant of Mayors Office* na te gaan hoe het convenant concreet uitgebreid kan worden tot werkterreinen die van primordiaal belang zijn voor het vlaggenschipinitiatief „Efficiënt gebruik van hulpbronnen”, zoals biodiversiteit en grondgebruik, afval- en waterbeheer en luchtverontreiniging;
- pleit ervoor dat specifieke maatregelen worden genomen, m.n. op het vlak van de overgang naar koolstofarme, energiezuinige vervoer- en energiesystemen, het promoten van groene overheidsopdrachten, het streven naar een afvalvrije samenleving, waar zo veel mogelijk aan afvalpreventie en recycling wordt gedaan, zodat een kringlooeconomie ontstaat, het promoten van vervanging en een efficiënt gebruik van hulpstoffen in de waardeketen van grondstoffen, het efficiënt gebruikmaken van ecosysteemdiensten, het beschermen en herstellen van ecosystemen, en het verminderen van de afgedekte bodemoppervlakte waar nodig.

Rapporteur	De heer LEBRUN (BE/EVP), lid van het parlement van de Franse Gemeenschap
Referentiedocumenten	Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's: Efficiënt gebruik van hulpbronnen – Vlaggenschipinitiatief in het kader van de Europa 2020-strategie COM(2011) 21 definitief Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's: Stappenplan voor efficiënt hulpbronnengebruik in Europa COM(2011) 571 definitief

I. BELEIDSAANBEVELINGEN

HET COMITÉ VAN DE REGIO'S,

1. meent dat een toekomstgericht milieu-, klimaat- en energiebeleid gebaseerd moet zijn op het beginsel van goed bestuur. Het bedoelt hiermee dat de mens de verantwoordelijkheid heeft de natuurlijke hulpbronnen te beheren en te gebruiken op een wijze en in een mate dat de duurzaamheid en de diversiteit ervan gewaarborgd blijven. Algemeen wordt met een dergelijk beleid gestreefd naar ontwikkeling die tegemoetkomt aan de behoeften van de huidige generaties, zonder afbreuk te doen aan de mogelijkheden van toekomstige generaties om in hun behoeften te voorzien.

2. Het Comité maakt zich ongerust over het feit dat het ontwikkelings-, productie- en consumptiepatroon dat de Europese Unie er thans op na houdt, gevaarlijk en niet vol te houden is. Zoals de Commissie in het vlaggenschipinitiatief stelt: „*Ongewijzigde voortzetting van onze huidige praktijk qua hulpbronnengebruik is geen optie*”.

3. In dit licht is het CvdR ingenomen met de lancering van het vlaggenschipinitiatief „Efficiënt gebruik van hulpbronnen”, dat ervoor moet zorgen dat een efficiënt gebruik van hulpbronnen centraal komt te staan in het beleid van de Europese Unie op het gebied van energie en een koolstofarme economie, vervoer, grondstoffen en basisproducten, duurzame consumptie en productie van goederen en diensten, afvalbeheer, bodemgebruik en ecosystemen, en landbouw en visserij. Dit initiatief heeft de belangrijke taak om het streven naar synergie tussen de verschillende terreinen en het afwegen van de verschillende belangen en bedoelingen te ondersteunen en tegelijkertijd een gezamenlijke aanpak voor een coherent en duurzaam gebruik van hulpbronnen tot stand te brengen.

4. Het CvdR is ingenomen met het positieve effect dat het vlaggenschipinitiatief op het Europese milieubeleid heeft. Echter, het Europese milieubeleid in het algemeen en het bestaande beleid betreffende een efficiënt gebruik van hulpbronnen (zoals de thematische strategie inzake het duurzame gebruik van de natuurlijke hulpbronnen) in het bijzonder, concentreren zich op de vermindering van negatieve gevolgen van economische ontwikkeling en de winning van natuurlijke hulpbronnen voor het milieu. Met het vlaggenschipinitiatief wordt het aandachtsveld verruimd naar de negatieve gevolgen van het inefficiënte gebruik

van natuurlijke hulpbronnen voor de economische ontwikkeling. Het vlaggenschipinitiatief geeft hiermee een noodzakelijke stimulans voor een versterkte integratie van milieubeleid in het economische en productenbeleid van de EU.

5. Het CvdR verheugt zich over het feit dat het aandachtsveld van de Europese Unie in het vlaggenschipinitiatief wordt verruimd tot alle natuurlijke hulpbronnen: traditionele energiebronnen, maar ook biotische en abiotische grondstoffen, zoals brandstoffen, biomassa, mineralen, metalen en hout, bouwland en visbestanden, bodem, water, lucht, ecosysteemdiensten, en diensten die verband houden met de bescherming van de biodiversiteit.

6. Het CvdR is ingenomen met het verzoek van de Commissie om, voorafgaand aan het besluitvormingsproces, zijn mening te geven over de rol die de lokale en regionale overheden bij de uitvoering van dit initiatief zouden moeten spelen, vooral wanneer ze in dit verband specifieke bevoegdheden hebben, zoals voor bouwvoorschriften of normen voor afvalbeheer. Hiermee krijgt het CvdR de mogelijkheid om zijn stem vanaf de eerste stadia van de vormgeving van toekomstig beleid te laten horen.

7. Het CvdR is het volledig met de Commissie eens dat aan drie hoofdvormen voldaan moet worden om van de baten van een hulpbronnenefficiënte en koolstofarme economie te kunnen genieten, nl: 1) de politieke wil om veranderingen door te voeren, 2) een langetermijnplanning van beleid en investeringen, 3) op langere termijn een verandering in het bewustzijn en het gedrag van alle burgers t.a.v. de omgang met hulpbronnen. De totstandkoming en uitvoering van dit beleid zal middels een „multi-level governance”-aanpak dienen plaats te vinden. In dit perspectief herinnert het CvdR eraan dat de lokale en regionale overheden een hoofdrol spelen bij de uitwerking, ontwikkeling, uitvoering en evaluatie van dit beleid ⁽¹⁾, hetgeen ook reeds is onderkend door de Commissie en het Europees Parlement.

De Europa 2020-strategie en het vlaggenschipinitiatief „Efficiënt gebruik van hulpbronnen”

8. Het CvdR stelt het op prijs dat de Unie zich inzet voor een nauwe verplechting van economische ontwikkeling, welzijn van de bevolking en een verantwoord gebruik van de natuurlijke hulpbronnen.

⁽¹⁾ CdR 25/2009 fin, CdR 73/2011 fin.

9. De overschakeling op een hulpbronnefficiënte economie zal het welzijn van de huidige en toekomstige generaties doen toenemen, o.m. omdat deze evolutie enorme kansen oplevert voor de economie, de handel en de innovatie. Door de materiaalkosten en het energieverbruik terug te verlagen en de werkgelegenheid in de sector „groene technologie” te stimuleren kan een bijdrage aan het concurrentievermogen van de Unie worden geleverd.

10. De verbetering van het leefmilieu en de luchtkwaliteit vereisen een ambitieus bronbeleid. Ook moet het EU-beleid inzake de uitstoot van broeikasgassen en luchtverontreiniging worden versterkt.

11. Tal van lokale en regionale overheden hebben reeds met succes allerlei beleidsmaatregelen en praktijken ontwikkeld en ingevoerd om efficiënter met hulpbronnen om te gaan. Deze initiatieven zouden op Europees niveau bekend en erkend moeten worden, zodat iedereen kan profiteren van de expertise die door sommigen op dit gebied is opgedaan en de beste en efficiëntste initiatieven gepromoot kunnen worden.

12. Het CvdR wijst erop dat in de tekst van het Commissiedocument niet wordt verwezen naar de verschillende beleidsinstrumenten en -strategieën van de Europese Unie waarin nu al aandacht uitgaat naar een efficiënt gebruik van hulpbronnen, zoals de thematische strategie inzake het duurzame gebruik van de natuurlijke hulpbronnen, de thematische strategie inzake afvalpreventie en afvalrecycling en het actieplan inzake duurzame consumptie en productie en een duurzaam industriebeleid. Deze strategieën kunnen dienst doen als precedent bij de goedkeuring en uitvoering van toekomstige strategieën die gericht zijn op andere kwesties rond het beheer van natuurlijke hulpbronnen.

13. Het CvdR wijst erop dat de Europese Unie en haar lidstaten de verantwoordelijkheid hebben om ieder initiatief ten behoeve van een efficiënter gebruik van hulpbronnen op mondiaal niveau te bevorderen. In dit verband steunt het CvdR alle initiatieven die de Europese Commissie heeft voorgesteld in het kader van de voorbereiding van de in juni 2012 te houden conferentie Rio+ 20, met name de maatregelen om voor financiering te zorgen en publieke en particuliere investeringen aan te trekken, alsook de maatregelen om stapsgewijs tot een doeltreffender systeem van multilateraal mondiaal bestuur te komen. Het CvdR zou graag zien dat er in dit systeem plaats wordt ingeruimd voor mechanismen voor inspraak en samenwerking op verschillende niveaus, zodat regio's en steden geraadpleegd worden en daadwerkelijk hun stem kunnen laten horen over zaken die hen aangaan.

14. Het CvdR sluit zich aan bij het verzoek van de Europese Commissie om de „Declaration on Green Growth” van de OESO, die in juni 2009 is aangenomen, snel ten uitvoer te leggen.

15. Het CvdR is ingenomen met de steun van de Europese Unie en haar lidstaten voor de inspanningen van de internationale groep van het Milieuprogramma van de Verenigde Naties (UNEP) t.b.v. een duurzaam beheer van hulpbronnen en voor het *Green Economy Initiative* van de VN.

16. Het CvdR betreurt dat het tienjarig programmeringskader inzake duurzame consumptie- en productiemethodes voor de periode 2011-2021 tijdens de 19^e zitting van de VN-commissie Duurzame ontwikkeling niet kon worden goedgekeurd.

Bestuur in het kader van de Europa 2020-strategie

17. Het CvdR beklemtoont dat milieu- en sociaal beleid niet los van elkaar kunnen worden gezien. De piekende aardolie- en gasproductie, die volgens sommigen de top heeft bereikt, en de piekende productie van andere grondstoffen, zal onvermijdelijk tot een prijsverhoging leiden. De laagste inkomens en de regio's met het laagste gemiddelde inkomen zullen daardoor als eerste getroffen worden.

18. Aangezien het vlaggenschipinitiatief complex van aard is en raakvlakken met allerlei sectoren heeft, is een doeltreffend beheer en adequaat toezicht op de vorderingen in het kader van de Europa 2020-strategie, het Europese semester en de jaarlijkse groeianalyse, door middel van een jaarlijkse evaluatie van de prestaties van de lidstaten, van essentieel belang, wil de Europese Unie tot een efficiënter hulpbronnegebruik kunnen komen.

19. Het CvdR wijst er nog eens nadrukkelijk op dat er meer duidelijkheid moet komen rond de budgettaire aspecten van de vlaggenschipinitiatieven in het kader van de Europa 2020-strategie⁽²⁾. Het volgende meerjarig financieel kader zal de ambities van het vlaggenschipinitiatief „Efficiënt gebruik van hulpbronnen” moeten weerspiegelen door te verzekeren dat EU-acties via een gemeenschappelijk strategisch kader worden gecoördineerd, aangezien dit initiatief betrekking heeft op tal van beleidsmaatregelen die via de begroting van de Unie worden gefinancierd.

20. Het CvdR verzoekt de Commissie om bij de evaluatie van de nationale hervormingsprogramma's die de lidstaten in april 2011 hebben ingediend, rekening te houden met de mate waarin de lidstaten zich inzetten voor een efficiënt gebruik van hulpbronnen.

21. Het herinnert eraan dat het welslagen van de Europa 2020-strategie voor een groot deel zal afhangen van de besluiten die op lokaal en regionaal niveau worden genomen. Het CvdR heeft in dit verband al eerder aangegeven dat het graag zou zien dat er in de nationale hervormingsprogramma's gewag wordt gemaakt van het sluiten van territoriale pacten ter verwezenlijking van de Europa 2020-strategie, in de vorm van partnerschappen tussen de EU, de lidstaten en de regionale en lokale overheden⁽³⁾.

22. Het CvdR pleit voor een geïntegreerde lokale ontwikkeling als een van de belangrijkste methodes om de doelstellingen van dit vlaggenschipinitiatief uit te voeren.

23. Het is van essentieel belang dat het CvdR via zijn Europa 2020-monitoringplatform bij de uitvoering van het vlaggenschipinitiatief „Efficiënt gebruik van hulpbronnen” en van het geïntegreerd beleid inzake een efficiënt gebruik van hulpbronnen wordt betrokken.

⁽²⁾ CdR 73/2011 fin.

⁽³⁾ CdR 73/2011 fin, CdR 25/2009 fin.

Routekaart voor een Europa dat efficiënt omspringt met hulpbronnen

24. Volgens het tijdschema dat is opgenomen in het stappenplan zouden er eind 2013 indicatoren en doelstellingen besproken en overeengekomen moeten worden. Het CvdR zou echter graag zien dat deze indicatoren al in de loop van 2012 worden goedgekeurd. Voorts dringt het erop aan dat over deze indicatoren wordt onderhandeld met de bevoegde lokale en regionale instellingen om te verzekeren dat ze realistisch zijn en dat voldoende capaciteit en financiële middelen voorhanden zijn.

25. Het CvdR stemt in met het door de Europese Commissie in haar „Stappenplan voor efficiënt hulpbronnengebruik in Europa” geformuleerde voorstel voor een beperkt aantal indicatoren, zodat deze overzichtelijk zijn en goed gebruikt kunnen worden als basis voor beleidsformulering. Deze indicatoren zouden geselecteerd moeten worden op basis van belang, relevantie, betrouwbaarheid en degelijkheid en zouden op zo groot mogelijke schaal erkend moeten worden.

26. Het CvdR verzoekt de Commissie te overwegen om een combinatie in te voeren van vier indicatoren voor het gebruik van hulpbronnen: de bodemvoetafdruk, grondstoffengebruik (biodiversiteit, biologische hulpbronnen en mineralen), de watervoetafdruk en de broeikasgassenvoetafdruk. Deze indicatoren zijn relatief eenvoudig te meten en geven een goede indicatie van ons hulpbronnengebruik en de gevolgen daarvan. Zij zouden een aanvulling vormen op de indicatoren die de milieu-gevolgen en de efficiëntie van het hulpbronnengebruik meten.

27. Het CvdR acht het absoluut noodzakelijk om een algemene indicator, zoals de „ecologische voetafdruk”, in te voeren als nuttig instrument voor publicitaire doeleinden en bewustmakingscampagnes. Daarbij dient echter wel duidelijk gemaakt te worden dat een dergelijke indicator dusdanig veel aspecten beslaat dat de bijdrage ervan aan de beleidsontwikkeling slechts zeer beperkt is. Nationale gegevens en methodologieën moeten op elkaar worden afgestemd, iets waar de Commissie bij kan helpen.

28. Het CvdR is ingenomen met het voorstel van de Europese Commissie betreffende een beperkt aantal ambitieuze, gekwantificeerde, exacte en coherente doelstellingen op het gebied van een efficiënt gebruik van hulpbronnen. Deze doelstellingen zouden bv. gericht moeten zijn op een verbetering van het gebruik dat wordt gemeten door de vier in par. 26 vermelde indicatoren, zoals een nulgroei van de afgedekte bodemoppervlakte en een toename van de mate van afvalpreventie en -recycling.

29. Het CvdR roept de Commissie op om bij haar evaluatie van de indicatoren en doelstellingen na te gaan of de beleidsmaatregelen die op basis daarvan door de lokale en regionale overheden genomen zouden kunnen worden, haalbaar zijn.

30. Het CvdR dringt er bij de Commissie op aan om de indicatoren op te nemen in haar jaarlijkse groeianalyse, waarmee vanaf 2012 het economisch semester ingeluid zal worden. Op deze manier zouden de indicatoren integraal deel gaan uitmaken van de nationale verslaggeving in het kader van de Europa 2020-strategie, en richting geven aan het overleg over de manier waarop de hervormingsprogramma's en de budgettaire voorbereidingen van de lidstaten moeten worden afgestemd op de Europa 2020-strategie.

31. Het CvdR zou graag zien dat deze indicatoren inzake hulpbronnengebruik integraal deel uitmaken van de effectbeoordelingen die de Commissie en de lidstaten uitvoeren m.b.t. wetgevingsvoorstellen. De Commissie zou de nodige richtsnoeren en instrumenten moeten verschaffen om ervoor te zorgen dat de indicatoren op eenvoudige en doeltreffende wijze door lidstaten, lokale en regionale overheden, bedrijven en andere betrokkenen toegepast kunnen worden.

32. De instandhouding van hulpbronnen houdt dermate omvangrijke en uiteenlopende uitdagingen in dat alle instrumenten die op Europees, nationaal, lokaal en regionaal niveau voorhanden zijn, gemobiliseerd moeten worden. De Europese en nationale instrumenten hebben betrekking op versterkte integratie van milieuaspecten in het economische en productiebeleid; een instrument op lokaal niveau is het Burgemeestersconvenant, dat zijn nut op energiegebied reeds heeft bewezen.

33. Het CvdR roept de internationale, Europese, nationale en subnationale instellingen op in dit verband gebruik te maken van de brede ervaringen en resultaten die de partijen bij het Burgemeesterconvenant (rond 3 000 gemeenten en meer dan 100 regio's in meer dan 40 landen) al vergaard hebben.

34. Het CvdR dringt erop aan dat de Commissie samen met de andere Europese instellingen concrete mechanismen uitwerkt om de ervaringen van het Burgemeesterconvenant te delen met mondiale partners van de EU. Te denken valt aan bevordering van de lokale en regionale samenwerking op het gebied van efficiënt hulpbronnengebruik tussen steden en regio's in de EU en in de zuidelijke en oostelijke buurlanden en de ontwikkelingslanden.

35. Het CvdR betreurt dat in het stappenplan geen gewag wordt gemaakt van de mogelijkheid om het Burgemeestersconvenant een rol te laten spelen bij de inspanningen op het gebied van een efficiënt hulpbronnengebruik, en verzoekt de Commissie in dit verband met aandring om te ijveren voor de uitbreiding van het Burgemeestersconvenant tot dit werkterrein.

36. Ook stelt het CvdR voor om samen met de Commissie en het *Convenant of Mayors Office* na te gaan hoe het convenant concreet uitgebreid kan worden tot werkterreinen die van primordiaal belang zijn voor het vlaggenschipinitiatief „Efficiënt gebruik van hulpbronnen”, zoals biodiversiteit en grondgebruik, afval- en waterbeheer en luchtverontreiniging (CdR 164/2010 fin).

37. In het licht van de voorbereiding van de Blauwdruk voor het behoud van de Europese wateren dringt het CvdR er met name op aan dat de Commissie er samen met het Comité voor zorgt dat de 20-20-20-doelstellingen voor een geïntegreerd waterbeheer in 2012 in het Burgemeestersconvenant worden opgenomen, zoals bepleit in CvdR-advies 5/2011 fin.

38. Het CvdR betuigt zijn krachtige steun aan de oprichting van „een overgangsplatform voor hulpbronnefficiëntie, waar verschillende actoren (...) samenkomen”, dat ook „beleidsmakers van diverse bestuursniveaus, dus ook regionale en lokale niveaus” zou moeten omvatten⁽⁴⁾. Een dergelijk platform zou tot taak kunnen krijgen zich te buigen over de onderlinge verbanden tussen de betrokken beleidsmaatregelen en kunnen helpen om doelstellingen vast te stellen en knelpunten in het overgangsproces op te sporen.

⁽⁴⁾ Conclusies van de Europese Raad van december 2010.

39. Het CvdR is het met de Commissie eens waar het gaat om de uitbouw van netwerken en de uitwisseling van beste praktijken tussen instanties die programma's voor een efficiënt gebruik van hulpbronnen organiseren. Voorts verzoekt het de Europese Unie om – waar van toepassing – de oprichting van nationale, regionale en lokale bureaus voor een efficiënt hulpbronnengebruik te steunen. De bevoegdheden van de bestaande bureaus zouden kunnen worden uitgebreid tot alle aspecten die met het gebruik van hulpbronnen te maken hebben, m.i.v. het verstrekken van informatie en het verlenen van advies aan overheden, ondernemingen en burgers over bestaande en beschikbare maatregelen en oplossingen op het gebied van een efficiënt gebruik van hulpbronnen.

Wijze van uitvoering van het vlaggenschipinitiatief „Efficiënt gebruik van hulpbronnen”

40. Wil Europa efficiënt met hulpbronnen kunnen omspringen, dan is niet alleen technologische innovatie noodzakelijk, maar moet ook zijn sociaaleconomisch bestel worden vernieuwd, met nieuwe gedragspatronen op het gebied van productie en consumptie, andere leefstijlen en nieuwe bestuursmodellen, en een strategisch onderzoeksprogramma dat op systeeminnovatie is gericht.

41. Het CvdR pleit voor infrastructuraanpassingen om slimme energienetwerken, de zogeheten intergrids, mogelijk te maken. Daarbij zouden kleine en middelgrote ondernemingen en coöperaties hun eigen groene energie kunnen opwekken en via regio-overschrijdende „peer-to-peer”-netten kunnen delen. Het Comité roept de Commissie op om een speciale conferentie voor lokale en regionale overheden en belanghebbenden te organiseren om de aanzet te geven tot de omvorming van de Europese energieproductie.

42. Het CvdR onderstreept dat er een reeks maatregelen, zoals wijziging van het economisch en begrotingsbeleid van de EU-lidstaten en milieuvriendelijke belastinghervormingen met meer aandacht voor het gebruik van hulpbronnen, getroffen zal moeten worden om de doelstellingen van het vlaggenschipinitiatief te bereiken. Het zal eveneens noodzakelijk zijn om het toepassingsgebied van de nationale rekeningen te oriënteren op een efficiënt hulpbronnengebruik, waarbij de internalisering van de externe kosten wordt ondersteund om zo tot een adequate prijsstelling te komen, de vervuiler te laten betalen en tegelijkertijd de consument te beschermen, en subsidies met schadelijke gevolgen voor het milieu geleidelijk af te schaffen.

43. Het succes van het vlaggenschipinitiatief staat of valt met de ontwikkeling van een koolstofarm en hulpbronnenefficiënt vervoersysteem. Het is in dit verband belangrijk dat minder energie en natuurlijke grondstoffen worden gebruikt bij het bouwen van auto's, en dat de auto-industrie daarbij de nodige steun krijgt. Ook moet het energieverbruik van auto's drastisch omlaag en moet de algemene voetafdruk van de vervoerssystemen steeds kleiner worden.

44. Het CvdR is verheugd dat het vlaggenschipinitiatief voorziet in bevordering van een Europees waterbeleid waarin voorrang uitgaat naar waterbesparing en naar efficiënter watergebruik. In zijn verkennende advies „*De rol van regionale en lokale overheden in de bevordering van een duurzaam waterbeheer*”⁽⁵⁾ zal het met een aantal aanbevelingen op dit gebied komen.

Een koolstofarme economie en een hulpbronnenefficiënt energiesysteem

45. Het CvdR betreurt dat de doelstellingen in het kader van het Europese energie/klimaatpakket voor 2020 met het huidige beleid inzake energie-efficiëntie niet kunnen worden gehaald. Energie-efficiëntie moet worden uitgeroepen tot verplichte doelstelling, waarmee een doorslaggevende bijdrage kan worden geleverd aan de beoogde vermindering van de uitstoot van broeikasgassen tegen 2050.

46. De Commissie moet zich ook in haar financiële en wetgevingsinitiatieven die zullen voortvloeien uit het onlangs goedgekeurde Energie-efficiëntieplan 2011⁽⁶⁾, blijven richten op de bouw-, diensten- en vervoersector.

47. Het CvdR wijst er nogmaals op dat de bouwsector de nodige regelgevende en financiële stimulansen moet krijgen, zodat meer wordt geïnvesteerd in renovaties die gericht zijn op het verhogen van de energie-efficiëntie.

48. Opleiding en begeleiding op het vlak van energie-efficiëntie zijn broodnodig; alle betrokken bedrijfstakken, en dus ook de bouwsector, moeten immers kunnen beschikken over geschoolde werknemers. Het CvdR stelt voor een Europese strategie op te zetten voor de bewustwording en opleiding van deze werknemers. Het wijst in dit verband op de mogelijkheden die het initiatief en de daartoe noodzakelijke innovatieve maatregelen bieden om hooggekwalificeerde en blijvende banen in een reeks verschillende branches en beroepsgroepen in de EU te creëren.

49. De Commissie zou in het kader van haar toekomstige richtlijn inzake energiebesparing concrete maatregelen moeten voorstellen voor de renovatie van gebouwen. In het meerjarige begrotingskader moet worden voorzien in voldoende middelen om de Europese gebouwen in de periode na 2013 te renoveren en de energie-efficiëntie ervan te verbeteren. Deze maatregelen moeten gepaard gaan met een strategie voor de financiering van bijzonder energiezuinige gebouwen.

50. Het CvdR verzoekt de Commissie een gemeenschappelijke methode voor de meting van energie-efficiëntie in de EU uit te werken, die kan worden toegepast op het niveau van de lokale en regionale overheden.

51. Het CvdR is ingenomen met de doelstelling van de Commissie om over te stappen op een broeikasarme economie waarin hulpbronnen efficiënt worden gebruikt⁽⁷⁾.

52. Het CvdR dringt erop aan dat in het meerjarige begrotingskader afdoende rekening wordt gehouden met deze doelstellingen; de lokale en regionale overheden zouden in dit verband extra middelen moeten krijgen.

53. De Europese regeling voor de handel in broeikasgasemissierechten is een belangrijk instrument om de investeringen in de betrokken sectoren – elektriciteitsproductie, energie-intensieve sectoren en vanaf volgend jaar de luchtvaart – in goede banen te leiden; dankzij deze regeling worden financiële voordelen verstrekt voor investeringen die gericht zijn op een kleine CO₂-voetafdruk. Het CvdR hoopt dat de doeltreffendheid van de regeling na 2012 verbeterd zal worden.

⁽⁵⁾ CdR 5/2011.

⁽⁶⁾ COM(2011) 109 definitief.

⁽⁷⁾ COM(2011) 112 definitief.

54. Wel zou het graag zien dat de Europese regeling voor de handel in broeikasgasemissierechten een grotere rol gaat spelen bij de bevordering van technologieën met een kleine CO₂-voetafdruk, tenminste als deze technologieën ook bijdragen tot een verbetering t.a.v. de indicatoren inzake het gebruik van hulpbronnen, en de risico's voor het milieu er niet groter door worden.

55. Het CvdR kan zich dan ook vinden in de plannen van de Commissie om een gedeelte van de huidige rechten uit de markt te nemen, om zo de overgang van de EU naar een koolstofarme economie te versnellen.

56. Het is positief dan in de routekaart wordt verwezen naar vormen van bodembeheer waarmee koolstof beter in de grond wordt vastgehouden. Het CvdR herinnert eraan dat een hoger gehalte aan organisch materiaal in de bodem nog andere voordelen heeft voor het milieu, de landbouw en de bescherming van de (vruchtbaarheid van de) bodem.

57. Daarentegen betreurt het CvdR dat in de protocollen inzake verslaglegging en broeikasgasboekhouding van de VN en Kyoto, een versnipperd beeld wordt gegeven van de rol die de landbouw kan spelen bij het opvangen van de gevolgen van de klimaatverandering, terwijl voor deze sector juist een hoofdrol is weggelegd in een efficiënt en duurzaam gebruik van hulpbronnen.

58. Het is zaak een evenwicht te vinden tussen het gebruik van biobrandstoffen in een koolstofarme economie, de bescherming van de biodiversiteit, waterbeheer en milieubescherming in het algemeen, en de voedselvoorziening wereldwijd.

59. Energie-efficiëntiebeleid moet gepaard gaan met sociale maatregelen om de meest kwetsbare personen en regio's toegang te geven tot doeltreffende energiediensten.

Duurzame consumptie en productie

60. Het CvdR verzoekt de Commissie erop toe te zien dat het EU-actieplan voor duurzame consumptie en productie en een duurzaam industriebeleid efficiënt wordt uitgevoerd, en te kiezen voor een meer algemene benadering.

61. De Commissie zou in het kader van haar productiebeleid moeten uitgaan van een „top runner”-aanpak, waarbij ontradende maatregelen, die ertoe leiden dat de slechtst presterende producten van de markt verdwijnen, hand in hand gaan met stimuleringsmaatregelen die de beste producten belonen en hun marktpenetratie versnellen.

62. Het CvdR is een groot voorstander van eco-innovatie, waarmee nieuwe producten en diensten op de markt worden gebracht die efficiënt omspringen met hulpbronnen; eco-innovatie is aldus een cruciaal element in het streven naar grotere energie-efficiëntie, versterking van het concurrentievermogen en meer werkgelegenheid. In het kader van het toekomstige actieplan voor eco-innovatie zouden nieuwe partnerschappen op het gebied van innovatie moeten worden opgezet waarbij ook de lokale en regionale partnerschappen een stem in het kapittel krijgen.

63. Het CvdR herhaalt zijn bereidheid om groene overheidsopdrachten aan te bevelen bij de lokale en regionale overheden.

64. Het CvdR dringt erop aan dat verplichte doelstellingen inzake groene overheidsopdrachten worden afgebakend voor de nationale regeringen en de Europese instellingen. Ook pleit het ervoor dat in de toekomstige richtlijn inzake overheidsopdrachten wordt verwezen naar groene overheidsopdrachten, teneinde de juridische duidelijkheid ter zake te vergroten en het gebruik ervan te veralgemenen.

65. Voorts vraagt het CvdR om een grondige herziening van de richtlijn inzake ecologisch ontwerp en de desbetreffende uitvoeringsmaatregelen, dit met het oog op de bevordering van een efficiënter gebruik van hulpbronnen. Het toepassingsgebied van de richtlijn zou daartoe moeten worden uitgebreid tot niet-energiegerelateerde producten met een sterke milieu-impact⁽⁸⁾. Ook pleit het ervoor dat methoden worden ontwikkeld om de levenscyclus van goederen en diensten te analyseren. De resultaten daarvan moeten ter beschikking worden gesteld van de lokale en regionale overheden, zodat zij hun keuzes mede daarop kunnen baseren.

66. Het CvdR zou graag zien dat praktijken waarbij de levensduur van producten en diensten opzettelijk kort wordt gehouden, worden tegengegaan, zodat de levensduur van producten wordt verlengd en zij gemakkelijker kunnen worden hersteld of – na afdanking - gerecycled; economische en industriële initiatieven in die zin moeten steun krijgen.

67. M.n. de lokale en regionale overheden moeten vaker gebruikmaken van het *milieubeheer- en milieuauditsysteem* (EMAS), dat een marktgericht systeem is waarmee organisaties hun hulpbronnen efficiënter kunnen beheren. Het CvdR denkt dat het systeem meer succes zou kennen als de daarmee gepaard gaande lasten zouden verdwijnen of worden beperkt, en als de lidstaten werd gevraagd hun eigen doelstellingen inzake het aantal officieel deelnemende organen vast te leggen.

68. Het CvdR verzoekt de Commissie, de lidstaten en de lokale en regionale overheden dringend om intensiever campagne te voeren om de consumenten en het bedrijfsleven bewust te maken van de sociale en milieu-effecten van hun consumptiegedrag. Dat kan bv. via etikettering, de integratie van duurzame consumptie in onderwijs en opleiding, en scherper toezicht op de gegrondheid van beweringen i.v.m. het milieu.

De Europese Unie omvormen tot een „kringlooeconomie”

69. Het CvdR is voorstander van de doelstelling van een afvalvrije samenleving, waar zo veel mogelijk aan afvalpreventie en recycling wordt gedaan, zodat een kringlooeconomie ontstaat.

70. Het is betreurenswaardig dat storten nog steeds de meest gangbare manier is om stedelijk afval kwijt te raken. Het CvdR verzoekt de Commissie daarom extra scherp toe te zien op de tenuitvoerlegging van de bestaande EU-afvalwetgeving; dit is immers de sleutel tot een efficiënter gebruik van hulpbronnen.

⁽⁸⁾ Artikel 21 van Richtlijn 2009/125/EG.

71. Het CvdR verzoekt de Europese instellingen, de lidstaten en de lokale en regionale overheden dringend doeltreffend op te treden tegen het verwerken van afval in installaties die niet aan de normen beantwoorden, zowel binnen als buiten de Unie, stappen te nemen om alle schakels van de Europese afvalverwerkingsindustrie concurrerender te maken, innovatie op het gebied van efficiënt gebruik van hulpbronnen en het ontwerp van recycleerbare producten te stimuleren, economische stimulansen of nieuwe marktgebaseerde instrumenten voor recycling en het gebruik van secundaire grondstoffen te creëren, en ten slotte de ontwikkeling en het gebruik van einde-afvalfasecriteria en kwaliteitscriteria voor gerecycleerd materiaal te verbeteren, daarbij rekening houdend met de lopende werkzaamheden van de Commissie op het gebied van einde-afvalfasecriteria. Ook verzoekt het CvdR extra aandacht te besteden aan producten die met schaarse bedreigde grondstoffen bevatten, m.n. zeldzame aardmetalen.

72. Het CvdR wil de lidstaten en de lokale en regionale overheden aanmoedigen om ambitieuze programma's voor afvalpreventie op te zetten, overeenkomstig artikel 29 van de kaderrichtlijn afval, inclusief duidelijke kwantitatieve streefcijfers voor de maatregelen op het vlak van afvalpreventie⁽⁹⁾.

73. Het CvdR verzoekt de Commissie zich m.n. te richten op de preventie van biologisch afval en de beperking van afval van levensmiddelen, en steun te blijven verlenen aan de Europese week voor afvalpreventie, die in tal van regio's en steden een groot succes is gebleken.

74. Het CvdR beklemtoont de kapitale rol van de lokale en regionale overheden in de ontwikkeling van de markten voor recycling en hergebruik. Het herhaalt in dit verband zijn oproep om in de AEEA-richtlijn ondubbelzinnige doelstellingen inzake het hergebruik van elektronisch afval op te nemen en daarbij te verzekeren dat het beginsel van producentenverantwoordelijkheid zijn volle gewicht in de wetgeving krijgt.

75. De lokale en regionale overheden beschikken over de nodige speelruimte om verder te gaan dan de huidige EU-doelstellingen inzake recycling. Tal van regio's en steden hebben op dit vlak al een voorsprong en laten de Europese minimumdoelstellingen inzake recycling en alternatieve oplossingen voor het storten van afval ver achter zich. Zij streven er nu naar volledig af te stappen van het storten en verbranden van afval en zo veel mogelijk huishoudelijk afval te recyclen. Het CvdR kan dan ook niet anders dan de EU en de lidstaten ertoe aan te sporen de nodige regelingen te treffen om recycling te bevorderen, naar het voorbeeld van de meest vooruitstrevende regio's en steden, en dit m.n. in de regio's die op dit vlak nog het verst achterop hinken.

76. Conform de kaderrichtlijn afval moet de Commissie nagaan welke voordelen gepaard zouden gaan met de invoering van bindende Europese richtlijnen op het vlak van afvalpreventie en de aanscherping van de bestaande bindende doelstelling inzake recycling van vast stedelijk afval. Met deze laatste maatregel zouden maar liefst 500 000 nieuwe banen in Europa worden gecreëerd⁽¹⁰⁾. Het CvdR verzoekt de Commissie dan ook haast te maken met deze evaluatie.

⁽⁹⁾ CdR 47/2006 fin.

⁽¹⁰⁾ CEE Bankwatch 2011, BEE & FoEE 2011.

Efficiënt gebruik van grondstoffen (mineralen, bossen en biomassa)

77. Het CvdR is ingenomen met het feit dat de Commissie in haar mededeling in het kader van het vlaggenschipinitiatief inzake efficiënt gebruik van hulpbronnen „Grondstoffen en grondstoffenmarkten: uitdagingen en oplossingen”⁽¹¹⁾ ook stilstaat bij een efficiënt gebruik van hulpbronnen.

78. De Commissie en de lidstaten moeten zich meer richten op vervanging en een efficiënt gebruik van hulpstoffen in de waardeketen van grondstoffen; het gaat dan zowel om prospectie als winning, verwerking, recycling, eco-ontwerp, industriële ecologie en energie-efficiënte productie.

79. De lidstaten en regio's moeten hun beleid voor een duurzaam en efficiënt gebruik van minerale hulpbronnen voortzetten, een ruimtelijkeordeningsbeleid ontwikkelen dat rekening houdt met minerale hulpbronnen en een duidelijke procedure uitwerken voor mijnbouwvergunningen. Daarbij moeten zij ook in de toekomst kunnen rekenen op de steun van de Commissie.

80. Het CvdR verwelkomt de richtsnoeren van de Commissie inzake niet-energetische mijnbouw en de vereisten in het kader van Natura 2000⁽¹²⁾, en dringt erop aan dat wordt overgestapt op een geïntegreerde benadering.

81. Het CvdR neemt kennis van het verzoek van de Raad aan de Commissie om oplossingen uit te dokteren voor de problemen waarmee de industrie kampt op het gebied van de bevoorrading met grondstoffen uit de bosbouw en met hernieuwbare hulpbronnen.

82. Het CvdR zou graag zien dat een verplichte certificatie-regeling voor de hele Unie wordt ingevoerd en dat het gebruik van biomassa voor energiedoeleinden en hout uit duurzaam beheerde bossen wordt aangemoedigd. Hierbij mag niet worden vergeten dat de lokale en regionale overheden op het gebied van beheer een belangrijke rol kunnen spelen.

83. Het CvdR herhaalt zijn verzoek aan de Commissie om bindende minimale duurzaamheidseisen vast te leggen voor het gebruik van vaste en gasvormige biomassa bij elektriciteitsproductie, verwarming en koeling⁽¹³⁾.

Biodiversiteit, ecosysteemdiensten en bodemgebruik

84. Een efficiënt gebruik van ecosysteemdiensten en de bescherming en het herstel van ecosystemen, zoals vastgelegd door de lidstaten in het kader van de nieuwe biodiversiteitsdoelstelling voor 2020 en nader omschreven in „Een EU-biodiversiteitsstrategie voor 2020”⁽¹⁴⁾, zijn cruciaal voor een efficiënt gebruik van hulpbronnen.

⁽¹¹⁾ COM(2011) 25 definitief.

⁽¹²⁾ EC guidance on undertaking non-energy extractive activities in accordance with Natura 2000 requirements („Richtsnoeren inzake niet-energetische mijnbouw en de Natura 2000-vereisten”), http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/docs/nee_i_n2000_guidance.pdf.

⁽¹³⁾ CdR 312/2010 fin.

⁽¹⁴⁾ COM(2011) 244 definitief.

85. Het CvdR is ingenomen met de EU-biodiversiteitsstrategie voor 2020, waarmee de inspanningen ter vermeerdering van de waarde van biodiversiteit, waaronder de economische waarde van biodiversiteit en ecosysteemdiensten, worden opgevoerd en de overheden die verantwoordelijk zijn voor het beheer van de middelen uit de structuurfondsen ertoe worden aangezet te investeren in natuurlijke rijkdommen als erfgoed voor de volgende generaties, o.m. als bron van economische ontwikkeling. Ook is de strategie erop gericht de GLB-steun aan biodiversiteit op te trekken, het herstel van ecosystemen aan te merken als deeldoelstelling en het opzetten van „groene infrastructuur” te bevorderen.

86. Wel betreft het CvdR dat onvoldoende wordt belicht dat de lokale en regionale overheden de sleutel tot het welslagen van de strategie in handen hebben, hoewel het daar ook in eerdere aanbevelingen al op heeft gewezen.

87. Het CvdR verzoekt de EU en de lidstaten om lokale en regionale proefprojecten voor de instandhouding van de biodiversiteit, m.n. voor de studie van de economische aspecten van ecosystemen en biodiversiteit (TEEB) op te zetten. Deze projecten zijn bedoeld om de lokale en regionale overheden te helpen bij de invoering en toepassing van de instrumenten uit het internationale rapport „TEEB Report for Local and Regional Policy Makers” (Rapport voor de lokale en regionale politieke besluitvormers over de economische aspecten van ecosystemen en biodiversiteit) ⁽¹⁵⁾.

88. Het verval van de natuurlijke en semi-natuurlijke habitats, o.m. grasland, veenland, heidegrond en moerasgebieden, die een onmisbaar wapen zijn in de strijd tegen klimaatverandering, blijft bijzonder zorgwekkend. Het CvdR verzoekt de EU, de lidstaten en de lokale en regionale overheden dan ook met klem om resoluut werk te maken van degelijke programma's voor de instandhouding en het herstel van de ecosystemen.

89. Het CvdR maakt zich zorgen over de verstedelijking en de zich almaar uitbreidende vervoersnetwerken waardoor steeds meer land verloren gaat en de bodemafdekking toeneemt, zodat het water steeds minder goed in de bodem wordt opgenomen, het aantal overstromingen stijgt en het risico op erosie groter wordt. Daarnaast leidt deze ontwikkeling tot versnippering van habitats en dierpopulaties en versterking van het warmte-eiland-effect in steden, waardoor deze nog meer komen bloot te staan aan hittegolven en de klimaatverandering.

90. De lidstaten worden aangespoord om er samen met de lokale en regionale overheden voor te zorgen dat er

geïntegreerde systemen voor bodembeheer en ruimtelijke ordening worden ingevoerd die kunnen bijdragen tot een duurzame vorm van verstedelijking, dat er stimulansen in het leven worden geroepen om aan te zetten tot het hergebruik van braakliggende terreinen, zodat groene zones en plattelandsgebieden gespaard blijven, dat braakliggende terreinen in kaart worden gebracht en ten slotte dat waar nodig de bebouwde oppervlakte wordt teruggedrongen.

91. Het CvdR wijst er nogmaals op dat een gemeenschappelijke thematische strategie inzake bodembescherming, die o.m. gericht moet zijn op de goedkeuring van een kaderrichtlijn bodem, ook in de toekomst deel moet blijven uitmaken van het EU-milieubeleid.

Efficiënt gebruik van hulpbronnen in het kader van het gemeenschappelijk landbouwbeleid, het gemeenschappelijk visserijbeleid en het cohesiebeleid

92. Het CvdR maakt zich ernstig zorgen over het feit dat de commerciële visbestanden het biologisch veilige niveau overstijgen en dringt er daarom nogmaals op aan dat de doelstelling inzake de maximale duurzame opbrengst tegen 2015 centraal komt te staan in het gemeenschappelijk visserijbeleid (GVB) ⁽¹⁶⁾.

93. Het CvdR schaart zich achter de aanpak die de Commissie bepleit in haar mededeling „Bijdrage van het regionaal beleid aan duurzame groei in het kader van de Europa 2020-strategie” ⁽¹⁷⁾.

94. Heel in het bijzonder pleit het CvdR ervoor dat de structuurfondsen meer gaan bijdragen tot de tenuitvoerlegging van het vlaggenschipinitiatief. Het roept de verantwoordelijken voor het beheer van de structuurfondsen dan ook op meer te investeren in een koolstofarme economie, ecosysteemdiensten en biodiversiteit, en eco-innovatie.

95. Ten slotte zou het CvdR graag zien dat de investeringen die gericht zijn op een efficiënt gebruik van hulpbronnen, geoptimaliseerd worden.

96. Het CvdR is ervan overtuigd dat een slimme, duurzame en inclusieve ontwikkeling in de EU en daarbuiten mogelijk is, als het belang ervan door de lokale en regionale overheden erkend wordt als motor voor verandering en voor de sociaal-economische ontwikkeling van openbare en particuliere actoren.

Brussel, 11 oktober 2011

*De voorzitter
van het Comité van de Regio's*
Mercedes BRESSO

⁽¹⁵⁾ <http://www.teebweb.org>.

⁽¹⁶⁾ CdR 218/2009 fin.

⁽¹⁷⁾ COM(2011) 17 definitief.

Herzien advies van het Comité van de Regio's — „Hervorming van de EU-staatssteunregels voor diensten van algemeen economisch belang”

(2012/C 9/09)

HET COMITE VAN DE REGIO'S

- constateert met tevredenheid dat de Commissie, evenals het Comité al eerder deed, het volgende onderscheid maakt: (1) de minimis-compensaties voor dienstverlening die het handelsverkeer tussen de lidstaten niet beïnvloeden, (2) compensaties voor lokale en sociale dienstverlening die zich boven de de minimis-drempel situeren, maar die op grond van hun specifieke organisatiekenmerken en de huidige ontwikkelingsfase van de interne markt het intracommunautaire handelsverkeer niet beïnvloeden, en (3) compensaties voor andere openbare diensten met een Europese of grensoverschrijdende dimensie die worden bestreken door sectorale richtlijnen of verordeningen;
- dringt er nogmaals op aan dat die drempel wordt opgetrokken tot 800 000 euro per jaar;
- verzoekt de Commissie om ervan af te zien, de omvang van de onder de lokale autoriteit ressorterende bevolking op te nemen in de toepassingsvoorwaarden van de nieuwe De minimis-verordening;
- wijst invoering van controle op de economische efficiëntie van compensaties voor DAEB van de hand. Voor wetgeving ter zake biedt noch artikel 106 VWEU, noch een besluit of een richtlijn van de Commissie op basis van artikel 106, lid 3, een toereikende rechtsgrondslag. Het mandaat van de Commissie als Europese mededingingsautoriteit heeft zonder meer niets te maken met de voorwaarden voor doelmatige toewijzing van middelen door de (sub)nationale autoriteiten.

Algemeen rapporteur	De heer Karl-Heinz LAMBERTZ (BE/PSE), Minister-president van de Duitstalige gemeenschap in België
Referentieteksten	<ul style="list-style-type: none"> — Ontwerpmededeling van de Commissie betreffende de toepassing van de EU-staatssteunregels op compensatie ten behoeve van het verrichten van diensten van algemeen economisch belang (DAEB) — Voorstel voor een verordening betreffende de toepassing van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie op de-minimissteun verleend aan ondernemingen die DAEB verrichten — Ontwerpmededeling voor een EU-kader voor staatssteun als compensatie voor openbare diensten (2011) — Voorstel voor een besluit van de Commissie betreffende de toepassing van artikel 106, lid 2, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie op staatssteun in de vorm van compensatie voor de openbare dienst, toegekend aan bepaalde met het beheer van DAEB belaste ondernemingen — Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het comité van de Regio's – „Hervorming van de EU-staatssteunregels voor diensten van algemeen economisch belang” <p style="text-align: center;">COM(2011) 146 definitief</p> <p>Herzien advies van het Comité van de Regio's in verband met document CdR 150/2011 fin, (overeenkomstig artikel 52 rvo – ECOS-V-016)</p>

I. BELEIDSAANBEVELINGEN

HET COMITÉ VAN DE REGIO'S,

1. is ingenomen met het door de Commissie voorgestelde wetgevingspakket betreffende staatssteun in de vorm van compensatie voor het verlenen van openbare diensten.

2. Deze hervorming vormt voor de territoriale lichamen een belangrijk politiek initiatief, want zij is gericht op nieuwe, duidelijke en evenredige regels voor de overeenstemming tussen de financieringsmodaliteiten betreffende de openbare diensten en de interne markt. Daarmee moet worden gezorgd voor de rechtszekerheid en de juridische voorspelbaarheid die nodig zijn voor de ontwikkeling van de openbare diensten in de Unie. Het Comité betreurt echter dat de Commissie het doel dat zij zichzelf heeft opgelegd, nl. meer duidelijkheid scheppen omtrent de toepasselijkheid, de toepassing en maximale vermindering van de bureaucratische rompslomp, met name voor de betrokkenen, niet haalt.

3. Het Comité is van mening dat in de hoofdlijnen van de voorgestelde controleregelingen voor staatssteun meer rekening moet worden gehouden wordt gehouden met de lokale, grensoverschrijdende of Europese dimensie van de openbare diensten, de diversiteit van hun organisatiemodaliteiten en het risico dat de handel tussen de lidstaten nadelig wordt beïnvloed. Dit komt in het voorstel echter slechts gedeeltelijk tot uiting.

4. Verder stemt het tot tevredenheid dat de Commissie, evenals het Comité deed ⁽¹⁾, het volgende onderscheid maakt: (1) de minimis- compensaties voor dienstverlening die het handelsverkeer tussen de lidstaten niet beïnvloeden en bijgevolg buiten de reikwijdte van de EU-steunvoorschriften blijven, (2) compensaties voor lokale dienstverlening die zich boven de de minimisdrempel situeren maar die op grond van hun specifieke organisatiekenmerken en de huidige ontwikkelingsfase van de interne markt het intracommunautaire handelsverkeer niet beïnvloeden op een manier die afbreuk aan de belangen van de Unie zou doen, en (3) compensaties voor andere openbare diensten met een Europese of grensoverschrijdende dimensie die worden bestreken door sectorale richtlijnen of verordeningen of waarbij de betrokken bedrijven niet uitsluitend nationaal zijn gestructureerd.

Ontwerpmededeling betreffende de toepassing van de EU-staatssteunregels op compensatie ten behoeve van het verrichten van diensten van algemeen economisch belang

5. In het ontwerp worden verschillende op de DAEB van toepassing zijnde begrippen en concepten van het Gemeenschapsrecht verduidelijkt en geactualiseerd, en wel met name in het licht van de ontwikkelingen in de rechtspraak van het HvJ. Dat is een goede zaak. Het Comité betreurt echter dat de Commissie verzuimd heeft om, naast de richtsnoeren van het Hof van Justitie, duidelijke criteria te formuleren voor het definiëren van een economische activiteit en het vaststellen van het lokale belang en de relevantie voor de interne markt. Dit laat haar in geval van controle veel ruimte voor interpretatie, waardoor de rechtsonzekerheid blijft voortbestaan.

⁽¹⁾ Advies CdR 150/2011, punt 44

6. Het vestigt in dit verband de aandacht op artikel 14 VWEU, dat bij de algemeen toepasselijke bepalingen van het Verdrag hoort en een nieuwe rechtsgrondslag biedt aan EP en Raad om bij verordeningen de beginselen en voorwaarden vast te stellen die de DAEB in staat stellen om hun specifieke taak te vervullen. Het CvDR verzoekt de Commissie derhalve om de verduidelijking van sleutelbegrippen die niet in het Verdrag zijn gedefinieerd, officieel vast te leggen via een ontwerpverordening van de Raad en het Europees Parlement, en zulks op basis van artikel 14 VWEU.

7. De ontwerpmededeling ontslaat de Commissie dus niet van haar verplichting om kwalitatief hoogwaardige regelingen voor de DAEB te presenteren.

Voorstel voor een verordening betreffende de toepassing van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie op de-minimissteun verleend aan ondernemingen die DAEB verrichten

8. De Commissie is terecht van plan om de bovengrens van de De minimis-verordening⁽²⁾, beneden dewelke een steunmaatregel niet aan staatssteuncontrole is onderworpen, op te trekken om alle nabijheidsdiensten aan de reikwijdte van de controle te onttrekken. Daarbij gaat het met name om plaatselijke sociale ontwikkeling, maatschappelijke integratie, bestrijding van uitsluiting, ouderenhulp, plaatselijke bedrijvigheid en bevordering van culturele, sportieve of socialeducatieve activiteiten, die vooral worden verleend door lokale verenigingen en plaatselijke micro-ondernemingen. Uitgangspunt daarbij is dat er geen risico bestaat dat de handel tussen de lidstaten negatief door dit soort diensten wordt beïnvloed.

9. Helaas wil zij dit vrijstellingsplafond van 200 000 euro (voor drie jaar) slechts verhogen tot 150 000 euro (per jaar). Daarbij zijn slechts plaatselijke structuren met minder dan vier werknemers gebaat. Daarom dringt het Comité er nogmaals op aan dat die limiet wordt opgetrokken tot 800 000 euro per jaar. Dan zou het plafond gelden voor alle plaatselijke structuren met minder dan 20 werknemers en die voor hun inkomsten uitsluitend zijn aangewezen op door de overheid verleende compensaties voor nabijheidsdiensten die gratis binnen een beperkt gebied worden verricht.

10. Verder wordt de Commissie verzocht om ervan af te zien, de omvang van de onder de lokale autoriteit ressorterende bevolking op te nemen in de toepassingsvoorwaarden van de nieuwe De minimis-verordening. Die omvang is namelijk op geen enkele wijze relevant om de impact van de economische activiteiten van een gegeven entiteit op de handel tussen de lidstaten te meten. Overigens moet men zich sowieso niet baseren op een redenering die wel eens zou kunnen uitmonden in

discriminatie van entiteiten (bijv. gemeenten, regio's, staten, enz.). Hanteert men de bevolking als enig criterium, dan wordt er namelijk evenmin rekening gehouden met het feit dat nabijheidsdiensten overeenkomstig de Verdragsbeginselen betreffende de vrijheid van organisatie en verrichting van openbare diensten gezamenlijk kunnen worden gefinancierd door meerdere overheden, die qua omvang verschillen. Ten slotte is het uit den boze dat gezamenlijke gemeentelijke dienstverlening wordt „bestraft”. Daarom moet het lokale, d.w.z. beperkte karakter worden bepaald aan de hand van een serie aanwijzingen zoals met name de geografische situatie van een gemeenschap en de potentiële gebruikers van een openbare dienst. Hierbij moet overeenkomstig artikel 174 VWEU rekening worden gehouden met regio's die kampen met ernstige en permanente natuurlijke of demografische belemmeringen. Op grond daarvan moet de steun worden gedifferentieerd. Ook moet het omzetplafond van 5 miljoen euro worden verhoogd.

11. Het Comité is ermee ingenomen dat de Commissie veel belang hecht aan transparantie en aangeeft dat de verordening geen betrekking heeft op alle niet-transparante steun die niet precies kan worden berekend.

Voorstel voor een besluit betreffende de toepassing van artikel 106, lid 2, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie op staatssteun in de vorm van compensatie voor de openbare dienst, toegekend aan bepaalde met het beheer van DAEB belaste ondernemingen

12. Gegeven het in het Verdrag verankerde evenredigheidsbeginsel steunt het Comité de opstelling van de Commissie om oog te hebben voor het uitsluitend lokale karakter van sommige diensten. Hetzelfde geldt voor het voorstel om het verenigbaarheidsbesluit a priori uit te breiden tot meer sociale diensten dan ziekenhuis- en socialehuisvestingdiensten alleen.

13. De introductie van het nieuwe begrip „essentiële sociale behoeften” is volgens het CvDR een bron van veel verwarring voor de territoriale overheden en hun partners omdat het toegevoegd wordt aan de reeds bestaande begrippen „sociale diensten van algemeen belang” en de sociale diensten die uitgesloten zijn op grond van artikel 2, lid 2, sub j) van de Dienstenrichtlijn. De Commissie wordt dus verzocht de voorkeur te geven aan „sociale diensten” in de zin van artikel 2, lid 2, sub j) van de Dienstenrichtlijn, dat het, overeenkomstig het subsidiariteitsbeginsel aan de lidstaten en de territoriale overheden overlaat om de reikwijdte ervan te omschrijven en om te vermelden dat de lijst met voorbeelden van diensten die zij in het ontwerpbesluit noemt, betreffende de toepassing van artikel 106, lid 2, VWEU niet beperkend, noch volledig is.

14. Wel wordt de Commissie verzocht om, de vrijstellingslimiet voor het jaarlijkse compensatiebedrag (voorwaarde voor toepassing van het besluit) niet te halveren maar deze op 30 miljoen euro te handhaven.

⁽²⁾ Verordening van de Commissie (EG) Nr. 1998/2006 van 15 december 2006 betreffende de toepassing van de artikelen 87 en 88 van het Verdrag op de De-Minimissteun

15. Ook wordt zij verzocht om de vrijstelling van de aanmeldingsplicht niet aan een maximale duur van de dienstverleningsverplichting te binden; zulks in het licht van de beginselen betreffende vrij beheer en vrije organisatie van de openbare diensten door de autoriteiten van de lidstaten.

16. Verder wordt zij verzocht om de vrijstelling voor sociale diensten niet te koppelen aan de exclusiviteit voor de verlener wanneer de richtlijn betreffende de transparantie van de betrekkingen tussen de bedrijven en de autoriteiten (referenties) wordt toegepast en de ondernemingen een analytische boekhouding voeren.

17. Wanneer de territoriale lichamen een aanbesteding organiseren om met het oog op de kwalificatie als compensatie voor openbare dienstverlening aan het vierde criterium van het arrest Altmark te voldoen, dan moeten die lichamen kwaliteitscriteria kunnen opstellen om de economisch meest volledige offerte aan te kunnen wijzen in plaats van de laagste prijs als criterium te nemen.

18. De voorgestelde nieuwe definitie voor „redelijke winst” op basis van het rendement op kapitaal en winstgevendheidsfactoren is zó ingewikkeld dat zij door tal van subnationale overheden niet toe te passen zal zijn.

19. Gegeven de ruime discretionaire bevoegdheid waarover de territoriale lichamen beschikken ten aanzien van de financiering van de openbare diensten, wordt de Commissie verzocht om in haar eindvoorstellen voor de herziening alle mogelijke vormen van compensatie op te nemen. Daartoe behoren ook compensaties in de vorm van steun voor langetermijninvesteringen die nodig zijn om de lokale infrastructuur voor de openbare dienstverlening te financieren. Tevens wordt zij verzocht om haar verenigbaarheidstoets niet te beperken tot jaarlijkse exploitatiesubsidies, en ter zake van genoemde investeringen, met name in onroerende infrastructuur en grond, de specifieke criteria voor de overcompensatietoets nauwkeurig aan te geven.

20. Het Comité herinnert de Commissie eraan dat ook gekeken moet worden naar andere objectieve criteria aan de hand waarvan op voorhand kan worden vermeden dat de handel tussen de lidstaten wordt aangetast, de mededinging wordt scheefgetrokken of kruissubsidies worden verstrekt. Daarbij valt te denken aan de beperkte territoriale actiemogelijkheden van een vergunninghouder of de beperkte doelstelling van sommige (publieke of particuliere) exploitanten (beperkingen die specifiek voortvloeien uit het feit dat het gaat om een dienst die slechts binnen een bepaald gebied wordt verleend en die op generlei wijze commercieel wordt geëxploiteerd), het ontbreken van winsttoogmerk in sociale ondernemingen die hun eventuele winsten herinvesteren in de openbare dienstverlening waarmee zij zijn belast en dat geld ten last van latere compensaties brengen.

21. Het Comité stelt voor dat het in het definitieve besluit van de Commissie, overeenkomstig de Verdragsrechtelijke

beginselen subsidiariteit en evenredigheid, aan de compensatieverlener wordt overgelaten om alle nodige maatregelen te nemen om iedere vorm van overcompensatie te voorkomen, op te sporen en te corrigeren. Alle lagere overheden hebben namelijk direct baat bij preventie van overcompensatie. Daar staat tegenover dat de beroepsprocedures voor overcompensatie vereenvoudigd moeten worden voor bedrijven die daadwerkelijk en direct worden bestraft.

22. Het Comité stelt de Commissie voor om bij deze bepalingen rekening te houden met hetgeen volgt.

— In de eerste plaats moet er een „openbare-dienstverleningsovereenkomst”⁽³⁾ bestaan, d.w.z. een officieel document waarin (1) wordt verklaard dat de door de operator verleende dienst het algemeen belang dient en zich binnen het toepassingsgebied van de artikelen 14 en 106, lid 2, VWEU en artikel 2 van Protocol 26 situeert, (2) de aard van de specifieke verplichtingen die met de dienstverlening gepaard gaan en het gebied in kwestie worden aangegeven en (3) de parameters voor de berekening van de compensatie worden vastgesteld;

— in de tweede plaats zou die overeenkomst moeten worden gepubliceerd in een register dat specifiek daarvoor in het Publicatieblad zou moeten worden gecreëerd.

Ontwerpmededeling voor een EU-kader voor staatssteun als compensatie voor openbare diensten (2011)

23. Het Comité wijst invoering van controle op de economische efficiëntie van compensaties voor DAEB andermaal van de hand. Voor wetgeving ter zake biedt noch artikel 106 VWEU, noch een besluit of een richtlijn van de Commissie op basis van artikel 106, lid 3, een toereikende rechtsgrondslag. Het mandaat van de Commissie als Europese mededingingsautoriteit heeft zonder meer niets te maken met de voorwaarden voor doelmatige toewijzing van middelen door de (sub)nationale autoriteiten. Krachtens dat exclusieve mandaat, uitgeoefend onder controle van het Hof van Justitie, ziet de Commissie uitsluitend toe op de rechtmatigheid van compensaties voor openbare diensten die niet aan de door het Hof in het arrest Altmarkt geformuleerde eisen voldoen en daarom onder de verbods- en controleregels voor staatssteun vallen.

24. Het Comité is er geen voorstander van dat de lidstaten aan de hand van marktonderzoek moeten aantonen dat er behoefte is aan openbare dienstverlening en ziet dit als een inbreuk op het alleenrecht van de lidstaten om zelf te bepalen hoe en wanneer zij diensten van algemeen belang aanbieden.

II. WIJZIGINGSVOORSTELLEN

Voorstel voor een verordening betreffende de toepassing van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie op de-minimissteun verleend aan ondernemingen die DAEB verrichten

⁽³⁾ In de zin van genoemde Verordening 1370/2007

Wijzigingsvoorstel 1

Inleidende overweging 4

Voorstel van de Commissie	Wijzigingsvoorstel van het CvdR
(4) In het licht van de ervaring van de Commissie dient compensatie voor het verrichten van diensten van algemeen economisch belang geacht te worden het handelsverkeer tussen lidstaten niet ongunstig te beïnvloeden en/of de mededinging niet te verstoren of dreigen te verstoren, mits deze compensatie wordt verleend door een lokale overheid die een bevolking van minder dan 10 000 inwoners vertegenwoordigt, mits deze ten goede komt aan een onderneming met een jaarmzet van minder dan 5 miljoen EUR in de twee voorafgaande boekjaren en mits het totale bedrag dat de begunstigde onderneming aan compensatie voor diensten van algemeen economisch belang ontvangt, niet meer dan 150 000 EUR per belastingjaar bedraagt.	(4) In het licht van de ervaring van de Commissie dient compensatie voor het verrichten van diensten van algemeen economisch belang geacht te worden het handelsverkeer tussen lidstaten niet ongunstig te beïnvloeden en/of de mededinging niet te verstoren of dreigen te verstoren, mits deze compensatie wordt verleend door een publieke lokale autoriteit overheid die een bevolking van minder dan 10 000 inwoners vertegenwoordigt, mits deze ten goede komt aan een onderneming met een jaarmzet van minder dan 5 miljoen EUR in de twee voorafgaande boekjaren en mits het totale bedrag dat de begunstigde onderneming aan compensatie voor diensten van algemeen economisch belang ontvangt, niet meer dan 800 000+50 000 EUR per belastingjaar bedraagt.

Motivering

Zie de punten 9 en 10 van het advies.

Wijzigingsvoorstel 2

Inleidende overweging 16

Voorstel van de Commissie	Wijzigingsvoorstel van het CvdR
(16) De Commissie heeft tot taak erop toe te zien dat de staatssteunregels worden nageleefd en inzonderheid dat, wanneer op grond van de de-minimisregels steun wordt verleend, de desbetreffende voorwaarden in acht worden genomen. De lidstaten dienen, in overeenstemming met het in artikel 4, lid 3, VWEU neergelegde samenwerkingsbeginsel, de vervulling van deze taak te vergemakkelijken door de nodige maatregelen te treffen om te waarborgen dat het totale bedrag dat eenzelfde onderneming aan de-minimissteun ten behoeve van het verrichten van diensten van algemeen economisch belang wordt verleend, het jaarplafond van 150 000 EUR niet overschrijdt. (...)	(16) De Commissie heeft tot taak erop toe te zien dat de staatssteunregels worden nageleefd en inzonderheid dat, wanneer op grond van de de-minimisregels steun wordt verleend, de desbetreffende voorwaarden in acht worden genomen. De lidstaten dienen, in overeenstemming met het in artikel 4, lid 3, VWEU neergelegde samenwerkingsbeginsel, de vervulling van deze taak te vergemakkelijken door de nodige maatregelen te treffen om te waarborgen dat het totale bedrag dat eenzelfde onderneming aan de-minimissteun ten behoeve van het verrichten van diensten van algemeen economisch belang wordt verleend, het jaarplafond van 800 000 EUR niet overschrijdt. (...)

Motivering

Zie punt 9 van het advies.

Wijzigingsvoorstel 3

Artikel 1, lid 2 – Toepassingsgebied

Voorstel van de Commissie	Wijzigingsvoorstel van het CvdR
2. Deze verordening is uitsluitend van toepassing op steun die wordt verleend door lokale overheden die een bevolking van minder dan 10 000 inwoners vertegenwoordigen.	2. Deze verordening is uitsluitend van toepassing op steun van uitsluitend lokaal belang die wordt verleend door overheden in een geografisch beperkt gebied.

Motivering

Zie punt 10 van het advies.

Wijzigingsvoorstel 4

Artikel 2, lid 2

Voorstel van de Commissie	Wijzigingsvoorstel van het CvdR
2. Steun kan het voordeel van deze verordening alleen genieten indien i) het totale bedrag dat een onderneming die diensten van algemeen economisch belang verricht, niet meer dan 150 000 EUR per belastingjaar bedraagt, en ii) deze onderneming, alle werkzaamheden bijeengenomen, een gemiddelde jaaromzet vóór belasting van minder dan 5 miljoen EUR behaalt in de twee boekjaren die voorafgaan aan het boekjaar waarin de steun is verleend.	2. Steun kan het voordeel van deze verordening alleen genieten indien i) het totale bedrag dat een onderneming die diensten van algemeen economisch belang verricht, niet meer dan 800 000 EUR per belastingjaar bedraagt, en ii) deze onderneming, alle werkzaamheden bijeengenomen, een gemiddelde jaaromzet vóór belasting van minder dan 5 miljoen EUR behaalt in de twee boekjaren die voorafgaan aan het boekjaar waarin de steun is verleend.

Motivering

Zie punt 9 van het advies.

Voorstel voor een besluit van de Commissie betreffende de toepassing van artikel 106, lid 2, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie op staatssteun in de vorm van compensatie voor de openbare dienst, toegekend aan bepaalde met het beheer van DAEB belaste ondernemingen

Wijzigingsvoorstel 5

Inleidende overweging 9

Voorstel van de Commissie	Wijzigingsvoorstel van het CvdR
Mits aan een aantal voorwaarden is voldaan, beïnvloeden geringe compensatiebedragen die worden toegekend aan met het beheer van diensten van algemeen economisch belang belaste ondernemingen, de ontwikkeling van het handelsverkeer en de mededinging niet in een mate die strijdig is met het belang van de Unie. Steunmaatregelen dienen dus niet afzonderlijk te worden aangemeld indien het compensatiebedrag minder dan 15 miljoen EUR per jaar bedraagt, mits de voorwaarden van het onderhavige besluit in acht worden genomen.	Mits aan een aantal voorwaarden is voldaan, beïnvloeden geringe compensatiebedragen die worden toegekend aan met het beheer van diensten van algemeen economisch belang belaste ondernemingen, de ontwikkeling van het handelsverkeer en de mededinging niet in een mate die strijdig is met het belang van de Unie. Steunmaatregelen dienen dus niet afzonderlijk te worden aangemeld indien het compensatiebedrag minder dan 30 miljoen EUR per jaar bedraagt, mits de voorwaarden van het onderhavige besluit in acht worden genomen.

Motivering

Zie punt 12 van het advies.

Wijzigingsvoorstel 6

Inleidende overweging 17

Voorstel van de Commissie	Wijzigingsvoorstel van het CvdR
Onder „redelijke winst” wordt begrepen het rendement op kapitaal (ROC) 7, rekening houdende met de omvang van het risico of het ontbreken ervan. Winst die niet meer bedraagt dan de relevante swaprente ⁸ , met een opslag van 100 basispunten, dient niet als onredelijk te worden beschouwd. In dit verband wordt de relevante swaprente als een passend rendementspercentage voor een risicovrije investering beschouwd. De opslag van 100 basispunten dient onder meer om het liquiditeitsrisico te compenseren dat verband houdt met het feit dat een beheerder van een dienst van algemeen economisch belang die kapitaal investeert in een contract voor een dienst van algemeen economisch belang, dit kapitaal vastlegt voor de duur van het toewijzingsbesluit en niet in staat zal zijn om zijn belang zo snel en zo goedkoop van de hand te doen als het geval is bij wijdverbreide activa waaraan geen liquiditeitsrisico is verbonden.	Onder „redelijke winst” wordt begrepen het rendement op kapitaal (ROC) 7, rekening houdende met de omvang van het risico of het ontbreken ervan. Winst die niet meer bedraagt dan de relevante swaprente⁸, met een opslag van 100 basispunten, dient niet als onredelijk te worden beschouwd. In dit verband wordt de relevante swaprente als een passend rendementspercentage voor een risicovrije investering beschouwd. De opslag van 100 basispunten dient onder meer om het liquiditeitsrisico te compenseren dat verband houdt met het feit dat een beheerder van een dienst van algemeen economisch belang die kapitaal investeert in een contract voor een dienst van algemeen economisch belang, dit kapitaal vastlegt voor de duur van het toewijzingsbesluit en niet in staat zal zijn om zijn belang zo snel en zo goedkoop van de hand te doen als het geval is bij wijdverbreide activa waaraan geen liquiditeitsrisico is verbonden.

Motivering

Zie wijzigingsvoorstel voor de nieuwe paragraaf 15 - Referentie: punt 17 van het ontwerpbesluit van de Commissie.

Wijzigingsvoorstel 7

Artikel 1, lid 1, onder a)

Voorstel van de Commissie	Wijzigingsvoorstel van het CvdR
a) compensatie ten behoeve van het verrichten van diensten van algemeen economisch belang ten bedrage van minder dan 15 miljoen EUR per jaar. Indien het compensatiebedrag tijdens de duur van de toewijzing varieert, mag deze drempel worden berekend op basis van het gemiddelde van de verschillende jaarbedragen aan compensatie;	a) compensatie ten behoeve van het verrichten van diensten van algemeen economisch belang ten bedrage van minder dan 30 miljoen EUR per jaar. Indien het compensatiebedrag tijdens de duur van de toewijzing varieert, mag deze drempel worden berekend op basis van het gemiddelde van de verschillende jaarbedragen aan compensatie;

Motivering

Zie punt 12 van het advies.

Wijzigingsvoorstel 8

Artikel 1, lid 1, onder c)

Voorstel van de Commissie	Wijzigingsvoorstel van het CvdR
compensatie voor het verrichten van diensten van algemeen economisch belang waarmee wordt voldaan aan essentiële sociale behoeften wat betreft zorg, kinderopvang, toegang tot de arbeidsmarkt, sociale huisvesting en de zorg voor en sociale inclusie van kwetsbare groepen. Dit punt is alleen van toepassing wanneer de compensatie wordt verleend aan ondernemingen waarvan de activiteiten beperkt zijn tot één of meer van de in dit punt of in punt b) bedoelde diensten. Het verrichten van rechtstreeks met de hoofdactiviteiten verband houdende ondersteunende diensten laat de toepassing van dit punt onverlet;	compensatie voor het verrichten van sociale diensten waarmee wordt voldaan aan essentiële sociale behoeften in de zin van artikel 2, lid 2, sub j) van de dienstenrichtlijn, zoals met name gezondheidsdiensten, kinderopvang, ouderenhulp, toegang tot de arbeidsmarkt, sociale huisvesting en de zorg voor en sociale inclusie van kwetsbare groepen. Dit punt is uitsluitend van toepassing als de compensatie wordt toegekend aan ondernemingen waarvan de activiteiten zich beperken tot één of meer van de aldaar of in lid b) genoemde diensten. Het verrichten van activiteiten die rechtstreeks verband houden met de hoofdactiviteiten laat de toepassing van het onderhavige punt echter onverlet;

Motivering

Zie wijzigingsvoorstel voor nieuwe paragraaf 11. Referentie: ontwerpbesluit van de Commissie.

Wijzigingsvoorstel 9

Artikel 1, lid 2

Voorstel van de Commissie	Wijzigingsvoorstel van het CvdR
2. Dit besluit is alleen van toepassing indien de periode waarvoor de dienst van algemeen economisch belang is toegewezen, beperkt blijft tot maximaal 10 jaar. Toewijzingsbesluiten die over langere perioden lopen, vallen alleen onder de toepassing van dit besluit indien van de dienstverrichter een aanzienlijke investering wordt gevegd die moet worden afgeschreven over de volledige duur van de toewijzing, in overeenstemming met algemeen aanvaarde boekhoudkundige beginselen. Indien tijdens de duur van de toewijzing niet langer aan de voorwaarden voor de toepassing van dit besluit wordt voldaan, wordt de maatregel overeenkomstig artikel 108, lid 3, VWEU aangemeld.	

Motivering

Zie punt 13 van het advies.

Wijzigingsvoorstel 10

Artikel 4, lid 6

Voorstel van de Commissie	Wijzigingsvoorstel van het CvDR
Voor de toepassing van dit besluit wordt een rendement op kapitaal dat niet hoger ligt dan de relevante swaprente, met een opslag van 100 basispunten hoe dan ook als redelijk beschouwd. De relevante swaprente is de swaprente waarvan de looptijd en de valuta overeenstemmen met de looptijd en de valuta uit het toewijzingsbesluit. Wanneer aan het verrichten van de dienst van algemeen economisch belang geen substantieel zakelijk of contractueel risico is verbonden, bijvoorbeeld omdat de nettokosten achteraf in wezen volledig worden gecompenseerd, mag de redelijke winst niet meer bedragen dan het relevante swappercen-tage, met een opslag van 100 basispunten.	Voor de toepassing van dit besluit wordt een rendement op kapitaal dat niet hoger ligt dan de relevante swaprente, met een opslag van 100 basispunten hoe dan ook als redelijk beschouwd. De relevante swaprente is de swaprente waarvan de looptijd en de valuta overeenstemmen met de looptijd en de valuta uit het toewijzingsbesluit. Wanneer aan het verrichten van de dienst van algemeen economisch belang geen substantieel zakelijk of contractueel risico is verbonden, bijvoorbeeld omdat de nettokosten achteraf in wezen volledig worden gecompenseerd, mag de redelijke winst niet meer bedragen dan het relevante swappercen-tage, met een opslag van 100 basispunten.

Motivering

Zie wijzigingsvoorstel voor nieuwe paragraaf 15 - Referentie: ontwerpbesluit van de Commissie

Wijzigingsvoorstel 11

Artikel 4, lid 7

Voorstel van de Commissie	Wijzigingsvoorstel van het CvDR
Ingeval het gebruik van het rendement op kapitaal (ROC) niet doenbaar is, kunnen de lidstaten, voor het bepalen van wat als redelijke winst geldt, ook gebruikmaken van andere winstgevendheidsindicatoren, zoals boekhoudkundige winstmaatstaven (zoals het gemiddelde rendement op eigen vermogen (ROE), de Return on Capital Employed (ROCE), de Return on Assets (ROA) of de Return on Sales (ROS)). Ongeacht de gekozen indicator, legt de lidstaat de Commissie, op haar verzoek, het nodige bewijsmateriaal over dat de winst niet hoger ligt dan zou worden verlangd door een gemiddelde onderneming die onderzoekt of zij de dienst van algemeen economisch belang moet verrichten, door bijvoorbeeld ter vergelijking het rendement te geven dat wordt behaald met vergelijkbare soorten contracten die onder concurrerende voorwaarden zijn toegewezen.	Ingeval het gebruik van het rendement op kapitaal (ROC) niet doenbaar is, kunnen de lidstaten, voor het bepalen van wat als redelijke winst geldt, ook gebruikmaken van andere winstgevendheidsindicatoren, zoals boekhoudkundige winstmaatstaven (zoals het gemiddelde rendement op eigen vermogen (ROE), de Return on Capital Employed (ROCE), de Return on Assets (ROA) of de Return on Sales (ROS)). Ongeacht de gekozen indicator, legt de lidstaat de Commissie, op haar verzoek, het nodige bewijsmateriaal over dat de winst niet hoger ligt dan zou worden verlangd door een gemiddelde onderneming die onderzoekt of zij de dienst van algemeen economisch belang moet verrichten, door bijvoorbeeld ter vergelijking het rendement te geven dat wordt behaald met vergelijkbare soorten contracten die onder concurrerende voorwaarden zijn toegewezen.

Motivering

Zie wijzigingsvoorstel voor nieuwe paragraaf 15 - Referentie: ontwerpbesluit van de Commissie

Brussel, 11 oktober 2011

De voorzitter
van het Comité van de Regio's
Mercedes BRESSO

Advies van het Comité van de Regio's — De bijdrage van lokale en regionale overheden aan de verwezenlijking van de doelstellingen van de Europa 2020-strategie

(2012/C 9/10)

HET COMITÉ VAN DE REGIO'S

- staat nog altijd pal achter zijn voorstel voor een „Territoriaal Pact van Regionale en Lokale Overheden met betrekking tot de Europa 2020-Strategie”, waarvan het de bedoeling is dat meerdere bestuurslagen tegelijk verantwoordelijk worden gemaakt voor de strategie via een effectief partnerschap tussen de relevante organen van de Europese Unie en nationale, regionale en lokale overheden. Dit voorstel heeft de steun van het Europees Parlement, de Europese Commissie en de Europese Raad. De Territoriale Pacten dienen zich te concentreren op een beperkt aantal specifieke prioriteiten die van bijzondere betekenis zijn voor de betrokken regio;
- wijst op de diepe kloof tussen de meest actuele onderzoeksresultaten en de dagelijkse realiteit. Op regionaal niveau zullen doortastende maatregelen moeten worden genomen om onderzoeksresultaten om te zetten in innovaties die zijn afgestemd op de plaatselijke omstandigheden en overal in Europa kunnen worden toegepast;
- acht het belangrijk dat er regionale innovatiecapaciteit wordt opgebouwd op basis van intelligente specialisatie en complementariteiten in naburige regio's;
- pleit ervoor dat pionierswerk verrichtende regio's Europese consortia met verschillende capaciteiten vormen om grensverleggende innovaties tot stand te brengen die in heel Europa gebruikt kunnen worden. Via haar verschillende actoren kan elke regio een pionier worden die uitgaat van haar eigen behoeften en sterke punten;
- moedigt de regio's aan om zich te richten op open innovatie, waarbij het individu centraal staat in publiek-private partnerschappen met een cruciale rol voor universiteiten en andere kennisinstellingen, om m.a.w. het Triple Helix-concept te moderniseren.

Rapporteur	Markku MARKKULA (FI/EVP), lid van de gemeenteraad van Espoo, lid van de regio van Helsinki-Uusimaa
Referentiedocument	/

I. BELEIDSAANBEVELINGEN

HET COMITÉ VAN DE REGIO'S

De noodzaak van radicale veranderingen op lokaal en regionaal niveau

1. wijst erop dat de Europa 2020-strategie zowel een overkoepelend plan voor structurele hervormingen is als een manier om de crisis de baas te worden. Bovendien heeft de strategie een breed scala aan doelstellingen en onderscheidt zij zich door een meer geïntegreerde economische governance⁽¹⁾. Lokale en regionale overheden hebben wat dit betreft de mogelijkheden en politieke ambitie om economische, sociale en milieukwesties vanuit een territoriaal perspectief te benaderen.

2. Uit het mislukken van de Lissabonstrategie blijkt dat goede plannen en zelfs juiste analyses niet genoeg zijn om efficiënte resultaten te behalen. Er zijn grote concrete stappen nodig, waarbij alle – lokale, regionale en centrale – bestuurslagen in de lidstaten meer verantwoordelijkheid krijgen en alle andere partijen worden ingeschakeld. Regio's moeten worden aangemoedigd regionale innovatieplatforms op te richten die fungeren als door de vraag gestuurde dienstencentra en zich toeleggen op het gebruik van internationale kennis met het oog op de uitvoering van de Europa 2020-strategie, slimme specialisatie en Europese samenwerking, rekening houdend met de belangen van de regio's. Hiertoe moeten we werken met het nieuwe dynamische concept van regionale innovatie-ecosystemen, waarbij bedrijven, steden en universiteiten en andere publieke en particuliere partijen (Triple Helix) op nieuwe creatieve manieren leren samenwerken om hun innovatieve potentieel volledig te benutten.

3. Aangezien regio's inmiddels een belangrijke inbreng hebben op tal van beleidsterreinen, waaronder sociale aangelegenheden, economie, industrie, innovatie, onderwijs en milieu, is er voor hen een cruciale rol weggelegd bij de op samenwerking gebaseerde uitvoering van de Europa 2020-strategie. Dit vereist een grootschalige, complexe, open en multidisciplinaire aanpak waarbij de vele elkaar aanvullende sterke punten van steden en regio's worden gebundeld.

4. De Commissie wijst er terecht op dat de nationale hervormingsprogramma's (NHP's) en de stabiliteits- en convergentieprogramma's (SCP's) volledig moeten worden geïntegreerd in nationale begrotingsprocedures en dat lokale en regionale overheden en andere relevante partijen bij de ontwikkeling en uitvoering van de NHP's moeten worden betrokken.⁽²⁾

5. De radicale veranderingen die pionierswerk verrichtende steden en regio's kunnen doorvoeren zouden vooral betrekking moeten hebben op:

- de zich momenteel voltrekkende fundamentele verschuiving in arbeidscultuur van afzonderlijke werkzaamheden t.a.v. bedrijfsprocessen en kleine aparte projecten naar zorgvuldig georganiseerde samenwerking, kennisdeling en gezamenlijk gebruik van hulpbronnen;
- nieuwe vormen van ondernemen die worden gekenmerkt door verschijnselen als de „Venture Garage Mindset”, waarbij Europa's jonge IT-generatie de kans krijgt samen te werken met publieke en particuliere investeerders van risicokapitaal en ondernemerschap de aanjager van innovatie wordt;
- een Europese cultuur van open innovatie: in gemeenten en regio's komen succesvolle bedrijven op en de groei gaat sneller als bedrijven bij hun O&O-activiteiten vaker vrijelijk samenwerken met de beste universiteiten en onderzoekscentra;
- mensen – het grootste goed van onze samenleving: door met name gepensioneerde ouderen en werkloze jongeren op nieuwe manieren in het arbeidsproces in te schakelen komen mensen in het middelpunt van onze strategieën te staan; zo krijgt iedereen kans op een zinvol bestaan en worden mensen in staat gesteld hun mogelijkheden te benutten.

6. Op lokaal niveau moeten mensen en hun gemeenschappen de kans krijgen om al hun mogelijkheden te benutten. Dit betekent dat lokale en regionale overheden een grotere rol moeten krijgen, niet alleen in hun traditionele functie als dienstverleners, maar ook als organen die door middel van proactieve samenwerking nieuwe bedrijfsactiviteiten mogelijk maken. Alle verschillende partijen zouden samen een regionale samenwerkingscultuur moeten creëren die ontvankelijk is voor de motieven, doelen en hulpmiddelen van lokale gemeenschappen en hun bewoners.

De rol van regionale besluitvormers en beleidsmakers als katalysators van veranderingen en aanjagers van maatschappelijke vernieuwing

7. Het CvdR is ingenomen met de bredere strategische visie, waarin ook ruimte is voor sociale aangelegenheden en het milieu als elementen die gelijkwaardig zijn aan economische groei en deze aanvullen, en zou graag zien dat in alle vlaggenschip-initiatieven het cruciale belang van maatschappelijke vernieuwing wordt onderkend voor de drie prioriteiten van de strategie: slimme, duurzame en inclusieve groei.

8. Besluitvormers bij de overheid en in het bedrijfsleven dienen onder ogen te zien dat wat leiderschap en management betreft nieuwe vaardigheden, structuren en praktijken nodig zijn om actief te kunnen zijn in internationale netwerkbedrijven.

⁽¹⁾ Europees semester en Jaarlijkse groeianalyse, COM(2011) 11.

⁽²⁾ Europese Commissie, Europa 2020-strategie, COM(2010) 2020 definitief en de brief van de secretaris-generaal aan het CvdR van 19 juli 2010.

9. Regionale besluitvormers en beleidsmakers moeten katalysators van veranderingen worden en een strategisch kader scheppen voor regionale ontwikkeling op basis van innovaties. Innovatie komt de kwaliteit namelijk ten goede, zorgt voor een efficiënter uitgavenpatroon van overheid en bedrijfsleven en kan een sterke impuls geven aan de economie en de werkgelegenheid. Met behulp van het beleid moeten de sterke punten die kenmerkend zijn voor een regio in kaart worden gebracht en als uitgangspunt worden gebruikt voor de verwezenlijking van strategische ontwikkelingsdoelen. In dit verband moeten regio's een gezond en realistisch beeld van hun economische en sociale toekomst uitwerken en een bredere, meer geïntegreerde en efficiëntere beleidsmix formuleren. Om dit te bereiken is het nodig om instrumenten van verschillende beleidsterreinen en bestuurslagen te combineren, de productie, verspreiding en exploitatie van kennis te ondersteunen en met behulp van betere parameters, toekomstgerichte begrotingsactiviteiten en op bewijzen gebaseerde experimenten, samenhangende beleidspakketten samen te stellen.

10. Om de hierboven geformuleerde doelstelling te kunnen verwezenlijken dient de Commissie in samenwerking met een aantal regio's en groepen van deskundigen van start te gaan met de hiertoe benodigde ontwikkelingsprojecten. In het kader ervan zullen methoden moeten worden ontwikkeld om op basis van algemeen statistisch materiaal specifieke statistieken en toekomstramingen op te stellen die zijn toegesneden op de analyse van afzonderlijke regio's of thema's.

11. Pionierswerk verrichtende regio's zouden Europese consortia met verschillende capaciteiten moeten vormen om grensverleggende innovaties tot stand te brengen die in heel Europa gebruikt kunnen worden. Via haar verschillende actoren kan elke regio een pionier worden die uitgaat van haar eigen behoeften en sterke punten.

12. Er is een doelgericht leerproces nodig waar diverse besluitvormingsniveaus bij betrokken zijn om het gebruik van hulpbronnen te coördineren en activiteiten meer impact te geven. Om gezamenlijke capaciteit op te bouwen zouden er voor beleidsmakers, hoge functionarissen, bedrijfsmanagers en onderzoekers *Executive MBA*-programma's moeten worden ontwikkeld die betrekking hebben op gelaagde strategische ontwerpprocesen. Aan dergelijke opleidingsprogramma's bestaat zowel op Europees als op regionaal niveau behoefte. Op deze wijze kan de bijdrage die de regionale besluitvormers in de verschillende landen leveren aan de tenuitvoerlegging van de Europa 2020-strategie, worden vergroot en kunnen hun onderlinge samenwerking alsmede de verbreiding van goede praktijken worden verbeterd.

II. AANBEVELINGEN INZAKE DE ROL VAN LOKALE EN REGIONALE OVERHEDEN IN VERBAND MET DE ZEVEN VLAGGENSCHIPINITIATIEVEN

De noodzaak van samenwerking op alle deelgebieden

13. Tussen de verschillende vlaggenschipinitiatieven dient sprake te zijn van gezamenlijke activiteiten en verregaande samenwerking om een efficiënte uitvoering van de Europa 2020-strategie mogelijk te maken en te bevorderen. Op deze manier kunnen lokale en regionale overheden samenwerkingsbanden aanknopen. Ze zullen met name in staat zijn om een impuls te geven aan op open platforms gebaseerde werkwijzen en om de oplossingen en structuren die zij ontwikkelen, beter

herbruikbaar en meer interoperabel te maken. Hoewel de eindresultaten mogelijk een duidelijk lokaal stempel dragen, leidt actieve samenwerking wat structuren en interoperabiliteit aangaat tot schaalvoordelen en grotere markten voor lokale activiteiten.

14. Voor lokale en regionale overheden is de vraag vooral (gezien het grote aantal maatregelen dat voortvloeit uit of samenhangt met de vlaggenschipinitiatieven) hoe het uitvoeringstempo van de meest relevante activiteiten kan worden opgevoerd. Om de regionale impact van de vlaggenschipinitiatieven te vergroten dient verder naar diverse aspecten te worden gekeken:

- hun impact, specialisatie en uitbreidbaarheid, en bewustmaking van het publiek;
- effectief gebruik van benchmarking, uitwisseling van goede praktijken en samenwerking tussen regio's;
- ontwikkeling van parameters voor waardetoevoeging, maatschappelijke vernieuwingen, concepten en methoden en platforms voor samenwerkingsverbanden tussen overheden, bedrijven en mensen;
- besef van het belang van de dialoog tussen wetenschap en samenleving, de systemische aard van innovatie en voor lokale en regionale actoren ontworpen toekomstverkenningen;
- de primaire noodzaak om alle vlaggenschipinitiatieven vergezeld te doen gaan van een budgettaire effectbeoordeling van de voorgestelde maatregelen.

Wat het vlaggenschipinitiatief „Innovatie-Unie” betreft ziet het CvdR in dat het met name nodig is om:

- a) initiatieven als kennisregio's, „levende laboratoria” en slimme steden te ondersteunen;
- b) samenwerkingsvormen aan te gaan die als platform kunnen dienen voor het verbreden van de kennisbasis van regionale besluitvormers en een impuls kunnen geven aan maatschappelijke vernieuwingen;
- c) een platform voor slimme specialisatie op te zetten en regio's aan te zetten tot strategieën waarin concurrentievoordelen en eventuele samenwerking met andere regio's voortaan;
- d) de samenwerking tussen het bedrijfsleven en de academische wereld te ondersteunen door de oprichting van „kennisallianties”, met name om lacunes in de innovatievaardigheden aan te pakken;
- e) de wetenschappelijke basis voor beleidsvorming te versterken met behulp van een Europees forum inzake toekomstgerichte activiteiten, waarbij lokale en regionale overheden en andere publieke en particuliere partijen betrokken zijn, ter verbetering van de wetenschappelijke grondslag van het beleid;

- f) meer belangstelling te wekken voor het gebruik van het Triple Helix-model bij het opzetten van innovatieve (sub)regionale onderzoeksclusters, het ontwikkelen van innovatieplatformen en de versterking van de activiteiten van de kennisdriehoek (synergieën tussen activiteiten op het vlak van onderzoek, onderwijs en innovatie);
- g) de kloof op organisatorisch gebied tussen lokale en regionale overheden in Europa te dichten via langetermijnpartnerschappen en -projecten voor proactieve samenwerking die gericht zijn op de totstandkoming van een Innovatie-Unie en die overheden met een kleinere structuur en organisatie ertoe aanzetten om de handen ineen te slaan, zodat ze op een stabiele en gestructureerde wijze hun bevoegdheden kunnen uitoefenen.

Wat het vlaggenschipinitiatief „Jeugd in beweging” betreft ziet het CvDR in dat het met name nodig is om:

- a) de nadruk te leggen op essentiële vaardigheden voor de kennismaatschappij, zoals het „leren leren”, talenkennis en cultuurkunde, ondernemers- en innovatievaardigheden, relationele vaardigheden en het vermogen om het ICT-potentieel volledig te benutten;
- b) formele, informele en niet-formele onderwijs- en opleidingstrajecten aan te laten sluiten op de arbeidsmarkt om de inzetbaarheid van jongeren te vergroten en hen in staat te stellen hun potentieel ruim baan te geven, en zich persoonlijk en professioneel te ontplooiën;
- c) mogelijkheden te scheppen voor de mobiliteit van zoveel mogelijk jongeren, ongeacht hun achtergrond, economische situatie of de plaats/regio waar ze vandaan komen;
- d) verder te werken aan de Europese instrumenten om de mobiliteit in het hele onderwijsbestel te vergemakkelijken en te bevorderen;
- e) opname van de „Europass” (het model voor een Europees CV) in het toekomstige Europees vaardighedenpaspoort te ondersteunen ter bevordering van de mobiliteit.
- f) samenwerkingsinitiatieven te ontplooiën van overheden op basis van overeenkomsten die ervoor moeten zorgen dat de best mogelijke oplossingen worden gevonden voor een gegede voorbereiding van leerlingen op de verantwoordelijkheden van het volwassen bestaan, om de samenwerking op te voeren tussen beroepsopleidingen, werkgevers en leerlingen bij de invoering van optimale (beroeps)onderwijsstrajecten waarmee tegemoet wordt gekomen aan de verwachtingen van leerlingen en werkgevers, om werkgevers te betrekken bij het in kaart brengen van de problemen in het onderwijs en bij het formuleren van de oplossingen daarvoor, om scholen te steunen bij de totstandkoming van onderwijs- en preventieprogramma's, om jongeren stage te laten lopen en om werkgevers enthousiast te maken voor permanente educatie;
- g) te benadrukken dat reeds op jonge leeftijd de basis wordt gelegd voor een goede gezondheid en lichamelijke beweging, die kunnen worden bestempeld als de voorwaarden voor een goed leven. Het verenigingsleven is een van de pijlers van de samenleving. Het Comité van de Regio's is dan ook beducht voor de consequenties die het groenboek van de Europese Commissie over „De toekomst van de btw” (COM(2010) 695) kan hebben voor verenigingen.

Wat het vlaggenschipinitiatief „Een digitale agenda voor Europa” betreft ziet het CvDR in dat het met name nodig is om:

- a) lokale digitale agenda's op te stellen om via een zorgvuldig georganiseerde lokale en regionale en Europese samenwerking vaart te zetten achter een optimaal ITC-gebruik;
- b) interoperabiliteit en interactieve overheidsdiensten te verbeteren door middel van nieuwe applicaties, zoals op de mens gerichte e-diensten, e-leren, e-gezondheid, e-stemmen, e-administratie, slimme vervoerssystemen en het gebruik van regionale informatie in de stedenbouw;
- c) zich sterk te maken voor de digitale interne markt, die een hoeksteen is van de digitale agenda voor Europa, en steun te bieden aan grootschalige innovatieve projecten waarbij gebruik wordt gemaakt van Europese topexpertise en waarbij alle relevante actoren worden betrokken;
- d) ervoor te zorgen dat er overal een gelijke en betaalbare toegang tot breedband is en proefprojecten te lanceren om de bestaande kloof op het vlak van e-toegankelijkheid te dichten;
- e) gemeenschappelijke oplossingen te ontwikkelen voor kwesties op het vlak van gegevensbescherming en veiligheid bij ICT-producten en -diensten, wat een absolute voorwaarde is als men wil dat de burgers vertrouwen hierin hebben en gaan beseffen welke mogelijkheden hier worden geboden.

Wat het vlaggenschipinitiatief „Efficiënt gebruik van hulpbronnen” betreft ziet het CvDR in dat het met name nodig is om:

- a) de governance in verband met de klimaatverandering te verbeteren door een rol toe te kennen aan de lokale en regionale overheden, omdat deze een sleutelrol vervullen bij het bestrijden van de klimaatverandering en het afzwakken van de gevolgen ervan en bij het bevorderen van een duurzamer gebruik van hulpmiddelen, alsmede om producenten en consumenten aan te zetten tot gedrag dat beter is voor het klimaat en waarbij hulpbronnen efficiënter worden gebruikt;
- b) op gebruikers gerichte parameters voor waardetoevoeging en effectbeoordeling te creëren die door verschillende bestuurslagen gebruikt kunnen worden bij het bouwen aan een duurzame kennismaatschappij, en om in dit verband het aantal indicatoren te beperkt te houden om ervoor te zorgen dat er op efficiënte wijze een goed zichtbaar en voor het grote publiek begrijpelijk beleid kan worden ontwikkeld;
- c) lokale of regionale klimaat- en energiestrategieën uit te voeren die zorgen voor meer „groene” overheidsopdrachten, incl. projecten gefinancierd met middelen van de lidstaten en de Europese Unie;
- d) stappenplannen en overeenkomsten te gebruiken om politieke steun te kweken en een impuls te geven aan investeringen in klimaatvriendelijke infrastructuur, de vernieuwing van energiesystemen en ecologische openbare dienstverlening.

Wat het vlaggenschipinitiatief „Industriebeleid voor het globaliseringstijdperk” betreft ziet het CvdR in dat het met name nodig is om:

- a) de modernisering van de industrie te bevorderen via strategische Europese projecten die een algehele stimulans vormen voor een effectieve uitwisseling van kennis en technologie (bijvoorbeeld wat groen vervoer of energie-efficiënt bouwen betreft);
- b) te zorgen voor een kruisbestuiving van ideeën en bedrijfsmodellen via initiatieven als de „Ondernemende regio van Europa” om lokale en regionale overheden aldus aan te zetten tot nieuwe ontwikkelingen met betrekking tot het midden- en kleinbedrijf en de ondernemerscultuur;
- c) voor regionale innovatie-ecosystemen te helpen zorgen en de samenwerking tussen de productiesector, universiteiten en technologiecentra te bevorderen ten behoeve van de economie en de werkgelegenheid;
- d) maatregelen te nemen om de kwaliteit van openbare dienstverlening te verbeteren (bijv. voldoende dagopvangplaatsen voor kinderen) en gezinsvriendelijke arbeidsvoorwaarden te bevorderen (bijv. flexibele werktijden en werkgelegenheidsmodellen), zodat mensen werk en privéleven beter kunnen combineren.

Wat het vlaggenschipinitiatief „Een agenda voor nieuwe vaardigheden en banen” betreft ziet het CvdR in dat het met name nodig is om:

- a) voorwaarden voor het creëren van banen te scheppen en met lokale maatregelen industriële en economische veranderingen in goede banen te leiden, bijvoorbeeld door na te gaan waar e-vaardigheden niet goed aansluiten op de praktijk en de hiermee samenhangende kansen voor het bedrijfsleven in kaart te brengen;
- b) strategische samenwerking tussen lokale en regionale overheden, onderwijsinstellingen en bedrijven aan te moedigen om regionale innovatie-ecosystemen te verbeteren en in overeenstemming te brengen met het *flexicurity*-beleid;
- c) lokale overheden aan te zetten tot maatregelen op het gebied van digitale geletterdheid, schooluitval, permanente educatie en zelfredzaamheid van ouderen;
- d) de banden tussen bedrijven en universiteiten te verstevigen, bijvoorbeeld door in alle universitaire programma's stages in het bedrijfsleven op te nemen die studiepunten opleveren, en bij de uitwerking van programma's ook rekening te houden met de behoeften en uitdagingen van lerende werknemers, bijvoorbeeld door korte buitenlandverblijven en „Internationalisation at Home” mogelijk te maken.

Wat het vlaggenschipinitiatief „Europees platform tegen armoede” betreft ziet het CvdR in dat het met name nodig is om:

- a) een lokale en regionale agenda voor sociale integratie te ontwikkelen om de lokale sociale dienstverlening efficiënter en voor iedereen toegankelijk te maken;

- b) wettelijke bevoegdheden en programma's te gebruiken die toegesneden zijn op de lokale behoeften op het gebied van onderwijs, stedenbouw, sociale dienstverlening, veiligheid en culturele activiteiten, met het accent op jongeren en kinderen;
- c) e-inclusie, de sociale economie, vrijwilligerswerk en maatschappelijk verantwoord ondernemen te stimuleren;
- d) de doorgevoerde hervormingen te beoordelen, met name wat hun omvang en kosten en de impact van hun maatschappelijke vernieuwingen betreft, en nieuwe oplossingen die hun waarde hebben bewezen in heel Europa te verspreiden en lokaal toe te passen.

III. AANBEVELINGEN INZAKE MULTILEVEL GOVERNANCE EN FINANCIERING

Multilevel governance: territoriale pacts en politieke verantwoordelijkheid

15. Met een versterking van de regionale en lokale dimensie van de strategie wordt ernaar gestreefd om de lidstaten nauwer te betrekken bij de strategie en hiervoor een groter draagvlak in deze landen te creëren, zodat ze dichterbij de gewone burgers komt te staan en beter aansluit op hun wensen en verlangens.

16. Het CvdR staat nog altijd pal achter zijn voorstel voor een „Territoriaal Pact van Regionale en Lokale Overheden met betrekking tot de Europa 2020-Strategie”, waarvan het de bedoeling is dat meerdere bestuurslagen tegelijk verantwoordelijk worden gemaakt voor de strategie via een effectief partnerschap tussen de relevante organen van de Europese Unie en nationale, regionale en lokale overheden. Dit voorstel heeft de steun van het Europees Parlement, de Europese Commissie en de Europese Raad ⁽³⁾.

17. Verschillende van de uit de Europa 2020-strategie voortvloeiende nationale hervormingsprogramma's, die door de regeringen van de lidstaten in het kader van het Europees semester zijn ingediend bij de Europese Commissie, hebben melding gemaakt van de rol die de lokale en regionale overheden spelen bij het formuleren ervan. Daarentegen zijn er maar een paar NHP's waarin staat dat er is gekozen voor een op multilevel governance gebaseerde aanpak bij het implementeren van bepaalde onderdelen van de strategie. Slechts één NHP maakt expliciet gewag van het CvdR-voorstel betreffende Territoriale Pacten.

18. Het CvdR doet een dringend beroep op de lidstaten om hun regio's en steden te helpen bij de totstandbrenging van de Territoriale Pacten m.b.t. Europa 2020 ⁽⁴⁾, zodat deze samen met de centrale overheid in hun land nationale prioriteiten, verbintenissen en verslaggevingsprocedures t.a.v. de Europa 2020-doelstellingen kunnen ontwikkelen, waarbij volledig recht wordt gedaan aan het nationale wetgevingskader ⁽⁵⁾.

⁽³⁾ CdR 199/2010 fin: Resolutie over „Een grotere betrokkenheid van de lokale en regionale overheden bij de Europa 2020-strategie”.

⁽⁴⁾ CdR73/2011: Verklaring voor de voorjaarsbijeenkomst 2011 van de Europese Raad.

⁽⁵⁾ CdR 199/2010 fin: Resolutie over „Een grotere betrokkenheid van lokale en regionale overheden bij de Europa 2020-strategie”.

19. De Territoriale Pacten bieden een meerwaarde. Ze dienen zich te concentreren op een beperkt aantal specifieke prioriteiten die van bijzondere betekenis zijn voor de betrokken regio, en mogen niet verworden tot een nieuw bureaucratisch instrument. Ze moeten op natuurlijke wijze opgaan in de NHP's, zodat inachtneming van de beginselen van multilevel governance en partnerschap wordt verzekerd. Ze zouden de vorm van politieke verbintenissen kunnen aannemen, eventueel aangevuld met contracten die op basis van vrijwilligheid worden afgesloten tussen de verschillende overheidsorganen, waarbij de nadruk komt te liggen op governance en de tenuitvoerlegging van de Europa 2020-strategie. Territoriale Pacten zouden vooral kunnen worden ontwikkeld op beleidsterreinen waar de regionale en lokale overheden een sleutelrol vervullen bij het formuleren en implementeren van de kernprioriteiten en vlaggen-schipinitiatieven van Europa 2020.

20. Er zijn verschillende voorbeelden bekend van overeenkomsten op basis van multilevel governance waarbij de nadruk ligt op het verwezenlijken van gemeenschappelijke doelstellingen op het gebied van territoriale ontwikkeling via een geïntegreerde en gecoördineerde beleidsaanpak. Ze onderscheiden zich sterk van elkaar, niet alleen vanwege hun onderscheiden doelstellingen, maar ook vanwege de reële verschillen die er op sociaaleconomisch, cultureel, institutioneel en milieugebied tussen de betrokken landen zijn. Enkele voorbeelden die hier kunnen worden genoemd, zijn de overeenkomsten in Oostenrijk (Territoriale Werkgelegenheidspacten), Spanje (Territoriale Pacten voor het platteland in Catalonië), België (het Vlaanderen in Actie Pact 2020 en het Plan Marshall 2. Vert voor Wallonië), het VK (het Greater Nottingham Partnership), Frankrijk (Territoriale Pacten voor Inclusie, planovereenkomsten tussen staat en regio) en Duitsland (het innovatie-initiatief „Ondernemende Regio's" van het Duitse ministerie van Onderwijs en Onderzoek). Het CvdR herbevestigt zijn vaste voornemen om zoveel mogelijk bekendheid te geven aan de opgedane ervaringen, waarmee het gezamenlijke leerprocessen wil stimuleren⁽⁶⁾. Ook wijst het op de gemeenschappelijke activiteiten die worden ontplooid om, op basis van multi- of bilaterale samenwerkingsovereenkomsten tussen de betrokken partijen, de contacten tussen gemeenschappen en de lokale en regionale overheden van twee of meer naburige lidstaten aan te halen en verder te ontwikkelen.

21. Het CvdR herinnert aan de door zijn bureau voor de voorjaarsbijeenkomst 2011 van de Europese Raad opgestelde Verklaring, waarin wordt benadrukt dat de Territoriale Pacten ertoe zullen bijdragen dat de nieuwe strategie een territoriale dimensie krijgt en dat alle beleidsinstrumenten en financieringskanalen waarover de betrokken bestuurslagen beschikken, effectief zullen worden ingezet.

22. Omdat het voor de lokale en regionale autoriteiten nodig is om, overeenkomstig de wetgeving in de lidstaten en de Europese Unie, de Europa 2020-doelstellingen te verwezenlijken, zullen de EU-voorzitterschappen in de Conclusies van de Raad expliciet steun moeten betuigen aan het beginsel van multilevel governance, en ook aan het CvdR-voorstel aangaande Territoriale Pacten.

23. Analyse van de NHP's toont aan dat de lokale en regionale overheden in de meeste lidstaten onvoldoende zijn betrokken bij de uitwerking van deze programma's. Het CvdR roept de lidstaten dan ook op de decentrale overheden wel zo uitvoerig

mogelijk te laten deelnemen aan de uitvoering van de NHP's. Een bottom-upstrategie voor die uitvoering, waarbij de bevoegde bestuursniveaus - overeenkomstig het subsidiariteitsbeginsel - zo nauw mogelijk worden betrokken, vergroot niet alleen de kans op succes van de NHP's, maar creëert daarvoor ook meer draagvlak. Het CvdR is bereid om in samenwerking met geïnteresseerde regio's territoriale-pactconcepten en regionale actieprogramma's te ontwikkelen, waarmee de Europa 2020-strategie in praktijk kan worden gebracht en de vlaggen-schipinitiatieven op regionaal niveau kunnen worden verwezenlijkt. Het gaat hier met name om programma's als de *Local Digital Agenda* en de *Local Innovation Agenda*, met behulp waarvan een regio zich op intelligente wijze kan specialiseren, haar samenwerking in Europees verband kan opbouwen en een basis kan leggen voor haar eigen welvaart.

24. Het is belangrijk dat er regionale innovatiecapaciteit wordt opgebouwd op basis van intelligente specialisatie en complementariteiten in naburige regio's. De mogelijkheden die Europese macror regio's bieden, zullen ten volle moeten worden benut, teneinde grotere markten te creëren en te dienen als innovatieve proeftuinen ter bevordering van de groei. In dit opzicht is het duidelijk dat de Oostzeeregio kan dienen als wegbereider en toonbeeld voor heel Europa.

Multilevel governance: de cruciale rol van de implementatie

25. Er gaapt een diepe kloof tussen de meest actuele onderzoeksresultaten en de dagelijkse realiteit. Op regionaal niveau zullen doortastende maatregelen moeten worden genomen om onderzoeksresultaten om te zetten in innovaties die zijn afgestemd op de plaatselijke omstandigheden en overall in Europa kunnen worden toegepast. Lokale en regionale overheden moeten publiek-private partnerschappen in gang zetten en participatie aan de basis aanmoedigen (de zog. gebruikersgestuurde open innovatie in open samenlevingen ter realisering van waardecreatie).

26. De vlaggen-schipinitiatieven „Innovatie-Unie" (?) en „Digitale Agenda" (8) spelen een cruciale overkoepelende rol als het erom gaat, gunstige voorwaarden te scheppen voor het overbruggen van de kloof tussen actuele onderzoeksresultaten en dagelijkse praktijk. Aan de hand van de meest recente onderzoeksresultaten zullen de strategische en operationele praktijken op lokaal en regionaal niveau verder moeten worden ontwikkeld of zelfs radicaal moeten worden veranderd.

27. Er zal actief moeten worden gewerkt aan het bevorderen van innovaties in de dienstverlening, zodat de procedures op een nieuwe leest kunnen worden geschoeid en het gebruik ervan komt te berusten op het principe van digitaal systeemdenken.

28. De Commissie moet snel actie ondernemen om de ontwikkeling van m.n. de digitale interne markt te onderbouwen en middelen uit te trekken voor een aantal grootschalige O&O-initiatieven, bedoeld om globale onderzoeksresultaten op een multidisciplinaire en creatieve wijze om te zetten en gestalte te geven in praktische alledaagse toepassingen. Het zal hier moeten gaan om proefprojecten waarbij de beste deskundigen en veranderingsagenten met verschillende specialisaties worden aangetrokken.

(6) Hiertoe is een speciale webpagina geactiveerd op de aan het Europa 2020-monitoringplatform gewijde CvdR-website.

(7) CdR 373/2010 fin: Advies over het Europa 2020-kerninitiatief Innovatie-Unie.

(8) CdR 104/2010 fin: Advies over de Digitale Agenda voor Europa.

29. De Commissie wordt opgeroepen om samen met het CvdR een grootschalige voorlichtingscampagne op te zetten om de lokale en regionale besluitvormers en het grote publiek meer bewust te maken van het belang van Europa 2020. In het kader hiervan stelt het Comité voor om samen met de Commissie een „Handboek met informatie over de Europa 2020-strategie voor steden en regio's” op te stellen, waarin duidelijk wordt uitgelegd hoe deze overheden kunnen bijdragen aan de tenuitvoerlegging van de strategie en welke financieringsmogelijkheden er zijn op de verschillende niveaus (nationaal, lokaal, regionaal en Europese Unie).

30. Het CvdR zal doorgaan met zijn inspanningen om via zijn Europa 2020-monitoringplatform toezicht te houden op de uitvoering van de Europa 2020-strategie aan de basis. Het zal van zijn kant proberen de slaagkansen van de nieuwe strategie te vergroten door in het kader van het Europees semester elk jaar in december, voorafgaande aan de jaarlijkse groeianalyse van de Commissie en de voorjaarbijeenkomst van de Europese Raad, de resultaten van zijn monitoringactiviteiten te publiceren.

Financiering: de behoefte aan synergie tussen de verschillende financieringsbronnen

31. De werkelijke uitdaging waarvoor de Europese Unie, de lidstaten en de regio's zich gesteld zien, bestaat uit het realiseren van de vereiste synergie tussen de verschillende financiële instrumenten (zowel particuliere als publieke), wat het mogelijk zal maken om de Europa 2020-strategie uit te voeren. Nationale, regionale en lokale budgetten dienen beter op elkaar te worden afgestemd, zodat regio's en steden effectiever gebruik kunnen maken van de structuurfondsen en andere programma's van de Europese Unie.

32. Er zal vooral meer moeten worden gedaan om de beschikbare middelen te concentreren op de verwezenlijking van de Europa 2020-doelstellingen. Cohesiebeleid en Europa 2020-strategie dienen op elkaar aan te sluiten, waardoor het daadwerkelijk mogelijk wordt om de armere regio's in de Europese Unie ook in de toekomst te helpen met het inhalen van hun achterstand, meer coherentie tussen de verschillende beleidsonderdelen van de Europese Unie te verkrijgen en het cohesiebeleid te ontwikkelen tot een instrument dat een sleutelrol speelt bij het realiseren van groei, waarbij ook maatschappelijke uitdagingen als vergrijzing en klimaatverandering worden aangepakt.⁽⁹⁾

33. In dit verband zijn twee voorstellen⁽¹⁰⁾ van de Commissie voor het nieuwe financiële meerjarenkader (periode na 2013) van belang. Deze hebben betrekking op 1) partnerschapscontracten voor ontwikkeling en investeringen tussen de Commissie en de lidstaat waarin de verplichtingen van de partners op nationaal, regionaal en lokaal niveau worden vastgelegd, en 2) een gemeenschappelijk strategisch kader met het oog op sterkere integratie van EU-beleidsmaatregelen ter uitvoering van de Europa 2020-strategie en de cohesiedoelstellingen, wat in de plaats zou komen van de huidige, afzonderlijke pakketten strategische beleidsrichtsnoeren.

34. Er zij nogmaals herinnerd aan de maatregelen in het kader van het cohesiebeleid om regionale innovatiesystemen en instrumenten voor territoriale samenwerking van de grond te krijgen, aan het risicokapitaal dat wordt vrijgemaakt, en aan

de maatregelen die worden genomen om sneller innovatieve producten op de markt te brengen en de betrokken partijen uit het bedrijfsleven, de wetenschap en het openbaar bestuur in een gezamenlijk netwerk onder te brengen⁽¹¹⁾.

35. Ook wordt er nogmaals op gewezen dat een slechts op het ene criterium van het bbp gebaseerde aanpak niet voldoende is om zaken als klimaatverandering, efficiënt gebruik van hulpbronnen, levenskwaliteit en bestrijding van sociale uitsluiting aan te pakken. De indexen die door de autoriteiten op lokaal, regionaal en nationaal niveau en op het niveau van de Europese Unie kunnen worden gebruikt, dienen uniform te zijn en moeten de ontwikkeling en verbreiding van maatschappelijke innovaties en de samenhang in het besluitvormingsproces bevorderen⁽¹²⁾. Deze aanvullende indicatoren moeten in aanmerking worden genomen bij de uitvoering en evaluatie van het cohesiebeleid, zodat het ontwikkelingspeil van elke afzonderlijke regio beter tot uitdrukking komt⁽¹³⁾.

36. De Commissie wordt verzocht om het aangaan van nieuwe territoriale partnerschappen te bevorderen door het beheer van programma's voor interregionale samenwerking te vereenvoudigen en te verbeteren⁽¹⁴⁾.

37. Regio's en steden moeten meer mogelijkheden krijgen om gebruik te maken van het zevende kaderprogramma, het programma voor concurrentievermogen en innovatie en vergelijkbare initiatieven. Met name de mogelijkheden van digitalisering en de nieuwe sleuteltechnologieën dienen ten volle te worden benut ter modernisering van het regionale innovatiebeleid.

Financiering: open innovatie en openbare aanbestedingen als middelen om zuinig om te gaan met hulpbronnen

38. Innovatie is het resultaat van een combinatie van verschillende factoren en multidisciplinaire benaderingen. Er moeten maatregelen worden genomen om het structurele en relationele kapitaal van regio's te vergroten, zowel intern in praktijkgemeenschappen als in samenwerking met andere regio's.

39. Ondernemingen moeten zich heroriënteren op hun strategieën en op ruime schaal gebruikmaken van de collectieve hulpbronnen waarover de eigen regio beschikt. Ze zijn voor hun succes dan ook afhankelijk van het aanwezige sociale kapitaal. Tegelijkertijd wil het CvdR de regio's aanmoedigen om zich te richten op open innovatie, waarbij het individu centraal staat in publiek-private partnerschappen met een cruciale rol voor universiteiten en andere kennisinstellingen, om m.a.w. het Triple Helix-concept te moderniseren.

40. Precommerciële overheidsaankopen zijn een goed middel om de kloof tussen maatschappelijke innovatie en technologische oplossingen te overbruggen. Via een vernieuwing van de aanbestedingsregels dient de rol van overheden te worden versterkt, zodat kan worden gekozen voor de voordeligste offertes⁽¹⁵⁾. Mits de bestekken en procedures regionaal kunnen worden gecoördineerd, kunnen precommerciële overheidsaankopen ook in belangrijke mate de totstandbrenging van een interne markt in Europa naderbij brengen.

⁽¹¹⁾ CdR 223-2010 fin: Advies over de Bijdrage van het cohesiebeleid aan de Europa 2020-strategie.

⁽¹²⁾ CdR 163-2010 fin: Advies over Het bbp en verder – Meting van de vooruitgang.

⁽¹³⁾ CdR 369/2010 fin: Advies over Het vijfde cohesieverslag.

⁽¹⁴⁾ Ibid.

⁽¹⁵⁾ CdR 70/2011 fin: Advies over de Modernisering van het EU-beleid inzake overheidsopdrachten.

⁽⁹⁾ COM(2010) 700: Evaluatie van de EU-begroting.

⁽¹⁰⁾ Ibid.

41. Precommerciële overheidsaankopen kunnen nog meer effect sorteren als ze worden gecombineerd met open-innovatiepraktijken, gericht op een versnelde ontwikkeling van de groene kennismaatschappij, m.a.w. als ze worden gebruikt om gemeenschappelijke, herbruikbare oplossingen uit te werken voor de ontwikkeling van infrastructuurvoorzieningen en diensten die de grondslag vormen voor de moderne innovatie-ecosystemen van vandaag de dag.

Brussel, 12 oktober 2011

De voorzitter
van het Comité van de Regio's
Mercedes BRESSO

Advies van het Comité van de Regio's — Strategie voor een doeltreffende tenuitvoerlegging van het Handvest van de grondrechten door de Europese Unie

(2012/C 9/11)

HET COMITÉ VAN DE REGIO'S

- verwelkomt de betere bescherming van grondrechten in de EU. Ondanks het feit dat Europa een goed ontwikkeld regelgevingskader heeft op het gebied van mensenrechten, laat de handhaving van die rechten in de praktijk nogal eens te wensen over;
- kan zich vinden in de drie kernpunten van de strategie van de Commissie. Tegelijkertijd stelt het vast dat de strategie in de eerste plaats bedoeld is voor de Europese instellingen en m.n. concreet aangeeft wat de Commissie zelf zou kunnen en moeten doen. Het Comité zou liever een bredere strategische aanpak zien en alle instellingen, ook de lokale en regionale bestuursniveaus, willen betrekken bij de implementatie ervan;
- is bereid bij te dragen tot „de totstandbrenging van een cultuur van bescherming en bevordering van de grondrechten” op verschillende politieke niveaus. Hiertoe behoort ook dat de burgers bewust worden gemaakt van de kwesties die in dit verband spelen. Daarnaast zullen de ambtenaren die in dienst zijn van de Europese instellingen, de nationale instanties van de lidstaten en de lokale & regionale overheden meer bewust moeten worden gemaakt van de noodzaak om het Handvest van grondrechten rechtstreeks als rechtsmiddel toe te passen;
- is van mening dat in de voorgestelde strategie concreter zal moeten worden aangegeven wat de procedures zijn in het geval van voorbereidende raadplegingen m.b.t. wetgevingsvoorstellen. Deze procedures dienen duidelijk te zijn om te garanderen dat er correcte en betrouwbare effectbeoordelingen worden gemaakt. Dat verschillende actoren, waaronder lokale en regionale instanties, de kans krijgen om hun standpunten kenbaar te maken, is belangrijk voor de versterking van de democratie in de EU.

Rapporteur	Lotta Håkansson HARJU (PSE/SE), lid van de gemeenteraad van Järfälla
Referentiedocument	Strategie voor een doeltreffende tenuitvoerlegging van het Handvest van de grondrechten door de Europese Unie COM(2010) 573

I. BELEIDSAANBEVELINGEN

HET COMITÉ VAN DE REGIO'S

Achtergrond

1. Het Handvest van de grondrechten van de EU is met het van kracht worden van het Verdrag van Lissabon juridisch bindend geworden. Schending van de in het Handvest genoemde rechten kan bij het Europese Hof van Justitie in Luxemburg worden aangeklaagd en de nationale rechtbanken dienen in hun eigen uitspraken ten volle rekening te houden met het Handvest. Het Verdrag van Lissabon bepaalt ook dat de EU toetreedt tot het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden.

2. In het geval van kwesties die onder de in het Europees Verdrag genoemde rechten vallen, kan een procedure worden aangespannen bij het Europees Hof voor de rechten van de mens in Straatsburg. Zodra de EU het Europees Verdrag ratificeert, kan ook haar eigen wetgeving worden getoetst door het Hof in Straatsburg.

3. Schendingen van het Europees Verdrag kunnen door individuele burgers uit landen die lid zijn van de Raad van Europa, aanhangig worden gemaakt, terwijl schendingen van het Handvest van de grondrechten van de EU aanhangig kunnen worden gemaakt door de lidstaten van de Unie, de Europese instellingen en natuurlijke of rechtspersonen. Voorwaarde voor een goed functionerend rechtskader in heel Europa is een snelle ratificering van het Europees Verdrag door de EU.

4. In het EU-Handvest worden alle door de EU gegarandeerde grondrechten in één enkele tekst samengebracht en duidelijk gedefinieerd. Op deze manier wordt de rechtszekerheid vergroot en meer duidelijkheid geschapen t.a.v. de rechten van het individu. Het Handvest is gericht tot de Europese instellingen en tot de lidstaten, voorzover deze het recht van de Unie toepassen of ten uitvoer brengen.

5. In het Handvest is vastgelegd dat de bevoegdheden van de EU door de nieuwe artikelen niet worden verruimd. De verdeling der bevoegdheden tussen de EU en de lidstaten blijft onverlet.

6. Het belang van lokaal zelfbestuur wordt erkend in het EU-Verdrag, want eerbiediging van de nationale identiteit (artikel 4, lid 2) omvat nu ook de politieke en constitutionele basisstructuren, waaronder die voor lokaal en regionaal zelfbestuur. Een sterk ontwikkeld zelfbestuur op subnationaal niveau is een van de pijlers van het democratische bestel van de EU-lidstaten. Het

subsidiariteitsbeginsel is in het Verdrag van Lissabon geherformuleerd en omvat nu voor het eerst naast het nationale ook het regionale en lokale niveau. De EU-lidstaten hebben ook allemaal het Europees Verdrag inzake lokaal zelfbestuur geratificeerd.

7. De Commissie zet in onderhavige mededeling (COM(2010) 573 definitief) haar strategie uiteen. Een van de algehele doelstellingen van de strategie is bevordering van een „cultuur van grondrechten”. De strategie bevat drie kernpunten:

— *de Unie moet het goede voorbeeld geven,*

— *de burgers zullen beter worden geïnformeerd, en*

— *er zal een jaarverslag over de toepassing van het Handvest worden opgesteld.*

8. De strategie concentreert zich vooral op de activiteiten en procedures van de Commissie en de andere Europese instellingen. Op grond van de strategie zal de Commissie erop toezien dat alle EU-wetten, in alle stadia van het wetgevingsproces, waaronder ook de omzetting op nationaal, regionaal en lokaal niveau, in overeenstemming zijn met het Handvest.

Algemene opmerkingen

9. Het Comité verwelkomt de betere bescherming van grondrechten in de EU. Ondanks het feit dat Europa een goed ontwikkeld regelgevingskader heeft op het gebied van mensenrechten, laat de handhaving van die rechten in de praktijk nogal eens te wensen over.

10. Het Comité is derhalve ingenomen met de strategie van de Europese Commissie, waarin wordt aangegeven hoe het Handvest van de grondrechten concreet ten uitvoer kan worden gelegd. Het Comité deelt de mening van de Commissie dat het belangrijk is om te streven naar een betere handhaving van de door de Unie gegarandeerde grondrechten.

11. Het Comité kan zich vinden in de drie kernpunten van de strategie van de Commissie. Tegelijkertijd stelt het vast dat de strategie in de eerste plaats bedoeld is voor de Europese instellingen en m.n. concreet aangeeft wat de Commissie zelf zou kunnen en moeten doen. Het Comité zou liever een bredere strategische aanpak zien en alle instellingen, ook de lokale en regionale bestuursniveaus, willen betrekken bij de implementatie ervan.

12. Het Comité vindt dat er kritisch moet worden gekeken naar de termijn voor de verdeling van bevoegdheden t.a.v. de in de EU-Verdragen en het Handvest vastgelegde grondrechten, zulks met het oog op het feit dat de inhoud van het Handvest de komende jaren zowel concreet zal worden vertaald in beleidsmaatregelen als juridisch zal worden getoetst. Het Handvest van grondrechten voorziet niet in een verruiming van de bevoegdheden voor de EU en houdt geen rekening met de rol die gemeenten en regio's in het politieke bestel van hun eigen land spelen.

13. Het Comité wijst op de vele facetten van de lokale en regionale democratie in de lidstaten. De tenuitvoerlegging van de grondrechten moet sporen met de nationale constitutionele tradities en het beginsel van lokaal zelfbestuur. De strategie moet uitgaan van een interactie tussen bevolking en overheid en tussen de verschillende maatschappelijke niveaus. Er moet meer aandacht worden besteed aan het lokale en regionale niveau, dat actief dient te worden betrokken bij de tenuitvoerlegging van het Handvest.

14. Het Comité wil erop wijzen dat juist op het lokale en regionale niveau een groot aantal grondrechten in praktijk wordt gebracht en wordt gegarandeerd, zoals gezondheidszorg (artikel 35 in het Handvest), onderwijs, (artikel 14), recht op eigendom (artikel 17), sociale zekerheid en sociale bijstand (artikel 34), consumentenbescherming (artikel 38) en democratische participatie (artikel 39 en 40).

15. De betekenis van het lokale en regionale niveau voor de tenuitvoerlegging van de mensenrechten is ook beklemtoond door het Congres van lokale en regionale overheden van de Raad van Europa (o.a. in het verslag van Lars O Molin over „*The role of local and regional authorities in the implementation of human rights*”, gepubliceerd in 2010) en door het Bureau van de Europese Unie voor de grondrechten (o.a. tijdens het overleg op 26 november 2010 met de CvdR-commissie CIVEX over de bescherming en bevordering van de grondrechten op verschillende niveaus).

16. Om ervoor te zorgen dat de strategie meer effect heeft en de eerbiediging van de grondrechten volledig wordt gewaarborgd, moet de strategie veel meer aandacht besteden aan het lokale en regionale niveau en aan de strategische rol die gemeenten en regio's op dit vlak spelen. De lokale en regionale overheden in de lidstaten worden opgeroepen om, via een proces van open raadpleging waarbij burgers en plaatselijke stakeholders worden gehoord, eigen handvesten van grondrechten, die het EU-Handvest recht doen, op te stellen en in praktijk te brengen.

17. Het Comité wijst erop dat op alle niveaus van de samenleving gemeenschappelijke inspanningen moeten worden geleverd en gemeenschappelijk verantwoordelijkheid dient te worden gedragen. Het streven naar goede en effectieve samenwerking tussen de verschillende geledingen van de samenleving zal dus een belangrijk onderdeel van de strategie moeten zijn. Er dient regelmatig overleg plaats te vinden tussen alle bestuursniveaus in de Unie over de eerbiediging van de grondrechten, iets waar ook op gewezen is door de commissaris voor Mensenrechten van de Raad van Europa, Thomas Hammarberg („*Recommendation on systematic work for implementing human rights at the national level – CommDH(2009)3*”).

18. Een goed voorbeeld van samenwerking tussen de verschillende maatschappelijke niveaus is de jaarlijks plaatsvindende dialoog over de bescherming en bevordering van de grondrechten die door CvdR/CIVEX en het Bureau van de Europese Unie voor de grondrechten (het FRA in Wenen) wordt georganiseerd. Er is behoefte aan een regelmatige dialoog door middel waarvan alle niveaus kunnen worden betrokken bij de bescherming en

bevordering van de grondrechten, en door middel waarvan de lokale en regionale overheden in de hele EU informatie hierover kunnen krijgen.

19. Het FRA runt ook een eigen project om samenwerking tussen de verschillende bestuursniveaus in de EU tot stand te brengen. Dit project is gericht op een gecoördineerde aanpak van verschillende bestuursorganen op het gebied van grondrechten („*Joined-up governance on fundamental rights*”). De bedoeling is om de activiteiten van de verschillende beleidsniveaus zodanig op elkaar af te stemmen dat naleving van de grondrechten wordt verzekerd.

20. Het Comité van de Regio's is bereid bij te dragen tot „de totstandbrenging van een cultuur van bescherming en bevordering van de grondrechten” op verschillende politieke niveaus. Hiertoe behoort ook dat de burgers bewust worden gemaakt van de kwesties die in dit verband spelen. Daarnaast zullen de ambtenaren die in dienst zijn van de Europese instellingen, de nationale instanties van de lidstaten en de lokale & regionale overheden meer bewust moeten worden gemaakt van de noodzaak om het Handvest van grondrechten rechtstreeks als rechtsmiddel toe te passen. De Europese Commissie wordt verzocht om de ontwikkeling van daartoe strekkende instrumenten (bijv. e-learning) te stimuleren, zodat er één enkele grondslag voor de toepassing van dit rechtsmiddel kan worden gecreëerd.

21. Alle EU-lidstaten hebben het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden geratificeerd, waardoor ze gehouden zijn aan de in het Verdrag vastgelegde principiële eerbiediging van de mensenrechten en vrijheden, ook op subnationaal bestuursniveau. Verder hebben alle EU-lidstaten het Sociale Handvest van de Raad van Europa geratificeerd (de meeste landen hebben ook al de bijgewerkte versie van het Sociale Handvest, waarin de rechten nog zijn uitgebreid, getekend). De in deze documenten omschreven rechten gelden voor alle personen die binnen de EU wonen, d.w.z. ook voor personen uit derde landen die in een lidstaat van de EU verblijven. Veel bepalingen corresponderen met die in het Handvest van de grondrechten van de EU.

22. Het Comité wil onderstrepen dat de grondrechten, in overeenstemming met het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, moeten worden toegekend aan alle personen die verblijf houden in een van de lidstaten van de EU, ongeacht hun burgerschap. Deze rechten betekenen een erkenning van de elementaire waardigheid en vrijheid van elk individu en deze dienen te worden toegekend aan alle mensen, of ze nu burger van de EU zijn of niet. De meeste artikelen in het Handvest van de grondrechten van de gelden eveneens voor iedereen, incl. de burgers uit derde landen.

23. De grondrechten zijn met name ook bedoeld ter bescherming van de zwakken in de samenleving, zoals vluchtelingen die hun heil zoeken in Europa. Om handhaving van de grondrechten te waarborgen worden dan ook bepaalde inspanningen en vaak ook offers van de gemeenschap verlangd.

„De Unie moet het goede voorbeeld geven”

24. Het Comité is van mening dat in de voorgestelde strategie concreter zal moeten worden aangegeven wat de procedures zijn in het geval van voorbereidende raadplegingen m.b.t. wetgevingsvoorstellen. Deze procedures dienen duidelijk te zijn om te garanderen dat er correcte en betrouwbare effectbeoordelingen worden gemaakt. Dat verschillende actoren, waaronder lokale en regionale instanties, de kans krijgen om hun standpunten kenbaar te maken, is belangrijk voor de versterking van de democratie in de EU.

25. Het Comité benadrukt dat de verschillende instanties voldoende tijd en mogelijkheden moeten krijgen om hun standpunten tijdens het voorbereidende overleg kenbaar te maken. Het kan hierbij bijv. gaan om nationale parlementen, ombudsmannen of andere instanties met bevoegdheden op het gebied van de mensenrechten. Maar ook het lokale en regionale bestuursniveau en de maatschappelijke organisaties dienen erbij te worden betrokken en zullen de kans moeten krijgen om hun zegje te doen.

26. Het Comité van de Regio's vindt het belangrijk dat het effect van de wetgevingsvoorstellen op de in het Handvest vastgelegde grondrechten duidelijk wordt aangegeven. Daarbij moet een „concrete” beoordeling van de effecten worden gegeven en geen standaardantwoord. De Commissie moet bovendien hame ren op het belang van duidelijke argumenten, zodat deze als richtsnoer voor de toepassing kunnen worden gebruikt. Ook de in de strategie voorgestelde checklist kan hierbij als uitgangspunt voor verdere werkzaamheden van pas komen

27. De EU moet, samen met alle andere bestuursniveaus in de Unie, het goede voorbeeld geven en zich actief inzetten voor handhaving van de grondrechten. Zij moet niet alleen zelf deze rechten eerbiedigen, maar ook daadkrachtig optreden tegenover landen in haar omgeving die de mensenrechten schenden, en als toonbeeld voor deze landen dienen.

„De burgers zullen beter worden geïnformeerd”

28. Het Comité stelt met voldoening vast dat de Commissie onderkent hoe belangrijk het is dat de burgers kunnen beschikken over gemakkelijk toegankelijke en goede informatie. De informatieverstrekking zal echter geëvalueerd moeten worden om te kunnen nagaan in hoeverre de informatie de burgers ook werkelijk bereikt. Pas dan kan worden beoordeeld hoe effectief en toegankelijk deze in werkelijkheid is.

29. Het Comité wil speciaal aandacht vragen voor de rol die het lokale en regionale niveau kan spelen op het gebied van voorlichting. Gemeenten en regio's zijn belangrijke actoren en platforms als het erop aankomt, de burgers te bereiken en hun te wijzen op hun rechten. Door betrouwbare en duidelijke informatie te geven over de reikwijdte van het Handvest, kan worden voorkomen dat er bij de burgers misverstanden ontstaan over de gevallen waarin zij hier al dan niet een beroep kunnen doen.

30. Het informatiebeleid van de EU mag geen eenrichtingsverkeer zijn. De gemeenten en regio's kunnen doorgeven hoe het Handvest naar de mening van de mensen in de praktijk wordt nageleefd. Via een dialoog moet ernaar worden gestreefd om van de grondrechten daadwerkelijke en goed functionerende instrumenten voor alle mensen in de samenleving te maken. Hier kan een doorslaggevende rol zijn weggelegd voor het lokale en regionale niveau, wat ook zal moeten worden opgenomen in de strategie.

31. Een belangrijke bijdrage hiertoe wordt geleverd door initiatieven van de lokale en regionale overheden en maatschappelijke organisaties in hun strijd tegen sociale uitsluiting. Het is dan ook goed dat de Commissie van plan is om informatie die via maatschappelijke organisaties wordt verkregen, te verwerken in het jaarverslag. Voorwaarde is wel dat er een regelmatige dialoog plaatsvindt om alle beleidsniveaus te betrekken bij de bescherming en bevordering van de grondrechten en om de lokale en regionale overheden in de EU bewust te maken van kwesties die spelen op het gebied van de grondrechten.

„Het jaarverslag”

32. Het Comité vindt dat de jaarverslagen, waarvan onlangs het eerste is gepubliceerd, van groot belang zullen en moeten zijn voor de follow-up en evaluatie van de strategie voor de tenuitvoerlegging van het Handvest van de grondrechten. Helaas wordt in het recente verslag niet verwezen naar de belangrijke rol van de lokale en regionale overheden bij het verbeteren van de handhaving van de grondrechten in de EU, noch naar de mogelijkheid om de grondrechten te beschermen via een multi-levelsysteem. De Europese Commissie wordt dan ook opgeroepen om het lokale en regionale beleidsniveau hier in de toekomst veel nauwer bij te betrekken.

33. Er moet meer duidelijkheid komen als het gaat om de vraag in hoeverre het jaarverslag aandacht dient te besteden aan de activiteiten van de Europese instellingen, in hoeverre het verschillende wetgevingsvoorstellen gaat beoordelen en in hoeverre de algemene situatie van de grondrechten in de EU in het jaarverslag aan de orde moet komen.

34. Belangrijk is dat het jaarverslag gaat functioneren als instrument om de concrete resultaten van de werkzaamheden op het gebied van de mensenrechten in de lidstaten te beoordelen. Hier kan de door de lokale en regionale bestuursniveaus gemaakte eigen beoordeling van de mate waarin de grondrechten worden geëerbiedigd, o.a. als uitgangspunt dienen. In Groot-Brittannië is bijv. een instrument voor het meten van gelijkheid en mensenrechten ontwikkeld (Equality Measurement Framework), terwijl er in Zweden wordt gewerkt aan indicatoren voor mensenrechten op lokaal en regionaal niveau. Ook het FRA is begonnen met het ontwikkelen van indicatoren, evenals het Congres van Lokale en Regionale Overheden van de Raad van Europa.

35. Bij het opstellen van evaluatieverslagen (bijv. als het gaat om het aanleggen van databestanden of het definiëren van criteria) zal over het algemeen een groter gewicht moeten worden toegekend aan de grondrechten van de burgers.

36. Het jaarverslag is ook bedoeld om de basis te leggen voor een jaarlijkse dialoog over de grondrechten. Gelet op de sleutelrol die de lokale en regionale overheden spelen bij het toezicht op de naleving van deze rechten, zou het Comité van de Regio's moeten worden uitgenodigd om deel te nemen aan deze dialoog.

Brussel, 12 oktober 2011

*De voorzitter
van het Comité van de Regio's*
Mercedes BRESSO

Advies van het Comité van de Regio's — Het Europees actieplan inzake e-overheid 2011-2015

(2012/C 9/12)

HET COMITÉ VAN DE REGIO'S

- juicht het Europees actieplan inzake e-overheid 2011-2015 toe. De prioriteiten van het plan - grensoverschrijdende dienstverlening, emancipatie van de gebruiker, hergebruik van overheidsinformatie (hvo), e-participatie, digitale eengemaakte markt, groene regering en interoperabiliteit – zijn allemaal terreinen waarop regio's en gemeenten tegelijk rechtstreeks betrokkene, aanbieder en begunstigde zijn;
- staat achter het streven van de Europese instellingen om de positie van burgers en ondernemingen via het gebruik van e-overheidsdiensten te versterken, de toegang tot overheidsinformatie uit te breiden en de transparantie te vergroten. Ook de inspanningen om de burgers meer in het politieke proces te laten participeren, de mobiliteit binnen de eengemaakte markt te vergroten en de bureaucratische rompslomp voor de burgers terug te dringen, verdienen bijval;
- wijst op de aanzienlijk bijdrage die het Europees actieplan inzake e-overheid kan leveren aan de verkleining van de digitale kloof en de verwezenlijking van de doelstellingen van de Europa 2020-strategie, terwijl het hierdoor ook gemakkelijker zal worden om te voldoen aan een aantal van de meest elementaire sociale, culturele en economische behoeften van de Europese burgers;
- benadrukt dat *open source software* zich weliswaar een steeds sterkere marktpositie heeft verworven, maar dat ook het gebruik van open normen en open interfaces een essentiële factor vormt voor de overdracht en toepassing van informatie in organisaties, systemen en uitrustingen.

Rapporteur	Ján ORAVEC (SK/EVP), burgemeester van Štúrovo
Referentie	Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's over „Het Europese actieplan inzake e-overheid 2011-2015 - Benutten van de ICT om een slimme, duurzame en innovatieve overheid te bevorderen”
	COM(2010) 743 definitief

I. BELEIDSAANBEVELINGEN

De informatiemaatschappij heeft de economische en sociale vooruitgang een enorme impuls gegeven. In het besef hiervan integreren alle landen en regio's ter wereld versterking van de informatiemaatschappij in hun ontwikkelingsplannen en trachten ze via overheidsmaatregelen de opbouw van een infrastructuur voor informatie- en communicatietechnologie (ICT) te versnellen, de creatie van inhoud te ondersteunen, vaart te zetten achter de totstandkoming van online diensten en de burgers te stimuleren om hiervan meer gebruik te maken. Europa behoort wereldwijd tot de pioniers op dit gebied en het beleid zou nog meer kracht moeten worden bijgezet door de lokale en regionale overheden erbij te betrekken.

Het Europese actieplan inzake e-overheid 2011-2015 moet worden gezien als de concrete uitwerking van de doelstellingen van de Digitale Agenda voor Europa. De obstakels die verhinderen dat de mogelijkheden van ICT met nog meer daadkracht worden uitgebuit – reden waarom tot deze initiatieven is overgegaan – zijn maar al te duidelijk zichtbaar in Europa. Het is met name van belang dat werk wordt gemaakt van een betere toegang tot innovatieve technologie in lokaal en regionaal bestuur, omdat de lokale en regionale overheden het dichtst bij de burgers staan en aan de basis diensten verlenen. Er moet lering worden getrokken uit alle projecten uit het verleden die niet aan de verwachtingen hebben voldaan.

Het comité van de regio's,

1. staat achter de voorstellen in het Actieplan inzake e-overheid, die voor een groot deel betrekking hebben op de lokale en regionale overheden, voor wie ICT een van de centrale sleutels voor de uitvoering ervan dient te zijn. De prioriteiten van de nieuwe strategie op lokaal en regionaal niveau kunnen bijdragen tot de kwaliteit van het bestaan en de sociaal-economische activiteiten van de burgers, een efficiëntere en meer gepersonaliseerde openbare dienstverlening bevorderen en het plaatselijke bedrijfsleven ondersteunen. De regio's en steden beschikken over verschillende middelen om deze mogelijkheden ten volle te benutten.

2. Een van de belangrijkste doelstellingen van het Actieplan is „e-insluiting”, ofwel een inclusieve, vanuit regionaal en sociaal standpunt rechtvaardige informatiemaatschappij die gebruik maakt van ICT ter vergroting van het concurrentievermogen en ter verbetering van de openbare dienstverlening. Deze doelstelling krijgt de steun van het Comité.

3. Lokale en regionale overheden dienen meer te worden betrokken bij grootschalige samenwerkingsprojecten, zodat de

interoperabiliteit van overheidsdiensten kan worden verbeterd en een effectievere dienstverlening kan worden geboden ⁽¹⁾.

4. Het is verheugend dat dit Europese actieplan inzake e-overheid 2011-2015 is opgesteld. De prioriteiten van het plan – grensoverschrijdende dienstverlening, emancipatie van de gebruiker, hergebruik van overheidsinformatie (hvo), e-participatie, digitale eengemaakte markt, groene regering en interoperabiliteit – zijn allemaal terreinen waarop regio's en gemeenten tegelijk rechtstreeks betrokkene, aanbieder en begunstigde zijn.

5. Het Comité staat achter het streven van de Europese instellingen om de positie van burgers en ondernemingen via het gebruik van e-overheidsdiensten te versterken, de toegang tot overheidsinformatie uit te breiden en de transparantie te vergroten. Ook de inspanningen om de burgers meer in het politieke proces te laten participeren, de mobiliteit binnen de eengemaakte markt te vergroten en de bureaucratistische rompslomp voor de burgers terug te dringen, verdienen bijval.

6. De éénloketprocedure, zoals die in verschillende lidstaten reeds wordt toegepast, dient te worden aangemoedigd. Het opzetten van dergelijke service-centra van de overheid overal in de EU zou van essentieel belang kunnen zijn voor zowel het grote publiek als het bedrijfsleven in de lidstaten. Alleen zullen eerst de daartoe strekkende voorwaarden voor e-overheidsdiensten moeten worden geschapen en zal tegelijkertijd een volledig beeld van de omzetting van de Europese dienstenrichtlijn moeten worden verkregen.

7. Van belang zijn de bevordering van en het toezicht op de volksgezondheid, m.n. in afgelegen of moeilijk toegankelijke streken. De uitwerking en tenuitvoerlegging van nationale programma's ter digitalisering van de gezondheidszorg in de lidstaten zouden het veel gemakkelijker maken om lokaal, regionaal en grensoverschrijdend gezondheidsdiensten te verlenen.

8. Lokale en regionale overheden dienen in dit proces een belangrijke rol te spelen. Daarom:

— zullen de Commissie en de lidstaten de nodige maatregelen moeten nemen om ervoor te zorgen dat de lokale en regionale overheden volledig en op effectieve wijze bij het beheer van ICT-initiatieven worden betrokken ⁽²⁾;

⁽¹⁾ CdR 10/2009 fin

⁽²⁾ CdR 283/2008 fin

- dient Europa zijn volledige potentieel voor de ontwikkeling van ICT-diensten te benutten, zowel in de publieke als in de particuliere sector. Verder zal ICT moeten worden ingezet als middel om de dienstverlening van de lokale en regionale overheden te verbeteren op gebieden als gezondheidszorg, onderwijs, overheidsopdrachten, veiligheid en sociale zorg. De door de EU ondersteunde publiek-private partnerschappen tussen lokale en regionale overheden en kleinere ondernemingen die gespecialiseerd zijn in de ontwikkeling van ICT voor overheidsdiensten, kunnen uitstekend dienen als basis voor de ontwikkeling van lokale vaardigheden en kennis in de gehele EU ⁽³⁾;
- zal het bij de verdere ontwikkeling van de infrastructuur en dienstverlening in het kader van het actieplan inzake e-overheid van cruciaal belang zijn om ervoor te zorgen dat op elk niveau volledig wordt voldaan aan alle veiligheidsvereisten, met name als het gaat om vertrouwelijkheid, beschikbaarheid en integriteit, zodat de privacy en de bescherming van de persoonlijke gegevens optimaal kunnen worden gewaarborgd, zodat elke niet via wettelijke bepalingen geregelde informatievergaring op het gebied van persoonlijke gegevens en profielen ⁽⁴⁾, waaronder aankoopgedrag, medische dossiers en ziektegeschiedenissen, wordt verhinderd, en zodat het onmogelijk wordt om via reeds bekende methoden een aanval uit te voeren op het systeem dat informatie verwerkt en opslaat;
- zal er bij de ontwikkeling van grensoverschrijdende openbare dienstverlening m.b.v. ICT ook ruimte dienen te zijn voor kwesties op het gebied van interoperabiliteit, digitale identificatie van burgers (STORK), elektronische handtekeningen, online verzending van documenten en andere centrale elementen van e-overheid, zodat dit alles op Europees niveau kan worden geregeld. Dit is tevens een noodzakelijke voorwaarde voor een vergroting van de individuele mobiliteit van burgers in de EU. Interoperabiliteit maakt onlosmakelijk deel uit van grensoverschrijdende openbare dienstverlening en vereist een internationale aanpak, omdat een en ander het werkterrein van de lokale overheden te buiten gaat;
- zouden de regionale en lokale overheden stelselmatig moeten worden geraadpleegd bij het voorbereiden, uitvoeren en begeleiden van de maatregelen die bedoeld zijn om e-overheid overal in Europa ingang te doen vinden. Regio's en gemeenten zouden naast de lidstaten moeten worden erkend als de belangrijkste actoren bij de bevordering van een nauwere samenwerking tussen gebruikers en producenten van ICT-innovaties op de meest verschillende gebieden van overheidsbeleid en administratie ⁽⁵⁾.

9. Maatregelen op het vlak van rationalisering, modernisering en vermindering van de administratieve lasten als een prioritaire strategie om kosten te besparen en de dienstverlening en administratieve procedures effectiever te maken en te vereenvoudigen zouden tot een dynamischere economie en minder bureaucratistische lasten en besommeringen leiden. Bovendien zou de relatie tussen de burgers en de overheid er eenvoudiger op worden en zouden deze maatregelen er ook toe bijdragen dat de administratieve kosten voor ondernemingen worden verlaagd, hun concurrentiepositie wordt verbeterd en hun ontwikkeling wordt gestimuleerd.

10. De hoekstenen van het actieplan – openheid, flexibiliteit en samenwerking tussen overheid en burger in Europa – zijn van het grootste belang voor een succesvolle uitvoering ervan.

11. Het streven naar transparantie is hier van bijzonder belang, omdat dit betekent dat de lidstaten de burgers elektronische toegang zullen verlenen tot de m.b.t. hen bewaarde persoonsgegevens, voor zover deze elektronisch ⁽⁶⁾ beschikbaar zijn. In feite hebben burgers nu al toegang tot deze gegevens. Het Comité plaatst echter kanttekeningen bij het Commissievoorstel om burgers vanaf 2014 automatisch elektronisch te informeren telkens wanneer hun gegevens automatisch worden verwerkt. Dergelijke informatie dient alleen te worden verstrekt als de burgers hier baat bij hebben en als een en ander in verhouding staat tot de ermee gemoeide kosten.

12. Om de mogelijkheden van hergebruik van overheidsinformatie ten volle te kunnen benutten, dienen de lokale en regionale overheden meer bij de zaak te worden betrokken. Dit zou het hergebruik aanzienlijk kunnen stimuleren, hetgeen het concurrentievermogen en de werkgelegenheid ten goede zou komen ⁽⁷⁾.

13. Het Europese actieplan inzake e-overheid kan er in aanzienlijke mate toe bijdragen dat de digitale kloof kleiner wordt en dat de doelstellingen van de Europa 2020-strategie worden gehaald, terwijl het hierdoor ook gemakkelijker zal worden om te voldoen aan een aantal van de meest elementaire sociale, culturele en economische behoeften van de Europese burgers ⁽⁸⁾.

14. Als overal in Europa het beginsel wordt toegepast dat persoons- en objectgegevens maar één keer hoeven te worden opgegeven, zonder dat ze steeds weer opnieuw moeten worden ingevuld, zou dit er in aanzienlijke mate toe bijdragen dat onnodige bureaucratistische rompslomp voor de burgers wordt vermeden en in het algemeen de kosten voor de overheid worden gedrukt. Daarbij dient er zorg voor te worden gedragen dat de hand wordt gehouden aan de wettelijke voorschriften inzake gegevensbescherming.

15. Opheffing van de nog steeds in verschillende EU-regio's, met name in ultraperifere gebieden, bestaande ongelijkheid op het vlak van toegang en beschikbare apparatuur, is een absolute voorwaarde voor een betere benutting van ICT. Dit heeft vooral betrekking op op lokale en regionale overheden: er zijn zowel duidelijke verschillen tussen de regio's binnen landen, als tussen de verschillende lokale overheden (afhankelijk van hun grootte). Kleine steden en dorpen lopen gewoonlijk ver achter als het aankomt op de technische, organisatorische en personele capaciteit die nodig is om het gebruik van ICT uit te breiden. Daarom zal er een begin moeten worden gemaakt met het aanbieden van uniforme platforms voor het verlenen van de diensten van lokale en gemeentelijke overheden in de vorm van „software as a service” (SaaS). Dit betekent o.a. dat wordt ingespeeld op nieuwe ICT-ontwikkelingen als virtualisering en „cloud computing”, waardoor projecten goedkoper en sneller kunnen worden uitgevoerd. Bij dergelijke ontwikkelingen moet hoofdzakelijk worden uitgegaan van reeds bestaande platforms en moet gebruik worden gemaakt van software met een open broncode (*open source software*).

16. In het document zou bijzondere aandacht moeten worden besteed aan de noodzaak om de verschillen tussen regio's te verkleinen of in ieder geval niet nog groter te laten worden. We zijn ons terdege bewust van het gevaar dat e-overheidsprojecten alleen in bepaalde regio's worden aanvaard en uitgevoerd.

⁽³⁾ CdR 156/2009 fin

⁽⁴⁾ CdR 104/2010 fin

⁽⁵⁾ COM(2009) 116 definitief

⁽⁶⁾ COM(2010) 743 definitief.

⁽⁷⁾ CdR 247/2009 fin

⁽⁸⁾ CdR 14/2010 fin

17. Soepele grensoverschrijdende dienstverlening waardoor ondernemingen de mogelijkheid krijgen om via eenvoudige elektronische aanbestedingsprocedures (PEPPOL - Pan-European Public Procurement Online) overal in de EU producten te verhandelen en diensten te verlenen (SPOCS - Simple Procedures Online for Crossborder Services), zal de verdere ontwikkeling van het bedrijfsleven in de EU in belangrijke mate stimuleren.

18. Niet alleen *open source software* heeft zich op de markt een steeds sterkere positie verworven, maar ook open normen en open interfaces zijn een essentiële factor voor de overdracht, toepassing en interoperabiliteit van informatie in organisaties, systemen en uitrustingen.

19. Lokale en regionale overheden spelen een sleutelrol bij de uitbreiding van breedbandtoegang in gebieden waar de markt tekortschiet ⁽⁹⁾.

20. Het Comité staat achter de resolutie van het Europees Parlement van 6 juli 2011 over „Breedband in Europa: investeren in digitale groei” ⁽¹⁰⁾ en kan zich in het bijzonder vinden in de opvatting dat een verplichting tot universele dienstverlening een wezenlijke bijdrage zou leveren aan de ontwikkeling van breedbandcommunicatie in landelijke gebieden.

21. Toegang tot hoogwaardige breedbanddiensten tegen redelijke prijzen kan de beschikbaarheid en de kwaliteit van de door lokale en regionale overheden geleverde diensten verbeteren en - in het geval van micro-ondernemingen en het MKB - de marketing van producten vereenvoudigen. Afgelegen en vooral ultraperifere regio's en gemeenten zullen waarschijnlijk aanzienlijk voordeel hebben bij een beter gespreide en snellere toegang tot breedbanddiensten ⁽¹¹⁾.

22. Breedbandtoegang kan aldus dankzij een betere communicatie tussen overheid en gebruiker (zowel de particuliere als de commerciële) een tegenwicht vormen voor de problemen die ontstaan door de afgelegen ligging van plattelandsgebieden ⁽¹²⁾.

23. Bij de te ontwikkelen e-overheidsdiensten moet er aandacht zijn voor gebieden als: relatie gebruiker-overheid; bijdrage van de overheid tot de stimulering van het openbare debat (verspreiding van essentiële overheidsinformatie, openbare forums, online raadplegingen en - meer in het algemeen - nieuwe mechanismen voor publieksraadpleging); contacten tussen ondernemingen en overheid (doorgeven van sociale data, melden van indienstnemeningen, overmaken van fiscale en boekhoudkundige gegevens e.d.); toepassing van e-handelstechnieken op overheidsopdrachten (e-aanbestedingen), en nieuwe werk- en organisatiemethoden binnen de overheid (omscholing, teamwork, telewerk).

24. Er moet haast worden gemaakt met maatregelen om alle Europeanen vóór 2013 toegang te bieden tot basisbreedbanddiensten en vóór 2020 tot snelle en supersnelle breedbanddiensten, overeenkomstig de verbintenissen die de EU met de Digitale Agenda voor Europa is aangegaan.

25. Als het gaat om de benutting van de mogelijkheden die e-overheid biedt bij het omlaag brengen van de ecologische voetafdruk, zouden de regio's en steden het voortouw kunnen nemen bij het aangeven van de plaatselijk voorhanden mogelijkheden ter benutting van ICT, het verspreiden van beste praktijken op het gebied van technologie, het aanduiden van projectpartners, het toewijzen van financiële middelen voor de ontwikkeling van ICT-apparatuur, het meten van geboekte vooruitgang en het bekendheid geven aan successen.

26. Het Comité wijst erop dat de dienstensector vooroploopt als het erom gaat voordeel te trekken van ICT, omdat vooral bedrijven uit de groot- en kleinhandel, financiële instellingen en de zakenwereld in ICT investeren ⁽¹³⁾.

27. De aanhoudende digitale kloof leidt tot meer sociale uitsluiting en economische ongelijkheid. Gelijkheid van kansen op digitaal gebied is dan ook om zowel sociale als economische redenen nodig. Aldus bezien is e-insluiting van doorslaggevend belang voor de verwezenlijking van de doelstellingen van het actieplan inzake e-overheid 2011-2015 en dus ook van de doelstellingen van de Europa 2020-strategie ⁽¹⁴⁾ op het gebied van sociaal-economische ontwikkeling.

28. Voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer is een aantal factoren bepalend, zoals: de manier waarop overheidsinstanties zijn gestructureerd (de meeste overheden zijn lokaal); de convergentie van EU-wetgeving; de bevordering van een innoverende cultuur onder overheidsambtenaren (bijvoorbeeld door een gemeenschappelijke gedragscode te gebruiken) en onder burgers (door hun digitale consumentenrechten vast te leggen en daaraan bekendheid te geven), en het beheer van op ICT gebaseerde toepassingen ⁽¹⁵⁾.

29. Bij de opzet van internetinfrastructuur en de ontwikkeling van daaraan gerelateerde diensten moet steeds worden nagegaan of op alle niveaus aan de veiligheidsvereisten is voldaan. Zo kan worden gegarandeerd dat de persoonlijke levenssfeer en persoonsgegevens optimaal worden beschermd en dat ongeoorloofde informatievergaring op het gebied van persoonsgegevens en profielen ⁽¹⁶⁾, waaronder aankoopgedrag, medische dossiers en ziektegeschiedenissen, wordt verhinderd.

30. Voor lokale en regionale overheden is een belangrijke rol weggelegd bij de bestrijding van computercriminaliteit en de bescherming van gegevens. Zij zouden dan ook moeten worden betrokken bij het opstellen van statistieken over computercriminaliteit en bij de opleiding van personeel.

31. Om tegemoet te komen aan het beginsel van een concurrerende markt voor overheidsinformatie moeten de voorwaarden voor particuliere en openbare dienstverleners beslist gelijk zijn, dienen overheidsgegevens toegankelijk te zijn voor particuliere gebruikers en moet duidelijk zijn aangegeven onder welke voorwaarden deze gegevens voor commerciële doeleinden mogen worden gebruikt ⁽¹⁷⁾.

⁽⁹⁾ CdR 5/2008 fin

⁽¹⁰⁾ <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P7-TA-2011-0322+0+DOC+XML+V0//NL>

⁽¹¹⁾ CdR 252/2005 fin

⁽¹²⁾ CdR 14/2010 fin

⁽¹³⁾ „The Economic Impact of ICT Measurement, Evidence and Implications”, OECD Publishing (2004)

⁽¹⁴⁾ COM(2010) 2020 definitief

⁽¹⁵⁾ CdR 247/2009 fin

⁽¹⁶⁾ CdR 247/2009 fin

⁽¹⁷⁾ CdR 247/2009 fin

32. Het is van het allergrootste belang dat de EU, de lidstaten en de lokale en regionale overheden, met onverkorte inachtneming van het subsidiariteitsbeginsel, overgaan tot coördinatie van hun activiteiten t.a.v. het beheer van de onderliggende processen van het actieplan inzake e-overheid en het daaraan gerelateerde beleid van de lidstaten. Hierop heeft het Comité al gewezen in zijn Witboek over multilevel governance ⁽¹⁸⁾.

33. De sociale partners en de lokale, regionale en nationale overheden moeten samenwerken om een positieve spiraal van betere scholing van werknemers, organisatorische aanpassingen, toepassing van ICT en verbetering van de productiviteit op gang te brengen en ervoor te zorgen dat ICT verder wordt ontwikkeld en op efficiënte wijze wordt toegepast. Belangrijk is vooral dat er beleidsmaatregelen worden genomen om de basiskennis van ICT te verbeteren om te bevorderen dat geavanceerde ICT-technieken worden aangeleerd, om levenslang leren op dit gebied te stimuleren en om de voor een doeltreffend ICT-gebruik noodzakelijke managers- en netwerkvaardigheden naar een hoger niveau te tillen ⁽¹⁹⁾. Dergelijke maatregelen vallen onder de kernbevoegdheden van de lokale en regionale overheden.

34. De Commissie kondigt in onderhavige mededeling een groot aantal maatregelen aan die in het kader van het actieplan inzake e-overheid dienen te worden genomen.

35. De maatregelen en acties waarvan sprake is in de mededeling, hoeven niet te worden getoetst aan het evenredigheidsbeginsel, omdat ze niet verder gaan dan wat nodig is om de beoogde doelstellingen te verwezenlijken. Er zal alles aan moeten worden gedaan om te voorkomen dat de lidstaten extra worden belast door de maatregelen, die verder zullen moeten worden beoordeeld op hun economische rentabiliteit.

36. De voorgestelde („zachte”) maatregelen zijn zo eenvoudig mogelijk gehouden om de beoogde doelstellingen te kunnen verwezenlijken en laten optimaal ruimte voor nationale (en dus ook regionale) besluitvorming.

37. Alle beoogde specifieke maatregelen dienen op de voet te worden gevolgd en zorgvuldig te worden geëvalueerd om te voorkomen dat daarmee verder wordt gegaan dan wat nodig is om de beoogde doelstellingen te verwezenlijken. Er dient op te worden toegezien dat de lidstaten zoveel mogelijk armslag houden bij de besluitvorming en dat het bedrijfsleven niet onnodig wordt belast. Te dien einde moet er een systeem van controleprocedures worden ingevoerd.

38. Overtredingen van de veiligheidsregels vormen een bedreiging voor de nutsdiensten (lokale watervoorziening, energie, bedrijven die „groene” elektriciteit leveren e.d.).

39. De komende jaren wordt de beheersing van de klimaatverandering een van de grootste politieke uitdagingen voor de lokale en regionale overheden. Om de ambitieuze doelstellingen

voor 2020 te kunnen verwezenlijken, moet worden gegarandeerd dat door ICT mogelijk gemaakte oplossingen zonder meer beschikbaar zijn en volledig kunnen worden benut.

40. Vanwege hun verantwoordelijkheid voor tal van maatregelen op het gebied van planning, afgifte van vergunningen, investeringen, overheidsopdrachten, productie en consumptie spelen regio's en gemeenten een hoofdrol in het gebruik van ICT ter bevordering van duurzame groei. Vervoer, huisvesting en openbare gebouwen, alsook infrastructuur voor openbare verlichting zijn gebieden waarvoor het beleid door lokale en regionale overheden wordt uitgestippeld en uitgevoerd en waar de CO₂-uitstoot beduidend kan worden verminderd en er veel op energie kan worden bezuinigd. Daar komt nog bij dat het enorme potentieel van ICT op het gebied van energie-efficiëntie de EU concurrentiekrachtiger maakt en in regio's en steden meer mogelijkheden voor het bedrijfsleven creëert.

41. Het Comité adviseert de Commissie en de lidstaten, ervoor te ijveren dat lokale en regionale overheden bij het gebruik van ICT-innovaties in de openbare sector worden betrokken. Dit kan door met name goede Europese praktijken te bevorderen en advies te verstrekken, bv. op methodologisch gebied ⁽²⁰⁾.

42. Ook raadt het Comité aan om personeel uitgebreid op te leiden. Dit geldt met name voor gespecialiseerde technici (netwerken, systemen, veiligheid, persoonlijke levenssfeer enz.), voor medewerkers die rechtstreeks met verschillende soorten veiligheidsprocedures te maken krijgen en voor medewerkers die zich globaal of indirect bezighouden met innovatie en modernisering op gebieden die te maken hebben met vertrouwen en veiligheid (bv. door cursussen te geven in digitale geletterdheid) ⁽²¹⁾.

43. De Commissie zal een informatica-effectbeoordeling moeten uitvoeren en deze moeten opnemen in de gedragscode voor intergouvernementele betrekkingen, zodat kan worden nagegaan wat de gevolgen van nieuwe beleidsmaatregelen en wetten zijn voor gemeenten en regio's, die daardoor gedwongen zijn veranderingen in het beheer van hun informatiesystemen door te voeren en nieuwe technologieën toe te passen. Het doel van deze effectbeoordeling is driedelig: a) in een vroeg stadium bepalen of een wet al dan niet in de praktijk kan worden toegepast; b) nagaan hoe de bouwstenen van e-overheid tot een soepele tenuitvoerlegging kunnen leiden; c) bepalen hoeveel steun nodig is om wetgeving of beleid naar behoren te kunnen uitvoeren, in het licht van het huidige niveau van ontwikkeling en het aanpassingsvermogen van gemeenten.

44. Er moet meer informatie worden verstrekt op regionaal en lokaal niveau, omdat de benodigde kennis en/of mechanismen voor het doorgeven van de voor hergebruik beschikbare informatie daar vaak ontbreken. Ook moeten overheidsinstanties worden geholpen om transparanter te worden en hergebruik van overheidsinformatie te bevorderen. ⁽²²⁾

⁽¹⁸⁾ CdR 89/2009 fin

⁽¹⁹⁾ „The Economic Impact of ICT Measurement, Evidence and Implications”, OECD Publishing (2004)

⁽²⁰⁾ CdR 156/2009 fin

⁽²¹⁾ CdR 104/2010 fin

⁽²²⁾ CdR 247/2009

45. Ten slotte moedigt het Comité lokale en regionale overheden aan om zo veel mogelijk gebruik te maken van de door ICT geboden mogelijkheden, teneinde het hoofd te bieden aan de uitdagingen die de vergrijzing van de bevolking met zich meebrengt. Zo kan de levenskwaliteit van ouderen worden verbeterd, hun deelname aan het lokale maatschappelijke leven worden gewaarborgd en de lokale en regionale concurrentiepositie worden bevorderd m.b.v. gepersonaliseerde dienstverlening. ⁽²³⁾

Brussel, 12 oktober 2011

De voorzitter
van het Comité van de Regio's
Mercedes BRESSO

⁽²³⁾ CdR 84/2007 fin

Advies van het Comité van de Regio's — Europese en internationale mobiliteit van ambtenaren en functionarissen van lokale en regionale overheden in de Europese Unie

(2012/C 9/13)

HET COMITÉ VAN DE REGIO'S

- stelt dat de mobiliteit van ambtenaren en functionarissen van lokale en regionale overheden, in het kader van hun levenslange opleiding via tijdelijke overplaatsingen naar een ander territoriaal lichaam, hun rol als drager van de Europese boodschap zou versterken, temeer daar ze dagelijks nauwe contacten onderhouden met de burgers en hun afgevaardigden;
- stelt dat de mobiliteit op Europees en internationaal niveau van lokaal en regionaal personeel de lidstaten van de Europese Unie kan helpen om moderne en efficiënte bestuursinstellingen tot stand te brengen die beschikken over de structuur, de menselijke hulpbronnen en de leidinggevende vaardigheden die noodzakelijk zijn om het communautaire acquis ten uitvoer te leggen;
- stelt dat taalbarrières in Europa kunnen worden geslecht dankzij mobiliteit, doordat ambtenaren en functionarissen worden aangemoedigd zich meerdere talen meester te maken;
- attendeert op het recente arrest van het Hof van Justitie van de EU, dat zegt dat personen die werkzaam zijn bij een overheidsdienst van een lidstaat en naar een andere overheidsdienst worden overgedragen, alleen op grond van deze overgang geen wezenlijk salarisverlies mogen lijden.

Rapporteur Mevrouw Mireille LACOMBE (FR/PSE), lid van de departementale raad van Puy-de-Dôme

I. BELEIDSAANBEVELINGEN

HET COMITÉ VAN DE REGIO'S,

1. Algemene opmerkingen

Waarom het Comité van de Regio's heeft besloten een ontwerpadvies aan dit onderwerp te wijden

1. wijst erop dat het Verdrag van Lissabon de territoriale dimensie van de Europese integratie kracht bijzet en het in de praktijk brengen van multilevel governance rechtvaardigt, waarvoor het Witboek van het Comité van de Regio's over multilevel governance een aantal acties voorstelt ⁽¹⁾;

2. wijst erop dat lokale en regionale overheden betrokken moeten worden bij het vormgeven en uitvoeren van de Europa 2020-strategie om deze volledig ten uitvoer te leggen, onder meer voor de kerninitiatieven „Een agenda voor nieuwe vaardigheden en banen” ⁽²⁾ en „Jeugd in beweging” ⁽³⁾;

3. is van mening dat lokale en regionale overheden via decentrale samenwerking een grotere rol moeten spelen bij de uitbreiding van de EU, het nabuurschapsbeleid en de externe betrekkingen, met name ontwikkelingshulp, zoals uiteengezet in het advies van het Comité van de Regio's „Plaatselijke overheden als ontwikkelingsactoren” ⁽⁴⁾. Hiervoor is personeel nodig dat de Europese dimensie goed kan inschatten en het voortouw neemt bij Europees beleid;

4. stelt dat de mobiliteit van ambtenaren en functionarissen van lokale en regionale overheden, in het kader van hun levenslange opleiding via tijdelijke overplaatsingen naar een ander territoriaal lichaam, hun rol als drager van de Europese boodschap zou versterken, temeer daar ze dagelijks nauwe contacten onderhouden met de burgers en hun afgevaardigden;

5. merkt op dat de publieke sector ongeveer 20,3 % van de arbeidsmarkt binnen de Europese Unie vertegenwoordigt ⁽⁵⁾. De mobiliteit van lokale en regionale ambtenaren en functionarissen, met als doel de uitwisseling van ervaringen en knowhow te bevorderen, ligt in het verlengde van het vrije verkeer van werknemers binnen de EU als bedoeld in artikel 45 VWEU en vormt een cruciaal aspect van het EU-burgerschap;

6. wijst op de inspanningen die het CvdR levert ten gunste van onderwijs- en beroepsmobiliteit; behalve het feit dat ze in belangrijke mate bijdraagt aan persoonlijke en professionele ontplooiing is mobiliteit bevorderlijk voor de Europese identiteit en de economische, sociale en territoriale cohesie binnen de Europese Unie ⁽⁶⁾;

7. stelt dat lokale en regionale overheden in de meeste lidstaten overeenkomstig het subsidiariteitsbeginsel rechtstreeks

verantwoordelijk zijn voor het ontwikkelen en aanbieden van overheidsdiensten en er tevens voor moeten zorgen dat het overheidsapparaat zo efficiënt mogelijk functioneert. Op het lokale en regionale niveau bevindt zich een schat aan kennis en ervaringen. Op dit niveau liggen de meeste mogelijkheden om door de uitwisseling van beste praktijken tot innovatieve benaderingen te komen;

8. merkt op dat voorlichting over de mogelijkheden van Europese en internationale mobiliteit van territoriale ambtenaren en functionarissen te wensen overlaat, hetgeen de uitwisseling tussen lokale en regionale overheden bemoeilijkt;

Hoe kan de Europese en internationale mobiliteit onder ambtenaren en functionarissen van lokale en regionale overheden zodanig worden georganiseerd dat ze voordelig uitpakt?

9. stelt dat de mobiliteit op Europees en internationaal niveau van lokaal en regionaal personeel de lidstaten van de Europese Unie kan helpen om moderne en efficiënte bestuursinstellingen tot stand te brengen die beschikken over de structuur, de menselijke hulpbronnen en de leidinggevende vaardigheden die noodzakelijk zijn om het communautaire acquis ten uitvoer te leggen;

10. benadrukt dat grensoverschrijdende mobiliteit bijdraagt aan cohesie. Ambtenaren die deelnemen aan mobiliteitsprogramma's werken direct of indirect mee aan een betere samenleving voor iedereen, op lokaal, regionaal en nationaal niveau. Onderzoek wijst uit dat „sociaal kapitaal” de groeiniveaus in de Europese regio's direct en positief beïnvloedt ⁽⁷⁾;

11. onderstreept dat behalve democratisch bestuur ter bevordering van de burgerparticipatie, samenwerking van lokale en regionale overheden nadrukkelijk bijdraagt aan territoriale ontwikkeling, door de vele interventiesectoren en de grote verscheidenheid aan publieke en particuliere instanties die erbij betrokken kunnen worden. Deze samenwerking kan tevens een stimulans vormen voor productiemethoden, afzetkanalen en economische activiteiten die voordelig zijn voor lokale bevolkingen en het milieu;

12. stelt dat taalbarrières in Europa kunnen worden geslecht dankzij mobiliteit, doordat ambtenaren en functionarissen worden aangemoedigd zich meerdere talen meester te maken;

13. onderstreept het belang van lokale en regionale overheden voor grensoverschrijdende mobiliteit en de bijdrage van deze mobiliteit aan zowel het bevorderen van de Europese integratie als het vertrouwd maken van de kandidaat-lidstaten met het communautaire acquis. Daar lokale en regionale overheden over omvangrijke bestuurlijke knowhow en kennis beschikken, is het op hun niveau dat de beste oplossingen worden gevonden en belangrijke partnerschappen worden opgezet;

⁽¹⁾ CdR 89/2009 fin.

⁽²⁾ COM(2010) 682 definitief

⁽³⁾ COM(2010) 477 definitief

⁽⁴⁾ CdR 312/2008 fin.

⁽⁵⁾ SEC(2010) 1609 definitief

⁽⁶⁾ CdR 292/2010 fin.

⁽⁷⁾ Beugelsdijk en van Schaik, *Social Capital and Regional Economic Growth*, 2003.

2. Denkbare maatregelen

14. verzoekt de Europese Commissie de Europese en internationale mobiliteit van territoriale ambtenaren en functionarissen te bevorderen, teneinde een betere samenwerking tussen steden en regio's mogelijk te maken, door een databank in de vorm van een internetportaal tot stand te brengen die beste praktijken, projecten, mobiliteitsaanbiedingen en de juridische en economische voorwaarden van deze mobiliteit bijeenbrengt. De Europese Commissie zou gebruik kunnen maken van bestaande informatie die op nationaal, regionaal en lokaal niveau voorhanden is en deze toegankelijk maken voor territoriale ambtenaren en functionarissen;

15. onderstreept dat meer aandacht zou moeten worden besteed aan het feit dat lokale en regionale overheden een steeds voornamere rol vervullen in het kader van ontwikkelingssteun en programma's voor internationale samenwerking met ontwikkelingslanden⁽⁸⁾;

16. verzoekt meer aandacht te besteden aan de rol die lokale en regionale overheden vervullen als het gaat om samenwerking, gelet op hun sterke inbreng op dit gebied; met inachtneming van het subsidiariteitsbeginsel lijken ze als geen ander in staat de toegang tot mobiliteit te bevorderen. Ze zijn namelijk betrokken bij het ontwikkelen van samenwerkingsprogramma's, opgesteld met de ambtenaren en functionarissen van de lokale en regionale overheden die lokaal en Europees overheidsbeleid in goede banen leiden;

17. stelt voor dat Europese ambtenaren eveneens kunnen worden gedetacheerd bij lokale en regionale overheden;

18. stelt dat dit advies tevens van toepassing moet zijn op de ambtenaren en functionarissen van de Europese groeperingen voor territoriale samenwerking (EGTS). Met name in grensgebieden kan Europese en internationale mobiliteit van EU-ambtenaren namelijk worden beproefd. Deze gebieden kunnen in dit verband fungeren als Europese proeftuinen. De EU moet een betere informatievoorziening aan grenswerkers steunen, hetgeen een belangrijke factor van mobiliteit zou zijn;

19. roept de EU-lidstaten die nog geen wettelijke bepalingen voor de Europese en internationale mobiliteit van hun vaste en tijdelijke lokale en regionale ambtenaren en functionarissen hebben vastgesteld, op om dit, na overleg met de sociale partners, alsnog te doen, hetgeen ook de overplaatsing van territoriale ambtenaren uit andere lidstaten mogelijk maakt. Dergelijke wettelijke bepalingen zijn nuttig om de rechten en plichten van de elders tewerkgestelde ambtenaren en functionarissen tijdens de mobiliteitsperiode naar behoren vast te leggen. Raamvoorwaarden zijn ook cruciaal voor het vastleggen van de mobiliteitscriteria, waaronder de vereiste professionele en taalkundige

vaardigheden, de duur van de tijdelijke overplaatsing, de vergelijkbaarheid van het territoriale lichaam van ontvangst met dat van vertrek, evenals de toegevoegde waarde van deze overplaatsing voor de betrokken overheden;

20. attendeert op het recente arrest van het Hof van Justitie van de EU⁽⁹⁾, dat zegt dat personen die werkzaam zijn bij een overheidsdienst van een lidstaat en naar een andere overheidsdienst worden overgedragen, alleen op grond van deze overgang geen wezenlijk salarisverlies mogen lijden;

21. onderstreept dat, gelet op het hoge aantal vrouwelijke werknemers in de openbare sector, er bij alle maatregelen rekening moet worden gehouden met het belang van een versterking van de gelijke kansen voor vrouwen en mannen, niet in het minst door hun toegang te verstrekken tot passende zorgverlening voor volwassen afhankelijke personen en kinderen, zodat er meer vrouwen aan de mobiliteitsprogramma's kunnen deelnemen;

22. onderstreept dat het zinvol zou zijn dat de Europese Commissie in samenwerking met de betrokken Europese instanties de mobiliteit van lokale en regionale ambtenaren in de afgelopen vijf jaar in kaart brengt, waarbij onder meer ook zou worden gekeken naar de meerwaarde voor de overheidsinstelling en het verwerven van nieuwe vaardigheden voor leidinggevend personeel bij het beheer van complexe projecten;

23. stelt voor dat de Europese Commissie, in samenwerking met het Comité van de Regio's, „mobiliteitsbijeenkomsten” organiseert waar Europese instellingen en lokale en regionale overheden met elkaar in contact worden gebracht, zodat elders tewerkgestelde territoriale ambtenaren en functionarissen hun ervaringen kunnen delen met ambtenaren die carrière willen maken in het buitenland. Een mobiliteitsprijs („Mobilis”) zou kunnen worden toegekend aan overheden die zich op het terrein van de mobiliteit willen begeven;

24. stelt voor dat de Europese Commissie een haalbaarheidsstudie uitvoert om op termijn een Europees uitwisselingsprogramma voor ambtenaren en functionarissen van lokale en regionale overheden tot stand te brengen;

25. verzoekt de financiële steun voor de mobiliteit van lokale en regionale functionarissen (momenteel via programma's als INTERREG IVC, URBACT en CARDS) te handhaven in de nieuwe financiële vooruitzichten van de EU;

26. stelt voor dat de Europese Commissie een voorlichtingscampagne start over de toegevoegde waarde van de mobiliteit van lokale en regionale ambtenaren en functionarissen, teneinde de uitwisseling van goede praktijken tussen lokale en regionale overheden in de Europese Unie maar ook met die in kandidaat-lidstaten en derde landen aan te moedigen;

Brussel, 12 oktober 2011

De voorzitter
van het Comité van de Regio's
Mercedes BRESSO

⁽⁸⁾ CdR 408/2010 fin.

⁽⁹⁾ Zaak Scattolon C-108/10

Advies van het Comité van de Regio's — Ontwikkeling van de Europese dimensie van de sport

(2012/C 9/14)

HET COMITÉ VAN DE REGIO'S

- onderstreept dat de lokale en regionale overheden altijd al het educatieve vermogen van de sport hebben erkend en gebruikt en dit hebben geïntegreerd in het onderwijsbeleid en in de activiteiten ter verbetering van de levenskwaliteit, ook in termen van gezondheid, van hun burgers;
- spreekt zijn bijzondere waardering uit voor het feit dat de Commissie maatregelen heeft genomen ter ondersteuning van de strijd tegen fraude en corruptie op sportgebied;
- onderstreept de ethische waarden van sport en met name de noodzaak om jongeren „de waarde van de nederlaag” en „fair play” bij te brengen door allereerst te zorgen voor scholing van trainers en technici die een voorbeeldfunctie hebben, zodat een einde kan worden gemaakt aan de verwerpelijke en anti-educatieve rellen;
- onderstreept de maatschappelijke waarden van sportinitiatieven als de Special Olympics en de Paralympische Spelen waarmee de sociale inclusie van personen met een handicap wordt bevorderd en deze mensen op verschillende wijze worden gesteund in hun persoonlijke autonomie;
- stelt voor om in het kader van een leven lang leren innoverende initiatieven met betrekking tot lichaamsbeweging op school te ondersteunen in het bijzonder voor de leeftijdsgroep van vier tot veertien jaar;
- dringt erop aan dat volledig gebruik wordt gemaakt van de door het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling geboden mogelijkheden voor steunverlening aan sportinfrastructuur en sportactiviteiten evenals van de door het Europees Sociaal Fonds geboden mogelijkheden voor verbetering van de competenties en inzetbaarheid van werknemers in de sportsector.

Rapporteur	Roberto PELLA (IT/EVP), gemeenteraadslid van Valdengo, provincieraadslid van Biella
Referentiedocument	Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's: Ontwikkeling van de Europese dimensie van de sport COM(2011) 12 definitief

I. BELEIDSAANBEVELINGEN

HET COMITÉ VAN DE REGIO'S,

Algemene context

1. spreekt zijn algemene waardering uit voor de mededeling van de Europese Commissie getiteld „Ontwikkeling van de Europese dimensie van de sport”⁽¹⁾, waarmee gevolg wordt gegeven aan het Witboek over sport⁽²⁾ uit 2007 en waarin wordt verwezen naar artikel 165 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU) als rechtsgrondslag voor optreden van de EU. In deze mededeling worden 15 prioriteiten behandeld, gegroepeerd in vier thematische hoofdstukken: de maatschappelijke rol van sport, de economische dimensie van sport, de organisatie van de sport en de samenwerking met derde landen en internationale organisaties op sportgebied;

2. is verheugd dat de Commissie, inhakend op de reeds in het Witboek over sport opgenomen beginselen, bevestigt dat bij de uitvoering van een winnende strategie gezorgd moet worden voor coördinatie tussen de activiteiten in de sportsector zelf en de daarmee samenhangende activiteiten: gezondheid, onderwijs, opleiding, jeugd, regionale ontwikkeling en samenhang, sociale inclusie, werkgelegenheid, burgerschap, justitie, binnenlandse zaken, onderzoek, interne markt en concurrentie;

3. onderstreept dat in artikel 165 VWEU ook wordt verwezen naar stimuleringsmaatregelen op het gebied van de sport, en dat de Commissie op basis daarvan had kunnen overwegen een voorstel te doen voor een nieuwe uitgavenpost binnen de huidige financiële vooruitzichten bijvoorbeeld voor een hoogstens twee jaar durend EU-sportprogramma;

4. wijst evenals de Commissie erop dat artikel 165 VWEU de specifieke kenmerken van de sport erkent, wat ook wordt bevestigd door de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie; pleit ervoor dat bij de uitwerking en toepassing van de communautaire wetgeving met deze specifieke kenmerken rekening wordt gehouden;

5. onderstreept met voldoening dat de artikelen 6 en 165 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU) aan de EU een ondersteunende, coördinerende en aanvullende bevoegdheid toekennen op sportgebied, hetgeen nieuw elan geeft aan de ontwikkeling van de Europese dimensie van de sport. Zo lang als het subsidiariteitsbeginsel en de autonomie van de bestuursinstanties in de sport in acht worden genomen,

geven Europese beleidsmaatregelen Europese meerwaarde aan de sportinitiatieven van de lidstaten en de lokale en regionale overheden, aangezien er een katalysatoreffect ontstaat dat de impact van de acties op sportgebied versterkt;

6. onderstreept dat de sport en de nationale, Europese en internationale organisaties die de sport beheren en reguleren (IOC, nationale Olympische comités, sportbonden en organisaties voor gehandicaptensport en lokale sportverenigingen) een effectieve bijdrage kunnen leveren aan de verwezenlijking van de strategische langetermijndoelstellingen van de EU, in het bijzonder aan die van de Europa 2020-strategie, evenals aan het scheppen van nieuwe werkgelegenheidsvooruitzichten voor met name jongeren;

7. benadrukt het belang van sport voor de totstandkoming van een Europese identiteit en de bestrijding van racisme en vreemdelingenhaat;

8. spreekt zijn waardering uit voor het feit dat de Commissie en de Raad van de Europese Unie (de Raad) de complexiteit en het belang erkennen van voorstellen voor gezamenlijk optreden op sportgebied en van informele samenwerking tussen de lidstaten met als doel continue uitwisseling van goede praktijken en verspreiding van de gegevens over de bereikte resultaten te waarborgen;

9. is verheugd dat de Commissie en de Raad⁽³⁾ bereid zijn steun te geven aan de informele deskundigengroepen die de lidstaten van plan zijn op te richten en die verslag zullen uitbrengen aan de Raadsgroep voor sport; dringt er in dat verband op aan dat bij deze groepen het CvDR wordt betrokken;

10. spreekt zijn waardering uit voor het feit dat DG MARKT van de Europese Commissie opdracht heeft gegeven tot een onafhankelijke studie over de financiering van basissporten in Europa om de verschillende financieringssystemen te beoordelen (zoals nationale, regionale en lokale subsidies, bijdragen van gezinnen en opbrengsten van vrijwilligerswerk, sponsoring, uitzendingen van evenementen en van met gokspelen verband houdende online- en niet- onlinediensten) en een analyse te maken van een grote reeks beleidsvormen voor de interne markt die een rechtstreekse invloed uitoefenen op genoemde financieringssystemen; verzoekt de Commissie om het CvDR en de lokale en regionale overheden, die een promotierol vervullen en het dichtst bij de belanghebbenden staan, rechtstreeks te betrekken bij de huidige en toekomstige ontwerpstudies;

⁽¹⁾ COM(2011) 12

⁽²⁾ COM(2007) 391

⁽³⁾ Resolutie van de Raad en de vertegenwoordigers van de regeringen der lidstaten, in het kader van de Raad bijeen, over een werkplan van de Europese Unie voor sport voor 2011-2014

De rol van de lokale en regionale overheden

11. is van mening dat de lokale en regionale overheden een fundamentele rol spelen bij de ontwikkeling van de Europese dimensie van de sport, daar zij er in het kader van hun institutionele taken toe bijdragen dat de burgers worden voorzien van diensten op sportgebied en deze diensten een belangrijk bestuursinstrument zijn voor de bevordering van sociale inclusie en de bestrijding van discriminatie;

12. onderstreept bovendien dat de lokale en regionale overheden een fundamentele rol spelen bij het beschikbaar maken van financiële middelen voor sportactiviteiten en de daarvoor noodzakelijke sportaccommodaties. Daarnaast spelen ze, samen met sportorganisaties en – waar zij bestaan – de territoriale structuren van de nationale Olympische comités, een fundamentele rol bij het stimuleren van burgers tot sportbeoefening. Het Comité pleit er bovendien voor om in de landen die nog niet over dergelijke structuren beschikken regionale sportstructuren op te zetten, die een belangrijke rol kunnen spelen bij het bevorderen en stimuleren van sportbeoefening op regionaal niveau;

13. herinnert eraan dat de lokale en regionale overheden een onmisbare taak vervullen bij de coördinatie tussen alle op hun grondgebied aanwezige actoren die op de een of andere manier bij sport betrokken zijn, en in het bijzonder bij het verlenen van steun aan het verenigingsleven en vrijwilligerswerk in de sport;

14. onderstreept bovendien dat de lokale en regionale overheden altijd al het educatieve vermogen van de sport hebben erkend en gebruikt en dit hebben geïntegreerd in het onderwijsbeleid en in de activiteiten ter verbetering van de levenskwaliteit, ook in termen van gezondheid, van hun burgers;

15. acht het van fundamenteel belang dat de Commissie respect toont voor de autonomie van de bestuursinstanties in de sport, daar dit een fundamenteel beginsel is van de sportorganisatie, evenals voor de bevoegdheden van de lidstaten overeenkomstig het subsidiariteitsbeginsel;

16. acht het tevens van fundamenteel belang dat de uitdagingen in verband met geweld en intolerantie tijdens sportevenementen het hoofd worden geboden en dat de transnationale uitdagingen in de Europese sport zoals fraude, gemanipuleerde wedstrijden en doping, effectief door middel van wetgeving worden aangepakt;

17. verzoekt de Commissie om het Comité van de Regio's, de lokale en regionale overheden, de nationale sportorganisaties en – waar zij bestaan – de territoriale structuren van de nationale Olympische comités een grotere rol toe te kennen bij zowel de opstelling als de uitvoering van beleid op sportgebied;

18. onderstreept het vermogen van de sport om betrekkingen tussen overheidsinstellingen, verenigingen, federaties, clubs en andere organisaties tot stand te brengen en acht het noodzakelijk dat netwerken worden opgericht voor een gemakkelijke en vlotte uitwisseling van kennis op het gebied van de sport en de maatschappelijke impact daarvan. De oprichting van netwerken van openbare lichamen die op lokaal niveau opereren zou een grote vooruitgang betekenen om de rol van gemeenten bij de bevordering van de maatschappelijke impact van de sport te ontwikkelen, en zou hen in staat stellen bij te dragen aan de verbetering van de sport op Europees niveau;

19. verzoekt de Commissie om in het kader van de voortzetting van de stimuleringsmaatregelen ter ondersteuning van projecten op sportgebied of in het kader van de bestaande programma's in diverse sectoren, zoals onderwijs, een leven lang leren, volksgezondheid, jeugd, burgerschap, onderzoek, sociale inclusie, gendergelijkheid en racismebestrijding, het CvdR actief te betrekken bij de besprekingen ter voorbereiding van het volgend meerjarig financieel kader;

20. acht het van fundamenteel belang dat de Commissie, wat de in de onderhavige documenten opgenomen voorstellen betreft, het Comité van de Regio's van meet af aan betreft bij alle lopende en toekomstige voorbereidende acties en bij de voorgestelde specifieke evenementen;

21. stelt de Commissie voor steun te geven aan specifieke acties ten behoeve van projecten ter ondersteuning en aanwerving van sportvrijwilligers, die rechtstreeks worden voorgesteld door lokale en regionale overheden, sportorganisaties en – waar zij bestaan – de territoriale structuren van de nationale Olympische comités, serviceclubs en entiteiten voor sportpromotie;

De maatschappelijke rol van sport

22. spreekt zijn waardering uit voor het feit dat de Commissie aandacht schenkt aan de noodzaak het dopingprobleem op efficiënte wijze te bestrijden, niet alleen in de wedstrijd sport maar ook in de amateursport, waar dit probleem steeds grotere vormen aanneemt en een ernstig gevaar voor de volksgezondheid inhoudt;

23. is van mening dat het een effectieve maatregel zou zijn om beter te begrijpen waarom dopinggebruik vooral in de amateursport voorkomt, en vervolgens, op basis van de beschikbare gegevens, eerst systematische controles te verrichten en maatregelen te treffen die het gebruik van verboden middelen en doping buiten de beroepssport terugdringen, en daarna te voorzien in strengere straffen, naar voorbeeld van hetgeen is gedaan op drugsgebied. Deze maatregelen zouden moeten worden gecoördineerd en gericht moeten zijn op de goedkeuring en verspreiding van goede praktijken op het gebied van antidopingsstrategieën. Het dringt wat de dopinghandel betreft aan op toetreding van de EU tot het Europees Verdrag tegen doping, waarin de mondiale rol van het Wereldantidopingsagentschap (WADA) in de strijd tegen doping wordt erkend;

24. onderstreept het probleem in verband met de verschillen qua tijd tussen de sportrechtspraak en de gewone rechtspraak; is van mening dat de Commissie met het oog daarop wetsvoorstellen moet doen en de strafrechtelijke maatregelen tegen dopinghandel moet aanscherpen;

25. stelt de invoering voor van een uniform antidopingsstelsel in de EU-lidstaten, onder meer door zowel tijdens als buiten competities een minimumaantal controles te voorzien;

26. onderstreept dat dringend iets moet worden gedaan aan de plaag van illegale weddenschappen in de sport, waardoor de maatschappelijke en educatieve functie van de sport wordt ondermijnd, en is verheugd dat de Commissie reeds in actie is gekomen om deze situatie het hoofd te bieden;

27. spreekt zijn bijzondere waardering uit voor het feit dat de Commissie maatregelen heeft genomen ter ondersteuning van de strijd tegen fraude en corruptie op sportgebied en deze maatregelen heeft opgenomen onder de activiteiten die vallen onder kaderbesluit 2003/568/JBZ van de Europese Raad inzake de bestrijding van corruptie in de privésector, in het kader van een ruimer maatregelenpakket ter bestrijding van corruptie dat is gepland voor 2011;

28. onderstreept het belang dat de Commissie actie onderneemt om vormen van partnerschap te stimuleren die de ontwikkeling van vroegtijdige waarschuwingssystemen vergemakkelijken waarmee fraude en aan gemanipuleerde sportwedstrijden gerelateerde schandalen kunnen worden voorkomen en een eventuele bemoeienis van de georganiseerde misdaad met de Europese sport kan worden bestreden, waarbij zij de lidstaten ertoe dient aan te moedigen drastische maatregelen te treffen met betrekking tot het delict sportfraude en de daaraan gerelateerde sancties te harmoniseren;

29. onderstreept de ethische waarden van sport en met name de noodzaak om jongeren „de waarde van de nederlaag” en „fair play” bij te brengen door allereerst te zorgen voor scholing van trainers en technici die een voorbeeldfunctie hebben, zodat een einde kan worden gemaakt aan de verwerpelijke en anti-educatieve rellen die zich helaas vaak aan het eind van sportwedstrijden voordoen;

30. is evenals de Commissie van mening dat het onontbeerlijk is de totstandkoming van een alliantie tussen sport en school te stimuleren om het welzijn van de burgers te verbeteren door te profiteren van de weldadige effecten van sport bij de preventie van gezondheidsproblemen en ziekten, en met name bij de behandeling van obesitas en hart- en vaatziekten, waardoor op lange termijn kan worden bijgedragen aan de vermindering van de uitgaven voor volksgezondheid, die een ware aderlating zijn voor de regionale begrotingen;

31. onderstreept dat alle leeftijdsgroepen – kinderen, volwassenen en ouderen – bewust moeten worden gemaakt van het belang van dagelijkse sportbeoefening en vindt het buitengewoon belangrijk dat de slogan „sport voor iedereen” concrete invulling krijgt en dat regelmatige lichaamsbeweging steeds populairder wordt;

32. benadrukt dat – gelet op het belang van inclusieve sportbeoefening – voor gehandicapte sporters en gehandicapte scholieren de mogelijkheden moeten worden gecreëerd om op school en daarbuiten dagelijks sport te beoefenen. In het kader van subsidieregelingen dient voldoende aandacht te worden geschonken aan de ondersteuning en ontwikkeling van gehandicaptenporten;

33. verzoekt de nationale, lokale en regionale overheden dan ook een adequate infrastructuur te bieden om de dagelijkse – gratis – sportbeoefening in alle scholen mogelijk te maken;

34. stelt voor dat maatregelen worden genomen om de rol van sport in het kleuteronderwijs en in onderwijsprogramma's te versterken;

35. zou graag willen dat al op de kleuterschool wordt begonnen met lichamelijke opvoeding en dat de lidstaten gunstige voorwaarden scheppen voor sportlessen op school waarin pedagogisch gezien rekening kan worden gehouden met de fysieke

en psychische eigenschappen van leerlingen; is bovendien van mening dat sportonderwijs een centraal element vormt in de algemene vorming van kinderen en jongeren;

36. vindt dat de noodzaak van een „parallele” beroepsopleiding voor jonge atleten erkend moet worden, waarbij in het bijzonder aandacht moet worden geschonken aan de jongste sporters. Om de kwaliteit van zo'n opleiding te waarborgen, dient het onderwijs streng en regelmatig te worden gecontroleerd. Bijkomend voordeel is dat tijdens een dergelijke opleiding morele, pedagogische en voor professionele sporters belangrijke waarden kunnen worden overgebracht;

37. is voorstander van een grotere mobiliteit onder werknemers, instructeurs en trainers in de sportsector, op basis van gemeenschappelijke en overeengekomen normen, die wederzijds worden erkend in de regio's en lidstaten;

38. stelt voor om topatleten de mogelijkheid te bieden om zowel tijdens als aan het einde van hun wedstrijdcarrière een rol als Europees sportambassadeur te vervullen;

39. onderstreept dat de mededeling van de Commissie nalaat rechtstreekse en nauwkeurige aandacht te schenken aan sportvrijwilligerswerk, waar juist het echte maatschappelijke potentieel van sport is gelegen;

40. verzoekt daarom zowel de Commissie als de lokale en regionale overheden om altijd volop aandacht te blijven schenken aan sportvrijwilligerswerk, dat een ondersteunende rol kan vervullen in onderwijs op elk niveau, een verrijkende invloed kan hebben op leerprogramma's en een nuttig instrument kan zijn voor een proces van „een leven lang leren”. Bovendien kan het een fundamentele ondersteuning bieden aan de regionale en lokale overheden en sportverenigingen bij de verwezenlijking van evenementen die de mensen dichterbij de sport brengen, in de voor non-profitwerk kenmerkende geest;

41. onderstreept dat sportvrijwilligerswerk het solidariteitsbeginsel moet bevorderen en dus duidelijk onderscheiden moet zijn van de duurbetaalde activiteiten in de beroepssport;

42. wil namens de lokale en regionale overheden aandringen op een versterking van de maatschappelijke waarde van sport door gebruik te maken van de door de Commissie voorgestane mogelijkheden om aan sport gerelateerde middelen van de structuurfondsen in te zetten, evenals van de steun die het project „Europese steden voor vrijwilligerswerk in de sport” daaraan biedt; pleit ervoor sport in te zetten als een kostbaar instrument bij het voorkomen van sociale onrust en ter bevordering van de sociale integratie, door kleine sportfaciliteiten voor vrij gebruik (*mini-pitches*) aan te leggen in met name sociaal of geografisch kansarme gebieden, met bijzondere aandacht voor kleine en afgelegen dorpen;

43. onderstreept de maatschappelijke waarden van sportinitiatieven als de Special Olympics en de Paralympische Spelen waarmee de sociale inclusie van personen met een handicap wordt bevorderd en deze mensen op verschillende wijze worden gesteund in hun persoonlijke autonomie en aldus in staat worden gesteld een belangrijke en actieve rol te vervullen in de samenleving;

44. herhaalt het belang dat ook dagelijkse sportbeoefening door personen met een handicap wordt bevorderd door bijvoorbeeld sportverenigingen die personen met een fysieke, mentale of zintuiglijke handicap ertoe aanzetten met sporten te beginnen, financieel te ondersteunen bij de aankoop of vervanging van de voor dit soort activiteiten noodzakelijke, specifieke individuele sporttoestellen, evenals bij het definitief afbouwen van de architectonische hindernissen die een gemakkelijk gebruik in de weg staan van accommodaties waar niet alleen sport wordt beoefend, maar ook belangrijke sportevenementen worden gehouden. Met name in het licht van de vergrijzing zouden sportaccommodaties en -activiteiten ook meer en meer moeten worden afgestemd op de behoeften van ouderen;

45. eist dat steun wordt gegeven aan vrouwensport door te zorgen voor gelijke kansen bij de toegang tot de diverse individuele en teamsporten, voor de opstelling van reglementen, voor gelijke toegang tot financiering voor vrouwensport en de uitzending op voet van gelijkheid van sportevenementen waar vrouwen aan deelnemen, en dat daarbij aandacht wordt geschonken aan alle leeftijdsgroepen; wil dat de door vrouwen in de verschillende takken van sport behaalde prestaties dezelfde erkenning krijgen als de door mannen neergezette resultaten; benadrukt dat de regels die voor sportwedstrijden gelden niet mogen discrimineren en dat de prijzengelden voor vrouwen en mannen dezelfde moeten zijn;

46. beveelt de Commissie aan de fundamentele rol van universiteiten, verenigingen en jeugdclubs niet te veronachtzamen, daar hun betrokkenheid belangrijk is om de sport op correcte wijze te waarderen;

De economische dimensie van de sport

47. onderstreept dat ongeveer 2 % van het mondiaal BBP voortkomt uit de sportsector en dat sport, de sportwereld, sporttoerisme en de organisatie van sportevenementen een positieve impact hebben op de economie, in het bijzonder op het toerisme en de werkgelegenheid, en van grote betekenis zijn voor het ontstaan van arbeidsplaatsen en de meerwaarde van het mkb;

48. spreekt zijn waardering uit voor de inspanningen van de Commissie om via samenwerking tussen de lidstaten de economische effecten van sport te meten met behulp van een satellietrekening die de sportactiviteiten uit de nationale rekeningen filtert en aldus kan aantonen welke meerwaarde sport en de economische nevenactiviteiten van sport opleveren;

49. beveelt de Commissie aan om de lokale en regionale overheden te betrekken bij de opstelling van deze satellietrekening, daar deze kunnen zorgen voor een rechtstreekse participatie van zowel de sportwereld als de nationale en Europese overheden en de academische wereld;

50. acht het van fundamenteel belang dat acties op sportgebied gefinancierd worden met Europese programma's zoals het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO), het Europees Sociaal Fonds (ESF), de bestaande EU -kaderprogramma's die met sport verband houden en een speciaal kaderprogramma voor sport dat wordt voorgesteld voor de komende EU-begrotingsperiode; het dringt er derhalve op aan dat volledig gebruik wordt gemaakt van de door het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling geboden mogelijkheden voor steunverlening aan sportinfrastructuur en sportactiviteiten evenals van

de door het Europees Sociaal Fonds geboden mogelijkheden voor verbetering van de competenties en inzetbaarheid van werknemers in de sportsector;

51. geeft uiting aan zijn waardering voor en instemming met de aanbeveling van de Commissie aan sportverenigingen om mechanismen op te zetten voor collectieve verkoop van mediarechten teneinde een adequate distributie van de opbrengst te kunnen waarborgen en de kloof tussen „arme” en „rijke” sporten te kunnen opvullen met behulp van mechanismen voor financiële solidariteit, met volledige inachtneming van de EU-wetgeving en het recht op informatie van de burgers;

De organisatie van de sport

52. pleit voor het afkondigen en ondersteunen van initiatieven die rechtstreeks van invloed kunnen zijn op alle, al dan niet actief sport beoefenende Europese burgers, zoals het uitroepen van een Europees Jaar van de sport, de organisatie van gedecentraliseerde Europese sportfestivals en een Europese Dag van de sport; dergelijke initiatieven zouden bijdragen aan de totstandkoming van het Europees sportbeleid;

53. is van mening dat het noodzakelijk is om met specifieke communautaire financiële steun de Europese sporthoofdstad - die in 1991 werd gelanceerd, sindsdien door particulieren wordt beheerd en de impact en zichtbaarheid van Europa continu vergroot - te versterken, naar voorbeeld van hetgeen wordt gedaan voor de Culturele Hoofdstad van Europa, de Europese Groene Hoofdstad en de Europese Jeugdhofdstad, opdat deze zich dankzij de steun van de EU en onder toezicht van de Commissie verder kan ontwikkelen;

54. pleit ervoor om, in samenwerking met de grote atleten uit deze en vorige generaties, promotiecampagnes en/of sportevenementen op te zetten voor de aanpak van maatschappelijke vraagstukken als racisme en vreemdelingenhaat, misbruik van minderjarigen, jeugdcriminaliteit en elke vorm van georganiseerde misdaad, of om de grote vraagstukken van de mensenrechten ter sprake te brengen, waarbij sport kan bijdragen tot de verwezenlijking van bepaalde gemeenschappelijke idealen van de Europese Gemeenschap;

55. wijst nadrukkelijk op de reeds aangetoonde doelmatigheid van internationale politie Samenwerking bij de handhaving van de openbare orde ter gelegenheid van grote sportevenementen;

56. onderstreept de noodzaak ervoor te zorgen dat deze politie Samenwerking efficiënt is en verplicht wordt gesteld voor grote sportevenementen op het grondgebied van de EU, ook indien daarbij niet alleen lidstaten maar ook kandidaat-lidstaten, potentiële kandidaat-lidstaten of derde landen zijn betrokken;

57. juicht het voorstel van sommige Europese sportorganisaties toe om maatregelen te nemen ter bevordering van financieel fair play in het Europese voetbal door dit sterker te onderwerpen aan de interne markt- en mededingingsregels;

58. verzoekt de Commissie en de Raad een analyse te maken van de factoren die kunnen bijdragen aan de oplossing van het probleem inzake vervalsing van sportwedstrijden;

59. verzoekt te worden geraadpleegd wanneer tijdens een volgende behandeling in de Commissie de verlening van met onlinegokspelen verband houdende diensten aan de orde zal komen;

60. dringt erop aan dat de problemen in verband met de transferregels en de activiteiten van spelersmakelaars op doeltreffende en doortastende wijze worden aangepakt;

61. verzoekt de gevolgen van eventuele bepalingen inzake in lokale kweekvijvers voor teamsport opgeleide spelers, positief te beoordelen, in het licht van het erkende specifieke karakter van de sport;

Samenwerking met derde landen en internationale organisaties

62. stelt voor om het terrein van de internationale samenwerking in de sportsector nauwkeuriger af te bakenen en daarbij bijzondere aandacht te schenken aan lidstaten, kandidaat-lidstaten en potentiële kandidaat-lidstaten van de Europese Unie evenals aan lidstaten van de Raad van Europa;

63. onderstreept dat de lokale en regionale overheden reeds beschikken over allerlei vormen van samenwerking en jumelage met voornoemde landen en organisaties en daarom een bevoorrechte rol kunnen spelen bij de totstandbrenging van een optimale samenwerking door gebruik te maken van sinds lang geconsolideerde, onderlinge betrekkingen;

Conclusies

64. onderstreept de noodzaak van een grotere betrokkenheid van de lokale en regionale overheden aan de hand van een gemeenschappelijke agenda met de Commissie, de Raad en de nationale sportautoriteiten;

65. spreekt zijn waardering uit voor de verwijzing in de mededeling naar de regionale en lokale dimensie en naar de noodzaak van steun aan sportinfrastructuur en duurzame sportactiviteiten;

66. onderstreept de milieudimensie van sport, oftewel de noodzaak van Europees en regionaal optreden voor het stimuleren van een adequate invoeging van sportaccommodaties in het landschap en het milieu via de toepassing van milieuvriendelijke en duurzame bouwtechnieken en –materialen en met

inachtneming van de strengste regels inzake energiebesparing; stelt voor sportinitiatieven te stimuleren die zodanig zijn opgezet dat de milieueffecten zo gering mogelijk worden gehouden en duurzame mobiliteit wordt bevorderd via gebruikmaking van openbaar vervoer en door menskracht voortbewogen vervoersmiddelen, en daarbij tegelijkertijd te voorzien in compensatiemaatregelen ter vermindering of opheffing van de klimaateffecten ten gevolge van de verplaatsing van grote menigten;

67. dringt aan op de mogelijkheid om met de structuurfondsen steun te verlenen aan sportprogramma's en –initiatieven, voor zover ze nauw verband houden met de Europa 2020- doelstellingen (slimme, duurzame en inclusieve groei). Zo kan de waarde van sport volledig worden benut als instrument van de lokale en regionale ontwikkeling, de wederopleving van steden, de plattelandsontwikkeling, de sociale inclusie, de inzetbaarheid en het scheppen van nieuwe arbeidsplaatsen; daarom zouden de lokale en regionale overheden, gelet op hun fundamentele rol bij de financiering van en de toegang tot sport, sterker betrokken moeten worden bij de bespreking van dit vraagstuk op EU-niveau;

68. stelt voor om via de lokale en regionale overheden steun te verlenen aan een netwerk van universiteiten voor de bevordering van sportbeleid;

69. stelt voor om in het kader van een leven lang leren innoverende initiatieven met betrekking tot lichaamsbeweging op school te ondersteunen in het bijzonder voor de leeftijdsgroep van vier tot veertien jaar;

70. dringt erop aan dat de lokale en regionale overheden rechtstreeks worden betrokken bij het verrichten van economische effectbeoordelingen van sportevenementen en dat wordt voorzien in monitoring en de verwezenlijking van een databank aan de hand waarvan gegevens over diverse evenementen kunnen worden bijeengebracht en geanalyseerd;

71. verzoekt de Commissie de lokale en regionale overheden en de territoriale structuren van de nationale sportorganisaties en – waar zij bestaan – de territoriale structuren van de nationale Olympische comités sterker te betrekken bij de organisatie van het Europees sportforum of de jaarlijkse ontmoetingen, overwegende dat deze als basis hebben gediend voor de integratie van de met sport verband houdende activiteiten in de fondsen, programma's en initiatieven van de EU.

Brussel, 12 oktober 2011

De voorzitter
van het Comité van de Regio's
Mercedes BRESSO

Abonnementsprijzen 2012 (excl. btw, incl. verzendkosten voor normale verzending)

<i>Publicatieblad van de Europese Unie</i> , L- en C-serie, uitsluitend papieren versie	22 officiële talen van de Europese Unie	1 200 EUR per jaar
<i>Publicatieblad van de Europese Unie</i> , L- en C-serie, papieren versie + dvd (jaarlijks)	22 officiële talen van de Europese Unie	1 310 EUR per jaar
<i>Publicatieblad van de Europese Unie</i> , L-serie, uitsluitend papieren versie	22 officiële talen van de Europese Unie	840 EUR per jaar
<i>Publicatieblad van de Europese Unie</i> , L- en C-serie, dvd (maandelijks) (cumulatief)	22 officiële talen van de Europese Unie	100 EUR per jaar
<i>Supplement op het Publicatieblad van de Europese Unie</i> (S-serie: Overheidsopdrachten en aanbestedingen), dvd, verschijnt één keer per week	Meertalig: 23 officiële talen van de Europese Unie	200 EUR per jaar
<i>Publicatieblad van de Europese Unie</i> , C-serie „Vergelijkende onderzoeken”	Taal (talen) van het (de) vergelijkende onderzoek(en)	50 EUR per jaar

Het abonnement op het *Publicatieblad van de Europese Unie*, dat in de officiële talen van de Europese Unie verschijnt, is verkrijgbaar in 22 verschillende taalversies. Het abonnement omvat de L-serie (Wetgeving) en de C-serie (Mededelingen en bekendmakingen).

Ieder abonnement geldt slechts voor één enkele taalversie.

Overeenkomstig Verordening (EG) nr. 920/2005 van de Raad, bekendgemaakt in *Publicatieblad L 156* van 18 juni 2005, waarin is bepaald dat de instellingen van de Europese Unie tijdelijk niet verplicht zijn om alle rechtsbesluiten in het lers te redigeren en in die taal bekend te maken, worden de in het lers opgestelde nummers van het *Publicatieblad* apart verkocht.

Het abonnement op het *Supplement op het Publicatieblad van de Europese Unie* (S-serie: Overheidsopdrachten en aanbestedingen) omvat alle 23 officiële taalversies op één meertalige dvd.

Op verzoek kunnen de abonnees op het *Publicatieblad van de Europese Unie* eveneens de verschillende bijlagen van het *Publicatieblad* ontvangen. De abonnees worden op de hoogte gebracht van het verschijnen van bijlagen door middel van een „Bericht aan de lezer” in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

Verkoop en abonnementen

Abonnementen op verscheidene niet-kosteloze publicaties, zoals het abonnement op het *Publicatieblad van de Europese Unie*, zijn verkrijgbaar bij onze verkoopkantoren. Een lijst met verkoopkantoren is te vinden op het volgende internetadres:

http://publications.europa.eu/others/agents/index_nl.htm

Via EUR-Lex (<http://eur-lex.europa.eu>) heeft u direct en gratis toegang tot het recht van de Europese Unie. Op deze website kunt u het *Publicatieblad van de Europese Unie* raadplegen. U vindt er eveneens de Verdragen, de wetgeving, de jurisprudentie en de voorbereidende wetgevende besluiten.

Meer informatie over de Europese Unie is te vinden op de volgende website: <http://europa.eu>

Bureau voor publicaties van de Europese Unie
2985 Luxemburg
LUXEMBURG

NL